

OBJAVA PODATAKA I INFORMACIJA BANKE

za razdoblje
01.01.- 31.12.2024. godine

Sarajevo, Maj 2025. godine

Sadržaj

Uvod	4
1. POSLOVNO IME I SJEDIŠTE BANKE	6
1.1. Osnivanje i djelatnost banke	6
1.2. Organizacioni dijelovi Banke	7
1.3. Organizaciona struktura banke	8
1.4. Uposlenici Banke	9
2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE	9
2.1. Spisak dioničara koji imaju 5% ili više dionica sa glasačkim pravom	9
2.2. Članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke i njihove biografije	10
2.3. Broj direktorskih funkcija članova Nadzornog odbora i Uprave Banke	13
2.4. Politika za izbor i procjenu članova Nadzornog odbora i Uprave Banke	14
2.5. Članovi Odbora za reviziju i njihove biografije	14
2.6. Članovi i funkcionisanje ostalih odbora	16
2.7. Interna revizija	16
2.8. Imenovanje društva za reviziju finansijskih izvještaja	19
3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA POLITIKU NAKNADA	20
3.1. Politike i prakse o naknadama za identifikovane zaposlenike	20
3.2. Postupak odlučivanja pri određivanju politike naknada	20
3.3. Informacije o vezi između plaće i uspješnosti	23
3.4. Najvažnije karakteristike sistema naknada	24
3.5. Omjer fiksnih i varijabilnih naknada	25
3.6. Informacija o kriterijima uspješnosti za dodjelu dionica i varijabilnih naknada	26
3.7. Opis, kriteriji i obrazloženje varijabilnih naknada koje koristi banka	26
3.8. Ukupne naknade prema područjima poslovanja	26
3.9. Ukupne naknade po kategorijama zaposlenika	27
3.10. Najvažniji parametri i argumenti za sistem varijabilnih naknada	27
3.11. Broj zaposlenika sa pređenim pragom utvrđenim FBA odlukom	28
4. INFORMACIJE O OBUHVATU PRIMJENE REGULATORNIH ZAHTEJEVA	29
4.1. Konsolidovani izvještaji	29
4.2. Transakcije sa povezanim licima	29
5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE	31
5.1. Kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik	31
5.2. Struktura, odnosno organizacija funkcije upravljanja rizicima uključujući njenu poziciju ulogu i status u organizacionoj strukturi banke	44
5.3. Obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima kao i način mjerenja rizika	46
5.4. Ocjena adekvatnosti uspostavljenog sistema upravljanja rizicima u odnosu na njen rizični profil, poslovnu politiku i strategiju	50
5.5. Politike zaštite od rizika i politike (informacije o primijenjenim tehnikama smanjenja kreditnog rizika) smanjenja rizika kao i načine koje banka koristi za osiguranje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika	52
5.6. Sažet opis povezanosti rizičnog profila banke sa njenom poslovnom strategijom kao i sažet prikaz ključnih pokazatelja poslovanja banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti, na osnovu kojih zainteresirani učesnici na finansijskom tržištu mogu ocijeniti upravljanje rizicima banke, kao i način na koji je tolerancija prema rizicima uključena u sistem upravljanja rizicima	54

5.7. Opis načina na koji se osigurava izvještavanje nadzornog odbora i uprave banke o rizicima posebno učestalosti, područje, te način uključivanja nadzornog odbora i uprave banke u određivanje sadržaja izvještavanja	55
5.8. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija uključujući i rukovodioce istih	56
5.9. Smjernice za upravljanja rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima	62
6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSU NA REGULATorni KAPITAL, KAPITALNE ZAHtJEVE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE	68
6.1. Struktura kapitala Banke i podaci koji se odnose na zaštitne slojeve kapitala	68
6.2. Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun regulatornog kapitala	69
6.3. Opis svih ograničenja koja se primjenjuju pri izračunavanju regulatornog kapitala	71
6.4. Vrsta i iznos regulatornih usklađivanja, prilagođavanja i stavki koje banka nije dužna da odbija od elemenata regulatornog kapitala u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke	72
6.5. Kapitalni zahtjevi i stope kapitala	72
6.6. Izloženost Banke kreditnom riziku	73
6.7. Stopa finansijske poluge	79
7. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSU NA LIKVIDNOSNE ZAHtJEVE	81
8. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSU NA IZLOŽENOSTI PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA BANKE	83
9. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSU NA KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI	84
10. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSU NA ICAAP I ILAAP	86
10.1. Sažet opis ICAAP-a	86
10.2. Sažet opis ILAAP-a	89
11. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSU NA NEOPTEREĆENU (NEZALOŽENU) I OPTEREĆENU (ZALOŽENU) IMOVINU	90
12. NEKVALITETNE I RESTRUKTURIRANE IZLOŽENOSTI I STEČENI KOLATERAL	91
13. ZAVRŠNE ODREDBE	93

Uvod

Intesa Sanpaolo Banka d.d. Bosna i Hercegovina (u daljem tekstu Banka), na osnovu Odluke Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH 39/2021) Odluka o objavljivanju podataka i informacija banke (u daljem tekstu Odluka), Uputstvom za objavljivanje podataka i informacija banke, u daljem tekstu Uputstvo, (juni 2021), te članom 111. Zakona o bankama (Službene novine Federacije BiH 27/2017), javno objavljuje podatke i informacije za razdoblje 01.01.2024 – 31.12.2024. godine.

U ovom izvještaju objavljeni su podaci i informacije u skladu sa minimalnim zahtjevima prethodno navedene Odluke i Uputstva. Objavljeni podaci predstavljaju informacije koje su materijalno značajne, te koje nisu zaštićene i povjerljive.

Javna objava se priprema u skladu sa Priručnikom usvojenim od strane Uprave Banke, donesenim u skladu sa članom 2., stav 3., te članom 18. Odluke, a sadrži:

- utvrđivanje uloga i odgovornosti organizacionih dijelova uključenih u proces izrade Javne objave;
- kriterije za utvrđivanje podataka, odnosno informacija koje će se objaviti;
- procjenu adekvatnosti i kontrolu objavljenih informacija;
- procjenu da li objave sveobuhvatno prikazuju rizični profil Banke;
- vrijeme objavljivanja.

Banka adekvatno upravlja svojim rizicima te garantuje da su sistemi upravljanja rizicima koje je uspostavila adekvatni i primjereni obzirom na profil i strategiju institucije.

Na godišnjem nivou, u okviru ICAAP procesa, Banka definira i kvantificira apetit prema rizicima Banke. Strategijom rizika definira se željeni apetit prema riziku, uz osigurano adekvatno praćenje profila rizika koje podrazumijeva integrirano i sveobuhvatno upravljanje rizicima koji mogu utjecati na profil rizičnosti. Pri utvrđivanju sklonosti preuzimanju rizika, Banka integrira aktivnosti koje se odnose na poslovno planiranje i budžetiranje te nastavno na definirane poslovne strategije, budžet i procijenjene rizike okruženja, utvrđuje ključne i značajne rizike za predstojeće razdoblje i definira strateške ključne limite koji osiguravaju stabilnost Banke u narednim razdobljima.

Banka je razvila integrirani okvir za praćenje profila rizičnosti Banke koji omogućava sveobuhvatni pregled profila rizičnosti i apetita za rizike kao dodatnu informaciju uz standardne izvještaje o izloženosti pojedinom riziku.

Ukupan apetit za rizike Banke (Strategija upravljanja rizicima) definiran je sljedećom strukturom limita najviše razine, namijenjenim osiguravanju dugoročne solventnosti i likvidnosti Banke:

- Dugoročna solventnost Banke osigurava se okvirom adekvatnosti kapitala s limitima definiranim temeljem regulatornih i internih pravila (poput stope adekvatnosti kapitala, ekonomski kapital i poluga);
- Likvidnost Banke osigurana je utvrđenim politikama likvidnosti s limitima koji se odnose i na kratkoročnu i na strukturalnu likvidnost. Propisane politike uzimaju u obzir brojne aspekte upravljanja likvidnosnim rizikom, ali zbog njihove važnosti i značajnosti za Banku, limiti za likvidnosni rizik (LCR¹, NSFR²) od strateškog su značaja te stoga čine sastavni dio limita apetita za rizik 1. razine;
- Operativni rizik Banke je limitiran definiranjem specifičnih limita za operativne gubitke.

1 LCR (Liquidity Coverage Ratio) kratkoročni (30-dnevni) omjer pokrivenosti likvidnošću

2 Net Stable Funding Ratio NSFR (Net Stable Funding Ratio) Omjer strukturne likvidnosti

Tokom 2024. godine nije bilo značajnih promjena u profilu izloženosti rizicima Banke, a kreditni rizik i dalje ostaje najznačajniji rizik u svim segmentima. Banka je dovoljno kapitalizirana uz adekvatnu likvidnosnu poziciju te je u potpunosti usklađena sa svim ključnim internim i eksternim zahtjevima, čime je osigurana stabilnost Banke, kako u proteklom, tako i u budućim razdobljima.

Izvještaj je usvojen na sjednici Uprave Banke 12.05.2025 i na sjednici Nadzornog odbora Banke održanoj 22.05.2025.

Izvještaj se javno objavljuje na internet stranici Intesa Sanpaolo Banke d.d. Bosna i Hercegovina (www.intesasanpaolobanka.ba).

U ime Uprave Banke:

Michele Castoro

Predsjednik Uprave Banke

Minja Filipović

Član Uprave

1. POSLOVNO IME I SJEDIŠTE BANKE

U skladu sa članom 2. Odluke Banka objavljuje sljedeće informacije

1.1. Osnivanje i djelatnost banke

Banka je osnovana Rješenjem Višeg suda u Sarajevu broj: UF/I – 3816/90 od 9. januara 1991. godine pod nazivom UPI Banka d.d. Sarajevo i usklađeno sa novim Zakonom kod Kantonalnog suda u Sarajevu broj: UF/I-4091/00 od 20. oktobra 2000. godine pod istim nazivom.

Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu br. 065-0-Reg-08-002471 od 20. avgusta 2008. godine Banka je promijenila naziv tako da posluje pod novim nazivom: "INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA i HERCEGOVINA".

Sjedište Banke: Ulica Obala Kulina bana 9 A
Telefon: +387 33 49 75 55
Fax: +387 33 49 75 72
SWIFT: UPBK BA 22
E-mail: info@intesasanpaolobanka.ba
Internet stranica: www.intesasanpaolobanka.ba

Registracija Banke kod Registra Općinskog Suda Sarajevo je:

I.D. broj: 4200720670007
Reg.broj: 65-02-0009-11
Poreski Broj: 01071138

Banka je registrirana za obavljanje sljedećih djelatnosti:

- a) primanje i polaganje depozita ili drugih sredstava sa obavezom vraćanja,
- b) davanje i uzimanje kredita i zajmova,
- c) izdavanje garancija i svih oblika jemstava,
- d) usluge unutrašnjeg i međunarodnog platnog prometa i prijenosa novca, u skladu sa posebnim propisima,
- e) kupovina i prodaja strane valute i plemenitih metala,
- f) izdavanje i upravljanje sredstvima plaćanja (uključujući platne kartice, putne i bankarske čekove),
- g) finansijski lizing,
- h) kupovina, prodaja i naplata potraživanja (faktoring, forfeiting i drugo),
- i) učešće, kupovina i prodaja instrumenata tržišta novca za svoj ili tuđi račun,
- j) kupovina i prodaja vrijednosnih papira (brokerskodilerski poslovi),
- k) upravljanje portfeljem vrijednosnih papira i drugim vrijednostima, poslovi podrške tržištu vrijednosnih papira, poslovi agenta i preuzimanje emisije, u

1. POSLOVNO IME I SJEDIŠTE BANKE (nastavak)

- l) skladu sa propisima koji uređuju tržište vrijednosnih papira,
- m) poslovi investicionog savjetovanja i skrbnički poslovi,
- n) usluge finansijskog menadžmenta i savjetovanja,
- o) usluge prikupljanja podataka, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih lica i fizičkih lica koja samostalno obavljaju registrovanu poslovnu djelatnost,
- p) usluge iznajmljivanja sefova,
- q) posredovanje u poslovima osiguranja, u skladu sa propisima koji uređuju posredovanje u osiguranju,
- r) druge poslove koji predstavljaju podršku konkretnim bankarskim poslovima.

1.2. Organizacioni dijelovi Banke

Banka svoje poslovanje obavlja putem široke mreže poslovnih jedinica koje pripadaju slijedećim filijalima: Sarajevo, Zenica, Tuzla, Mostar i Banja Luka. Na dan 31.12.2024. godine Banka je zajedno sa pet filijala imala 48 poslovnih jedinica.

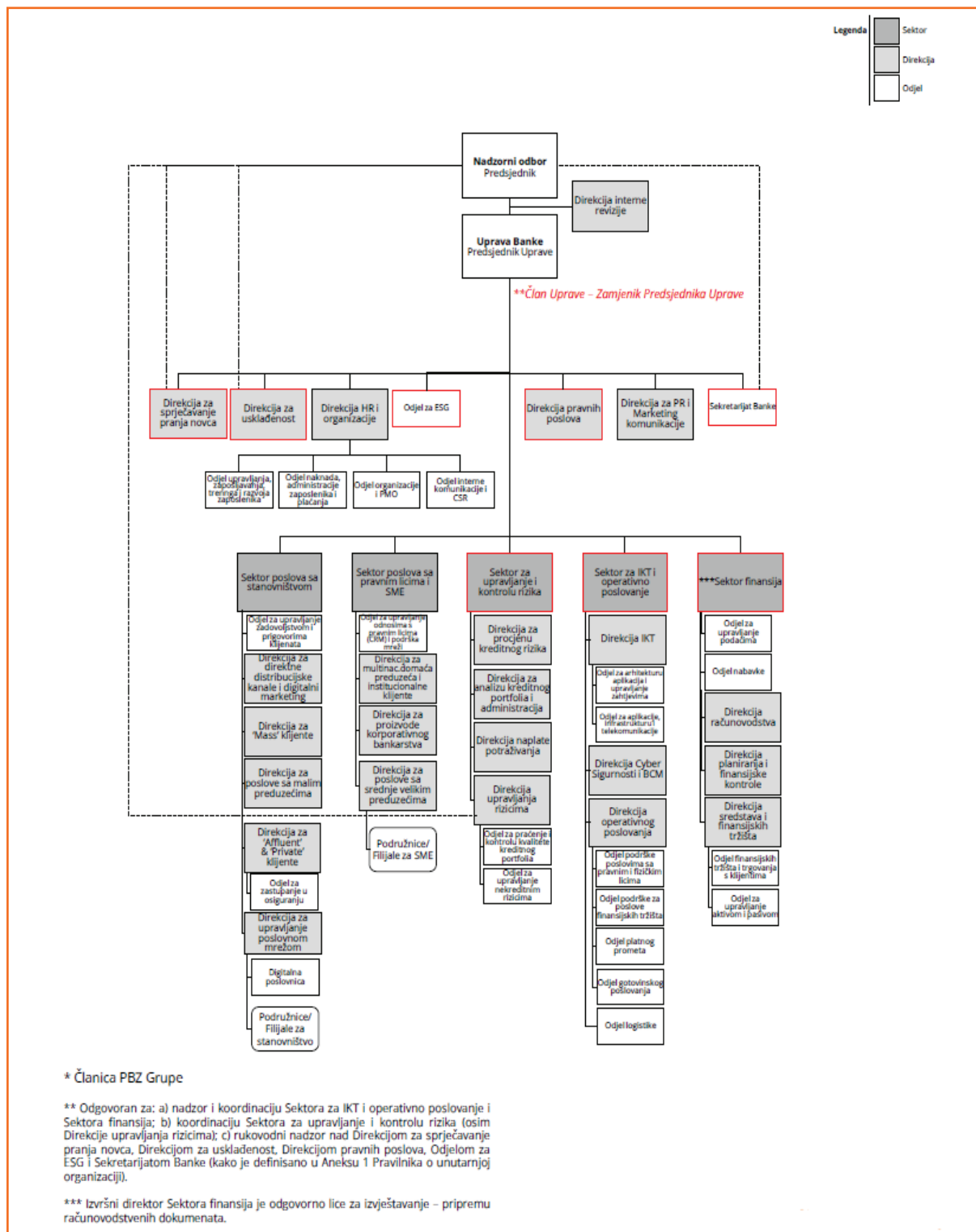
Tabela 1.

Podružnica / Filijala Sarajevo	
Poslovnica Centar	
Poslovnica Ilidža	
Poslovnica Alipašina	
Poslovnica Dobrinja	
Poslovnica Otoka	
Poslovnica Šipad	
Poslovnica Vogošća	
Poslovnica Titova	
Poslovnica Istočno Sarajevo	
Poslovnica Alipašino Polje	
Podružnica / Filijala Zenica	
Poslovnica Bugojno	
Poslovnica Jajce	
Poslovnica Kakanj	
Poslovnica Kiseljak	
Poslovnica Novi Travnik	
Poslovnica Park	
Poslovnica Travnik	
Poslovnica Jelah	
Poslovnica Visoko	
Poslovnica Vitez	
Poslovnica Žepče	
Poslovnica Zenica	
Poslovnica Breza	
Podružnica / Filijala Tuzla	
Poslovnica Bijeljina	
Poslovnica Tuzla	
Poslovnica Brčko	
Poslovnica Gračanica	
Poslovnica Gradačac	
Poslovnica Srebrenik	
Poslovnica Slatina	
Poslovnica Živinice	
Podružnica / Filijala Mostar	
Poslovnica Rondo	
Poslovnica Čapljina	
Poslovnica Livno	
Poslovnica Široki Brijeg	
Poslovnica Tomislavgrad	
Poslovnica Drvar	
Poslovnica Posušje	
Poslovnica Ljubuški	
Poslovnica Ero	
Podružnica / Filijala Banja Luka	
Poslovnica Prijedor	
Poslovnica Banja Luka Centar	
Poslovnica Krajina	

1. POSLOVNO IME I SJEDIŠTE BANKE (nastavak)

1.3. Organizaciona struktura banke

Shema 1.

* Članica PBZ Grupe

** Odgovoran za: a) nadzor i koordinaciju Sektora za IKT i operativno poslovanje i Sektora finansija; b) koordinaciju Sektora za upravljanje i kontrolu rizika (osim Direkcije upravljanja rizicima); c) rukovodni nadzor nad Direkcijom za sprječavanje pranja novca, Direkcijom za usklađenost, Direkcijom pravnih poslova, Odjelom za ESG i Sekretarijatom Banke (kako je definisano u Aneksu 1 Pravilnika o unutarnjoj organizaciji).

*** Izvršni direktor Sektora finansija je odgovorno lice za izvještavanje - pripremu računovodstvenih dokumenata.

1. POSLOVNO IME I SJEDIŠTE BANKE (nastavak)**1.4. Uposlenici Banke**

Na 31.12.2024. godine, Banka je imala 612 uposlenika, od čega se 283 uposlenika odnosi na poslovnu mrežu Banke.

2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE

U skladu sa članom 4. Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

2.1. Spisak dioničara koji imaju 5% ili više dionica sa glasačkim pravom

Struktura dioničkog kapitala Banke na dan 31.12. 2024. godine je kako slijedi:

Tabela 2.

Vlasnička struktura			
Red. br.	Ime i prezime/naziv dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu (redoslijed po veličini učešća)	% učešća	
		Obične dionice	Prioritetne dionice
1.	Privredna banka Zagreb d.d.	100.00%	55.00%
2.	Ostali	0.00%	45.00%

2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSU NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE (nastavak)

2.2. Članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke i njihove biografije

U poslovnoj 2024. godini, članovi Nadzornog odbora Banke su bili sljedeća lica:

Tabela 3.

Članovi Nadzornog odbora banke		
Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija
		(ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1.	Dario Massimo Grassani Predsjednik Nadzornog odbora	Edukacija/Zvanje: Postdiplomski studij, na UNIVERSITA' CATTOLICA DEL SACRO CUORE, Ekonomski fakultet, tema "Fundamentals of micro-economics". Iskustvo: Radno iskustvo gospodina Grassanija u Intesa Sanpaolo Grupi započeto je 2001. godine na pozicijama u Sektoru za računovodstvo i finansijsko izvještavanje. Svoju karijeru gospodin Grassani nastavlja i u CIB Banci u Mađarskoj na voditeljskim/menadžerskim pozicijama. Gospodin Grassani je u periodu od 2010. do 2017. godine obnašao funkciju CFO u Intesa Sanpaolo Banci d.d. Bosna i Hercegovina, dok je u Novembru 2022. imenovan na funkciju Zamjenika Predsjednika Uprave Privredne Banke Zagreb d.d. Gospodin Grassani imenovan je za Predsjedavajućeg Nadzornog odbora Banke 14.11.2022. godine.
2.	Petar Sopek Zamjenik Predsjednika Nadzornog odbora	Edukacija/Zvanje: Diplomirani inženjer, Finansijska i poslovna matematika, Prirodoslovno-matematički fakultet, Zagreb. Iskustvo: Radno iskustvo gospodina Sopeka započelo je 2009. godine u Privrednoj Banci Zagreb d.d. na poziciji glavnog koordinatora u Sektoru upravljanja rizikom. U periodu od jan. 2017. – maj 2020. godine imenovan je za člana Odbora a reviziju Intesa Sanpaolo Banke d.d. BiH, a poslove na poziciji Izvršni direktor, rukovodilac Direkcije Upravljanja rizicima u PBZ d.d. počinje obnašati u februaru 2022. godine do danas. Gospodin Sopek imenovan je u Nadzorni odbor Banke 14.11.2022. godine na poziciju člana Nadzornog odbora/zamjenika predsjednika Nadzornog odbora.
3.	Ivana Jović Članica	Edukacija/Zvanje: Magistar, Ekonomski fakultet, Univerzitet u Zagrebu. Iskustvo: Radno iskustvo gospođe Jović započinje 1998. godine u Ministarstvu finansija u Zagrebu, Hrvatska na poziciji voditelja Sektora za makoeкономsku analizu. Nakon obnašanja istraživačke pozicije u Svjetskoj Banci, predstavništvo za Hrvatsku i Ekonomskog Savjetnika pri Evropskoj Komisiji, delegacija u Hrvatskoj, gospođa Jović 2004. godine nastavlja svoju karijeru u Privrednoj Banci Zagreb d.d. gdje trenutno obavlja poslove funkcije Izvršnog direktora Direkcije za ekonomska istraživanja. Gospođa Jović imenovana je u Nadzorni odbor Banke 14.11.2022. godine na poziciju člana Nadzornog odbora.
4.	Jadranko Grbelja Član	Edukacija/Zvanje: Magistar Prava, Pravni fakultet u Zagrebu, Hrvatska. Iskustvo: Radno iskustvo gospodina Grbelje započinje 1988. na Općinskog sudu u Zagrebu na poziciji pripravnika. Godine 1990. gospodin Grbelja nastavlja svoju karijeru u Privrednoj Banci Zagreb d.d., a 1993. godine polaže Pravosudni ispit pred Ministarstvom pravde u Zagrebu. Vodeću poziciju u Direkciji za usklađenost obnaša od 2018. godine. Gospodin Grbelja imenovan je u Nadzorni odbor Banke 14.11.2022. . godine na poziciju člana Nadzornog odbora.

2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE (nastavak)

2.2. Članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke i njihove biografije (nastavak)

Tabela 3. – nastavak

Članovi Nadzornog odbora banke		
Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija
		(ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
5.	Michela Boiocchi Članica	Edukacija/Zvanje: Bocconi Univerzitet, Milano, Diplomirana ekonomistica. Iskustvo: Radno iskustvo gospođe Boiocchi započelo je 2003. godine u Banca Intesa S.p.a., u Direkciji Grupe za planiranje i kontrolu, ured Banche Italia, a od jula 2015 do maja 2018 obnaša funkciju Direktorice Ureda za analizu neposlovnih rezultata pri Intesa Sanpaolo S.p.A., Sektor za međunarodne banke podružnice, Planiranje i kontrola. Od maja 2018. godine do danas, gospođa Boiocchi obnaša funkciju Direktorice Ureda za finansijski monitoring za međunarodne podružnice. Gospođa Boiocchi imenovana je u Nadzorni odbor Banke 14.11.2022. godine na poziciju člana Nadzornog odbora.
6.	Alden Bajgorić Nezavisni član	Edukacija/Zvanje: Magistar poslovnih nauka (EMBA)-Cotrugli Business School, Zagreb, Hrvatska. Diplomirani ekonomista -Smjer poslovna administracija-Međunarodni I. Univerzitet, Kuala Lumpur Malezija. Iskustvo: Radno iskustvo gospodina Bajgorić je započeo 1998. godine u Jedinici za privatizaciju banaka, Ministarstvo finansija Federacije Bosne i Hercegovine, na radnom mjestu Savjetnika za privatizaciju banka. Potom je karijeru nastavio u Central profit banci d.d. Sarajevo kao Direktor direkcije poslova sa stanovništvom u periodu od 2002. godine do 2003. godine, te potom na poziciji Sekretara Banke i Šefa Odjela za razvoj i praćenje poslovanja sa stanovništvom. Od 2007. godine do 2008. godine stiče bankarsko iskustvo u Postbanci BH Poštanska BiH d.d. Sarajevo. U periodu od 2009. godine do 2016. godine obavljao je funkciju Direktor Banko i Affinity kanala prodaje u UNIQA Osiguranju d.d. Sarajevo. Gospodin Bajgorić ima 23 godine radnog iskustva. Danas je gospodin Bajgorić nezavisni savjetnik. Gospodin Bajgorić imenovan je u Nadzorni odbor Banke 2018. godine na mjesto nezavisnog člana Nadzornog odbora.
7.	Massimo Malagoli Nezavisni član	Edukacija/Zvanje: Diplomirani ekonomista (Laurea in Economia e Commercio) na Università degli Studi Verona 1983. godine, cum laude. Iskustvo: Radno iskustvo gospodina Malagoli započinje 1983. godine u Andersen Consulting (sada Accenture) i to u Bankarskom i finansijskom sektoru na funkcijama osoblja nižeg nivoa do rukovodioca. Od 1998. godine obnaša funkciju direktora Jedinice za područje bankarskog finansiranja pri Banca Intesa, te je kroz svoje dugogodišnje iskustvo ispunio uslove za obnašanje funkcije člana Nadzornog odbora u nekoliko banaka u Intesa Sanpaolo Grupi i to: Član (zamjenik predsjednika od 2012. godine) Nadzornog odbora VUB banke (Slovačka), zamjenik predsjednika Uprave Intesa Sanpaolo banke Albanija, zamjenik predsjednika Nadzornog odbora CIB banke (Mađarska), član (predsjednik od marta 2013.) Uprave Banca Intesa Beograd (Srbija), član Nadzornog odbora PBZ (Hrvatska), član Odbora za reviziju Banca Intesa Rusija, član Nadzornog odbora ISP BiH, zamjenik predsjednika Nadzornog odbora ISP Card Zagreb i ISP Card Ljubljana. Gospodin Malagoli imenovan je u Nadzorni odbor Intesa Sanpaolo Banke 29.04.2022. godine na poziciju člana Nadzornog odbora uz nastavak i ponovno imenovanje od 14.11.2022. godine.

2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE (nastavak)

2.2. Članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke i njihove biografije (nastavak)

Na dan 31.12.2024. godine Upravu Banke čine Predsjednik i 2 člana Uprave. Sljedeće osobe su izvršavale spomenute funkcije tokom godine:

Članovi Uprave banke		
Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija
		(ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1.	Michele Castoro Predsjednik Uprave Banke	Edukacija/Zvanje: Univerzitet u Parmi (Italija)-stekao akademski stepen u oblasti ekonomije (petogodišnji program) teza u oblasti finansijskih posrednika pod naslovom „Tehnologija i bankarske usluge za klijente fizička lica“. Diplomirani ekonomista Iskustvo: Radno iskustvo započinje 2001. godine u Cedacri spa, u oblasti poslovnog konsaltinga. Od jula 2016. do augusta 2018. godine zaposlen je u Intesa Sanpaolo banci (Slovenija), Intesa Sanpaolo grupa spa, na funkciji direktora Direkcije upravljanja rizicima. Od septembra 2018. godine obnaša funkciju Zamjenika direktora i direktora Sektora za upravljanje i kontrolu rizika u Eximbank (Moldavija), a 14.06.2022. godine zvanično je imenovan za člana Uprave, zamjenik predsjednika Uprave Intesa Sanpaolo Banke d.d. Bosna i Hercegovina. Dana 19.10.2024. godine gospodin Castoro imenovan je za Predsjednika Uprave.
2.	Minja Filipović Član Uprave	Edukacija/Zvanje: Diplomirani ekonomista-Ekonomsni Fakultet Univerziteta u Sarajevu- smjer Marketing; Ekonomsni fakultet u Sarajevo, Univerzitet u Sarajevu, post-diplomski studij - magisterij smjer Finansijski menadžment Iskustvo: Od oktobra 2024. godine, gospođa Filipović obavlja funkciju člana Uprave i zamjenika predsjednika Uprave u Intesa Sanpaolo Banka d.d. BiH, gdje koordinira Sektor za IKT i operativno poslovanje, Sektor finansija, Sektor za upravljanje i kontrolu, Sekretarijat Banke i Direkciju pravnih poslova. Također je odgovorna za ESG inicijative i upravlja nadzorom inicijativa u vezi sa sprječavanjem pranja novca i usklađenošću na nivou Uprave, uz očuvanje nezavisnosti tih funkcija. Od januara 2022. do oktobra 2024., bila je izvršni direktor Sektora poslova sa stanovništvom, upravljaajući pet podružnica i odjelom podrške sa više od 200 zaposlenih, odgovorna za segment fizičkih lica i malih preduzeća, te za budžet i profitabilnost ovog segmenta. Kao direktor Direkcije za razvoj proizvoda i affluent/privatne klijente od 2013. do 2021. godine, nadgledala je razvoj proizvoda, marketing, usklađenost sa zakonodavstvom i komunikaciju sa dobavljačima. Posebno je bila angažovana na ključnim projektima kao što su uvođenje e-bankarstva i mobilnog bankarstva, te razvoj novih proizvoda poput Visa Inspire kartica i premium Visa Platinum kartica. Svoju karijeru započela je kao lični bankar i blagajnik, a kasnije kao analitičar u Direkciji razvoja proizvoda, stičući temeljno razumijevanje bankarskih operacija. Dana 19.10.2024. godine gospođa Filipović imenovana je za Zamjenicu Predsjednika Uprave.
3.	Indira Karamustafić Član Uprave	Edukacija/Zvanje: Diplomirani ekonomista-Ekonomsni Fakultet Univerziteta u Sarajevu Iskustvo: Gospođa Karamustafić ima više od 15 godina iskustva u oblasti kreditnog rizika, upravljanja rizicima i usklađivanja sa regulatornim zahtjevima. Trenutno obnaša funkciju člana Uprave i izvršnog direktora sektora za kontrolu i upravljanje rizicima u Intesa Sanpaolo Banci Sarajevo, gdje je odgovoran za razvoj i implementaciju strategija za minimiziranje svih vrsta rizika. Prethodno je bio direktor sektora za odobravanje kreditnog rizika u Bosnia Bank International, te direktor Underwriting sektora u Sberbank BH, gdje je stekao značajno iskustvo u analizi kreditnih aplikacija i upravljanju portfolijima. Poznat je po svom strateškom pristupu i učinkovitom vođenju timova kroz složene izazove u bankarskom sektoru. Dana 19.10.2024. godine gospođa Karamustafić imenovana je za članicu Uprave-CRO.

2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE (nastavak)

2.2. Članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke i njihove biografije (nastavak)

Red. br.	Ime i prezime	Članovi Uprave banke	
		Kratka biografija (ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)	
4.	Marco Trevisan Predsjednik Uprave do 18.10.2024. godine	Edukacija/Zvanje: Magistar korporativnih finansija – Univerzitet Bocconi, BA Ekonomije, Univerzitet u Trstu. Iskustvo: Prva iskustva u bankarskom sektoru gospodin Trevisan stiče od 1995. godine u Intesa Sanpaolo Bank na stručnoj poziciji u oblastima nekretnina, finansija i korporativnog bankarstva. Od 2014. godine do 2019. godine obavljao je funkciju Generalnog menadžera i Generalnog direktora u Istanbulu, Turska i Dubaiju, UAE. U Intesa Sanpaolo Banci je obavljao poslove savjetnika Uprave u periodu od septembra 2020. godine do decembra 2020. godine. Gospodin Trevisan je obnašao funkciju Predsjednika Uprave Intesa Sanpaolo Banke d.d. Bosna i Hercegovina do 18.10.2024. godine.	
5.	Edin Izmirlija Član Uprave do 31.03.2024. godine	Edukacija/Zvanje: Diplomirani ekonomista-Ekonomske Fakultet Univerziteta u Sarajevu -Diplomski studij-Smjer Finansijko računovodstvo. Iskustvo: Gospodin Izmirlija je svoje iskustvo započeo u Intesa Sanpaolo Banci d.d. Bosna i Hercegovina 2004. godine na poziciji Analitičar upravljanja rizikom i u Banci je nastavio graditi uspješnu karijeru sve do danas. Gospodin Izmirlija ima preko 17 godina radnog iskustva u bankarskom sektoru i to na pozicijama Direktora Direkcije za upravljanje rizicima, Zamjenika direktora Sektora za upravljanje i kontrolu rizika, Direktora Sektora za upravljanje i kontrolu rizika, te je 2016. godine imenovan za Člana Uprave Banke. Gospodin Izmirlija je obnašao funkciju Člana Uprave Intesa Sanpaolo Banke d.d. Bosna i Hercegovina do 31.03.2024. godine.	

2.3. Broj direktorskih funkcija članova Nadzornog odbora i Uprave Banke

Broj direktorskih funkcija na kojima se nalaze članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke značajne s obzirom na veličinu, internu organizaciju i vrstu, obim i složenost poslova koje obavljaju dat je u nastavku.

Tabela 5.

Red. br.	Ime i prezime člana nadzornog odbora ili uprave banke	Broj izvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Broj neizvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Od toga broj izvršnih direktorskih funkcija u grupi	Od toga broj neizvršnih direktorskih funkcija u grupi	Broj direktorskih funkcija u institucijama čija je glavna poslovna aktivnost neprofitne prirode
1.	Alden Bajgorić	1	1	0	1	0
2.	Michele Castoro	1	0	1	0	0
3.	Minja Filipović	0	1	0	1	0
4.	Mirsad Brkić	1	0	1	0	0
5.	Indira Karamustafić	1	0	1	0	0
6.	Dario Massimo Grass	1	1	1	1	1
7.	Petar Sopek	1	2	1	2	0
8.	Jadranko Grbelja	1	1	1	1	0
9.	Michela Boiocchi	1	1	1	1	0
10.	Ivana Jović	1	1	1	1	0
11.	Massimo Malagoli	0	1	0	1	0

2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSI NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE (nastavak)

2.4. Politika za izbor i procjenu članova Nadzornog odbora i Uprave Banke

Tokom 2024. godine Banka je primjenjivala slijedeće dokumente prilikom procjene članova Nadzornog odbora i Uprave Banke:

- Politika o ciljanoj strukturi Nadzornog odbora Intesa Sanpaolo Banke d.d. Bosna i Hercegovina i kriterijima procjene i samoprocjene primjerenosti;
- Politika o ciljanoj strukturi Uprave Intesa Sanpaolo Banke d.d. Bosna i Hercegovina, uslovima za nosioce ključnih funkcija i kriterijima procjene primjerenosti;
- Politika o postupku procjene primjerenosti.

Banka je, prilikom procjene Nadzornog odbora, članova Uprave i nosilaca ključnih funkcija Banke, primijenila kriterije i postupke za procjenu ispunjavanja uslova predloženih kao i postojećih, već imenovanih članova organa Banke. Naime, prilikom procjene od strane Odbora za imenovanja Banke, izvršena je procjena dobrog ugleda, odgovarajućih kvalifikacija i iskustva za obavljanje funkcije člana organa Banke. U obzir su uzete sve relevantne i dostupne informacije kao i kriteriji propisani odnosnim Politikama. Prilikom procjene, razmotrena su teorijska iskustva, stečena obrazovanjem i stručnim osposobljavanjem kao i praktična iskustva, stečena obavljanjem prethodnih poslova. Pored ovoga, prilikom procjene, razmatran je nivo i profil obrazovanja u smislu oblasti bankarstva, finansijskih djelatnosti, upravljanja, strateškog planiranja, poznavanja poslovne strategije banke i upravljanja rizicima.

2.5. Članovi Odbora za reviziju i njihove biografije

Tokom 2024. godine, članovi Odbora za reviziju bili su:

Tabela 6.

Članovi Odbora za reviziju		
Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija
		(ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1.	Florion Tefiku Predsjedavajući	Edukacija/Zvanje: Magistar poslovne administracije (MBA) – Univerzitet u Tirani i Univerzitet Lincoln, Nebraska BA poslovne administracije – Univerzitet u Tirani, Ekonomski fakultet Iskustvo: Florion Tefiku je svoje karijerno iskustvo stekao u bankarskom sektoru. Od 2016. godine obavlja funkciju glavnog internog revizora u Intesa Sanpaolo Banci Luksemburg. Njegove odgovornosti uključuju pripremu i implementaciju godišnjeg plana interne revizije, upravljanje timovima i koordinaciju sa regulatorima, kao i izvještavanje Uprave i Odbora za reviziju. Također, pruža savjetodavne usluge u vezi sa sistemima interne kontrole i revizijom bankarskih procesa. Prethodno je radio u Intesa Sanpaolo Milano kao viši revizor (2008-2016), gdje je vodio revizije u inostranim podružnicama, a bio je odgovoran za reviziju kreditnog portfolija i upravljanje rizicima. Također, imao je ključne uloge u pripremi izvještaja za regulatorna tijela i razvoj novih internih procedura za grupu. Članstvo: Predsjednik Odbora za reviziju – Intesa Sanpaolo (2012–2021) Član Luksemburškog instituta internih revizora (2016–danas) Obrazovanje: MBA, Univerzitet u Tirani i Univerzitet Lincoln, Nebraska (2001-2003) BA poslovne administracije, Univerzitet u Tirani (1990-1995).

2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE (nastavak)

Tabela 6. - nastavak

Članovi Odbora za reviziju		
Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija
		(ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
2.	Valentina Nuccio Član	Edukacija/zvanje: Magistar ekonomije, Università degli Studi di Siena Bakalareat poslovne ekonomije, Università degli Studi di Siena Gostujući student, University of Oxford, Pembroke College Iskustvo: Valentina Nuccio je iskusni bankarski profesionalac sa više od 15 godina iskustva u upravljanju sprječavanjem finansijskog kriminala, usklađivanju s regulatornim zahtjevima i implementaciji strateških inicijativa unutar globalnih finansijskih institucija. Trenutno obnaša funkciju direktora Jedinice za sprječavanje finansijskog kriminala u Sektoru međunarodnih banaka podružnica Intesa Sanpaolo, gdje rukovodi timom odgovornim za implementaciju Okvira grupe na lokalnom nivou i koordinaciju korektivnih akcija. Njeno prethodno iskustvo uključuje uspješno vođenje projekata sanacije poslovnica ISP New York i London, te koordinaciju regulatornih i revizijskih inicijativa, dok je ključnu ulogu imala i u implementaciji operativnih modela AFC u međunarodnim poslovnica. Poznata je po izvrsnom upravljanju visokorizičnim projektima i snažnoj povezanosti s regulatornim tijelima na globalnom nivou.
3.	Ana Jadrešić Član	Edukacija/Zvanje: Diplomirana ekonomistica- Sveučilište u Zagrebu, Fakultet za ekonomiju i poslovanje Iskustvo: Gospođa Jadrešić je svoju karijeru započela na poziciji Revizora 1998. godine, a od 2004. godine karijeru nastavlja u PBZ Card d.o.o. kao Zamjenica Izvršnog finansijskog direktora te od 2009. godine kao Izvršna direktorica za finansije i računovodstvo. Trenutno obavlja funkciju Direktorice Odjela planiranja i kontrole u Privrednoj Banci Zagreb d.d.
4.	James Vason	Redovno pozvana osoba.
5.	Davor Vodanović	Redovno pozvana osoba.
6.	Andrea Nani Predsjedavajuća do 25.06.2024.	Edukacija/Zvanje: "Bankarstvo i finansijska diploma", specijalizirani izvršni master u organizaciji Italijanskog bankarskog udruženja- ABI Formazione, diplomirani ekonomista na Univerzitetu u Paviji Iskustvo: Gospodin Nani je iskustvo počeo sticati 1996. godine u Deutsche Bank SpA na poziciji službenika za vanjske aktivnosti. Od 2001. godine gospodin Nani obavlja funkciju internog revizora u ISP banci, a 2019. obavlja poslove na poziciji Direktora pod-direkcije internacionalnih supsidijarnih banaka u području ISP Chief Audit Officer Funkciju Predsjedavajuće u Odboru za reviziju u Intesa Sanpaolo Banci d.d. Bosna i Hercegovina obavlja do 25.06.2024. godine.
7.	Massimiliano Masturzo Član do 03.09.2024.	Edukacija/zvanje: Diploma iz menadžmenta, Univerzitet Federico II - Napulj Iskustvo: Gospodin Masturzo je započeo svoju karijeru 2003. godine u Masini & C. S.a.S. - Napulj - Italija. Karijeru je nastavio 2004. godine radeći kao konsultant u bankama vezano za "Regulatorno upravljanje" i "Finansije & Računovodstvo" u Accenture S.p.A. - Milano - Italija. Godine 2015, gosp. Masturzo postaje voditelj Odjela za upravljanje specijaliziranih funkcija i sistema naknada - pri Direkciji usklađenosti u Intesa Sanpaolo SpA. Trenutno obavlja funkciju voditelja podružnica pri Pod-odjelu za koordinacije upravljanja - Direkcija usklađenosti. Obnaša funkciju člana Odbora za reviziju Intesa Sanpaolo Banke d.d. Bosna i Hercegovina do 03.09.2024. godine.

2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSI NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE (nastavak)

2.6. Članovi i funkcionisanje ostalih odbora

Članovi odbora Nadzornog odbora, te učestalost zasjedanja sjednica su bile kako slijedi:

Tabela 7.

Članovi odbora Nadzornog odbora, ukoliko su osnovani u banci		
Odbor za imenovanja		Učestalost zasjedanja
1.	Dario Massimo Grassani, Predsjedavajući	Šest sjednica u 2024. godini
2.	Ivana Jović, Član	
3.	Massimo Malagoli, Član	
Odbor za rizike		Učestalost zasjedanja
1.	Massimo Malagoli Predsjedavajući	Četrnaest sjednica u 2024. godini
2.	Petar Sopek, Član	
3.	Michela Boiocchi, Član	
4.	Cesare De Bona Bottegai, Stalno pozvana osoba	
Odbor za naknade		Učestalost zasjedanja
1.	Alden Bajgorić, Predsjedavajući	Devet sjednica u 2024. godini
2.	Dario Massimo Malagoli, Član	
3.	Michela Boiocchi/Jadranko Grbelja, Član	

2.7. Interna revizija

Formiranje Direkcije interne revizije Banke je regulisano Statutom Banke i Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji Banke koji je usvojio Nadzorni odbor Banke, a u skladu sa Odlukom Agencije za bankarstvo Federacije BiH o sistemu internog upravljanja u banci. U Službenim novinama FBiH u maju 2021. godine objavljena je Odluka o sistemu internog upravljanja u banci kojom se bliže utvrđuju minimalni zahtjevi za uspostavljanje i primjenu efikasnog sistema internog upravljanja koje je banka dužna da osigura te kontinuirano provodi i održava.

Banka je svoju funkciju Interne revizije organizovala kao zaseban organizacijski dio, funkcionalno i organizacijski nezavisan od ostalih aktivnosti koje revidira kao i od ostalih organizacijskih dijelova u Banci. Funkciju Interne revizije u Banci provodi Direkcija interne revizije.

Misija Interne revizije je poboljšati i zaštititi organizacijske vrijednosti pružanjem interesno uticajnim grupama na riziku zasnovan, objektivni i pouzdani angažman s izražavanjem uvjerenja i savjetodavnog angažmana. Aktivnosti Interne revizije za ostvarenje misije su:

- Osiguravanje kontinuiranog i nezavisnog nadzora redovnog poslovanja i procesa u Banci kako bi se spriječile ili otkrile nepravilnosti ili rizična ponašanja i situacije, procjenjujući funkcionisanje uspostavljenog sistema internih kontrola te njegovu primjenu da osigura efikasnost i efektivnost procesa unutar Banke, očuvanje imovine i zaštitu od gubitaka, pouzdanost i kompletnost finansijskih i računovodstvenih informacija, usklađenost provedenih transakcija s pravilima utvrđenim od strane korporativnih tijela Banke, internim aktima i eksternom regulativom;

2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE (nastavak)

2.7. Interna revizija (nastavak)

- Osiguravanje savjetodavne podrške funkcijama i organizacijskim dijelovima Banke, između ostalog i sudjelovanjem u projektima s ciljem kreiranja dodatne vrijednosti i unaprjeđenja efikasnosti kontrole, upravljanja rizicima i upravljanja Bankom;
- Podrška visokom rukovodstvu i korporativnim tijelima Banke te regulatoru (npr. Agencija za bankarstvo Federacije BiH, Agencija za bankarstvo Republike Srpske) kroz osiguravanje pravovremenih i sistematskih informacija o primjeni uspostavljenog sistema internih kontrola i preporukama izdatih na osnovu provedenih revizijskih aktivnosti.

Svrha Interne revizije je obavljanje trećeg nivoa kontrole, praćenje ispravnosti provođenja poslovnih aktivnosti putem direktnog nadzora i procesa upravljanja rizikom.

Nadalje, Interna revizija vrši aktivnosti identificiranja nepodudarnosti važećih te primijenjenih unutarnjih i vanjskih politika, procedura, zakona i propisa.

Direkcija interne revizije svoju djelatnost obavlja u skladu sa Pravilnikom i Uputom za rad Interne revizije i Godišnjim planom koje na prijedlog Odbora za reviziju usvaja Nadzorni odbor Banke. Interna revizija koristi Risk Model koji predstavlja interni metodološki okvir za procjenu sistema internih kontrola određenog područja, organizacijskog dijela i procesa u skladu s organizacijskom strukturom i procesnim stablom. Risk Model je polazište revizijskog metodološkog okvira koji se temelji na SREP (Supervisory Review and Evaluation Process) pristupu koji omogućava iskazivanje rezultata revizije kroz četiri SREP aspekta definisana Smjernicama EBA³ o procesu nadzornog pregleda i procjene. Svaki RM povezan je s jednim od SREP aspekata. Risk Model je rezultat procesa analize rizika, a kontrolni ciljevi i odgovarajući inherentni rizici iskazuju se i ažuriraju u okviru svakog RM-a temeljem faktora rizičnosti analiziranog područja. U svakom RM-u evidentirana su revidirana područja ili organizacijski dijelovi na koja se odnosi kontrolni cilj pojedinog rizika.

Direktor i zaposlenici interne revizije u skladu sa Zakonom o bankama imaju neograničen pristup svim funkcijama, dokumentaciji, podacima, imovini/lokacijama i zaposlenicima Banke i bez ograničenja vrše nadzor nad poslovanjem Banke i učestvuju na sjednicama Nadzornog odbora i njegovih odbora.

2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSI NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE (nastavak)

2.7. Interna revizija (nastavak)

U okviru svojih zadataka funkcija interne revizije vrši ocjenu:

- efikasnosti i adekvatnosti sistema internog upravljanja u banci i značajnih rizika u cilju identifikovanja, procjene odnosno mjerenja, praćenja, kontrole, izvještavanja i poduzimanja odgovarajućih mjera za ograničavanje i ublažavanje rizika u banci;
- adekvatnosti Strategije rizika i Politika za preuzimanje i upravljanje rizicima u segmentu internog upravljanja, te njihove usklađenosti s propisima, internim aktima, zahtjevima Agencije i usvojenom sklonošću ka preuzimanju rizicima i s poslovnom strategijom banke;
- usklađenosti uspostavljenih procedura i postupka banke s propisima, internim aktima i odlukama organa banke;
- adekvatnosti i efikasnosti uspostavljenih procedura i postupka banke, uključujući sveobuhvatnost postupka, koji osiguravaju pouzdanost metodologija i metoda, pretpostavki i izvora informacija, koji se upotrebljavaju u internim modelima banke;
- adekvatnosti, kvaliteta, efikasnosti i pouzdanosti funkcije upravljanja rizicima i funkcije praćenja usklađenosti poslovanja, kao i uspostavljenog sistema internih kontrola u svim područjima poslovanja banke;
- sistema izvještavanja nadležnih organa banke i rukovodioca;
- tačnosti i pouzdanosti finansijskih izvještaja banke i sistema računovodstvenih evidencija;
- adekvatnosti upravljanja imovinom banke;
- primjene Politike naknada;
- usklađenost novih proizvoda i postupaka sa važećim propisima, internim aktima;
- standardima i kodeksima, kao i njihov utjecaj na izloženost rizicima;
- adekvatnosti informacionog sistema u banci;
- strategije i postupke za ICAAP i ILAAP;
- sistema prikupljanja i tačnosti informacija koje se javno objavljuju u skladu sa Zakonom i propisima Agencije;
- slabosti u poslovanju banke i njenih zaposlenika, kao i slučajeva neizvršenja obaveza i prekoračenja ovlaštenja;
- postupanja banke po nalogima i preporukama Agencije i društva za reviziju i
- obavlja ostale poslove potrebne za ostvarivanje ciljeva kontrolne funkcije interne revizije.

Za sve revizijske aktivnosti planirane Godišnjim planom, Interna revizija sačinjava revizijske izvještaje koji se dostavljaju odgovornim osobama-direktorima sektora, direkcija i filijala (u kojima je revizija obavljena), Upravi Banke i Odboru za reviziju.

2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE (nastavak)

2.7. Interna revizija (nastavak)

Interna revizija sačinjava slijedeće izvještaje:

- Pojedinačne izvještaje o obavljenim revizijama i kontrolama;
- Kvartalne/polugodišnje izvještaje o radu i
- Godišnji izvještaj o radu.

Interna revizija ISP BiH je bila predmet pregleda osiguranja kvaliteta u 2021. godini, u skladu sa Međunarodnim standardima profesionalne prakse interne revizije koju izdaje Institut internih revizora. Deloitte je izvršio QAR Procjenu i na osnovu informacija i dokaza koji su prikupljeni tokom analiza, zaključeno je da Funkcija Interne revizije Intesa Sanpaolo Banke d.d. Bosna i Hercegovina posluje na način da je "generalno usklađena" (Generally Conform) sa Međunarodnim standardima i Etičkim kodeksom. Interna revizija je u 2024. godini nastavila da provodi sve aktivnosti u skladu sa Međunarodnim standardima profesionalne prakse interne revizije.

Direkcija interne revizije provodi kvartalnu internu kontrolu osiguranja kvaliteta da bi osigurala usklađenost aktivnosti Interne revizije sa revizorskim pravilima i standardima Direkcije interne revizije Matične i Krajnje Matične banke. U zaključku, uzimajući u obzir informacije i dokaze prikupljene u toku izvršenih kontrola u 2024. godini, Direkcija interne revizije funkcioniše na način koji je "generalno usklađen" sa revizorskim pravilima i standardima Direkcije interne revizije Matične i Krajnje Matične banke. U skladu sa Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci Interna revizija izvještaje o radu dostavlja Agenciji za bankarstvo.

Funkciju direktora Interne revizije Banke tokom 2024. godine obavljala je Muamera Zuko.

2.8. Imenovanje društva za reviziju finansijskih izvještaja

Imenovanje eksterne revizije propisano je:

- Zakonom o računovodstvu i reviziji Federacije BiH (Sl. novine Federacije BiH 15/2021);
- Odlukom Agencije za bankarstvo FBiH o uslovima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja saglasnosti za obavljanje bankarskih aktivnosti (Sl. novine Federacije BiH 60/2017); te
- Odlukom Agencije za bankarstvo FBiH o eksternoj reviziji i sadržaju revizije u banci (Sl. novine Federacije BiH 81/2017).

Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine je svojim dopisom 04-1-3-4086-5/24 od 04.09.2024. godine dala prethodnu saglasnost za izbor eksternog revizora za reviziju finansijskih izvještaja za 2024. godinu.

Saglasnost je data za izbor društva Ernst & Young d.o.o. Sarajevo.

Skupština Banke je na svojoj sjednici održanoj 27.09.2024. godine (60_GSM_27.09.2024/2) donijela Odluku o izboru eksternog revizora za reviziju finansijskih izvještaja za 2024. godinu – Ernst & Young d.o.o. Sarajevo.

3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA POLITIKU NAKNADA

U skladu sa članom 5. Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

3.1. Politike i prakse o naknadama za identifikovane zaposlenike

Na temelju Zakona o bankama i Odluke o sistemu internog upravljanja u Banci, Nadzorni odbor, na prijedlog Odbora za naknade, usvojio je Politike naknada i poticaja ISP Banke d.d. BiH. Nadzorni odbor Banke periodično revidira navedeni akt, te vrši nadzor nad provođenjem Politika. Politikama naknada utvrđuju se načini i pravila, vezana za sistem naknada radnicima Banke.

Politike naknada moraju biti specificirane i primjenjivati se proporcionalno radnim pozicijama, doprinosom i uticajem zaposlenika na profil rizika Banke.

Iz ovog razloga, Intesa Sanpaolo Banka BiH identificira tzv. "Preuzimače rizika pravnog lica" i među njima, prikazuje – na osnovu procesa identifikacije na nivou PBZ Grupe – Preuzimače rizika koji imaju materijalni uticaj i na profil rizika PBZ Grupe (tzv. "Preuzimači rizika PBZ").

Konkretno, Preuzimači rizika pravnog lica ISP Banke BiH su zaposlenici čije profesionalne aktivnosti imaju materijalni uticaj na profil rizika Banke, uključujući zaposlenike ovlaštene za zaključenje ugovora ili za zauzimanje rizičnih pozicija, tj. koji donose odluke koje utiču na rizičnu izloženost Banke, a unutar dodijeljenih ovlaštenja i odgovornosti. Iste odredbe će se također primijeniti na one zaposlenike čije kolektivne profesionalne aktivnosti (tj. kao članovi grupe zaposlenika) utiču na profil rizika Banke.

Također, Banka u skladu sa internim aktima provodi sveobuhvatan proces utvrđivanja postojećeg i projiciranog profila rizičnosti. S obzirom na definirani profil i procjenu značajnosti identificiranih rizika, Banka jednom godišnje definiše strategiju upravljanja rizicima, kojom utvrđuje apetit za rizik, osnovne strateške smjernice planiranja kapitala i osnovna načela ovladavanja rizicima.

U navedenom procesu Banka klasificira svoje rizike u kategorije niskog, srednjeg ili visokog značaja te u skladu sa značajem rizika definiše sistem upravljanja.

3.2. Postupak odlučivanja pri određivanju politike naknada

U skladu sa "Smjernicama za naknade, poticaje i određivanje osoblja koje ima materijalni uticaj na profil rizika Intesa Sanpaolo Grupe" koje je primila na znanje Intesa Sanpaolo Banka BiH, kao i sa primjenjivim „Smjernicama za naknade, poticaje i određivanje osoblja koje ima materijalni uticaj na profil rizika Banke“, koje se s vremena na vrijeme odobravaju od strane Nadzornog odbora, u nastavku teksta su opisane uloge i odgovornosti

korporativnih tijela i funkcija/direkcija Banke za usvajanje i primjenu Politika naknada i poticaja Intesa Sanpaolo Banke BiH.

Važno je napomenuti da Smjernice ISP Banke BiH, zajedno sa Politikama naknada i poticaja Banke, čine okvir o sistemima naknada i poticaja koji su usvojeni kako bi se osiguralo zdravo, oprezno upravljanje poduzećima u skladu s interesima svih zainteresovanih strana, u skladu sa kriterijima pravednosti, održivosti i konkurentnosti.

Skupština Banke odobrava naknade koje se plaćaju članovima Nadzornog odbora u prethodnoj poslovnoj godini. Informacija mora specificirati naknadu svakog člana pojedinačno, mora pokazati najmanje udio između fiksne i varijabilne naknade, učešće u profitu, opcije i druge koristi, naknade troškova, premije osiguranja, naknade i druga dodatna plaćanja, ako ih ima.

3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSI NA POLITIKU NAKNADA (nastavak)

3.2. Postupak odlučivanja pri određivanju Politike naknada (nastavak)

Za provedbu Politike naknada i poticaja u Intesa Sanpaolo Banci d.d. BiH zadužena je **Uprava Banke**, koja podnosi Nadzornom odboru Banke, prije savjetovanja s Odborom za naknade, prijedloge o referentnim pitanjima i odmah se obavlja o odlukama Nadzornog odbora koje se odnose na politike nagrađivanja, predlaže Politiku naknada Nadzornom odboru Banke na odobrenje i usvajanje i odgovorna je za njihovu provedbu, te provodi odluke Nadzornog odbora koje su u njenoj nadležnosti.

Nadzorni odbor Banke je odgovoran za odobrenje i pregled Politika naknada i poticaja Intesa Sanpaolo Banke BiH, zatim nadgleda, u saradnji sa Odborom za naknade Banke, primjenu pravila o naknadama, i provjerava procese i prakse vezane za naknade i usklađenost sa Politikama naknada Intesa Sanpaolo Banke BiH. Tokom procesa provjere, izmjena i dopuna i odobravanja ove politike, Odbor mora uzeti u obzir dugoročne interese dioničara, srednjoročne i dugoročne strategije i korporativne ciljeve Intesa Sanpaolo Banke BiH i njen profil rizika.

Također, odgovoran je i za odobravanje liste Preuzimača rizika pravnog lica, te periodično vrši pregled specifičnih kriterija, a na prijedlog Odbora za naknade, odobrava nivoe fiksnih naknada za Predsjednika Uprave, ostale članove Uprave i rukovoditelje kontrolnih funkcija, te u odnosu na Upravu (uključujući Predsjednika) i rukovoditelje kontrolnih funkcija, odobrava i vrši pregled - na prijedlog Odbora za naknade i u saradnji sa IBD HR - varijabilnu naknadu ostvarenu za predmetnu godinu a, u tom kontekstu - dodjelu KPI-jeva i ciljeve kartica uspješnosti, procjenu nivoa postignuća u odnosu na ciljeve učinka i iznos bonusa koji će se isplatiti, ako ga ima.

Banka je odlukom Nadzornog odbora Banke, a u skladu sa zakonskim propisima BiH, Statutom Banke i smjernicama Matične banke osnovala **Odbor za naknade**, koji je sastavljen od 3 (tri) člana Nadzornog odbora, i sastoji se od Predsjednika i najmanje dva druga člana koje imenuje i razrješava Nadzorni odbor i koji nemaju izvršne funkcije u Banci. Pri imenovanju Predsjednika i članova Odbora za naknade, Nadzorni odbor Banke osigurava profesionalno i nezavisno tumačenje Politika naknada, njenu primjenu i uticaj na rizik, kapital i upravljanje likvidnošću Banke.

Odbor je konstituiran na način da može kompetentno i neovisno odlučivati o politici i praksi naknada i učinaka naknada na upravljanje rizicima, kapitalom i likvidnosti.

Odbor za naknade neovisno procjenjuje načela nagrađivanja i pruža potporu Nadzornom odboru u vezi s usvajanjem i redovitim pregledom općih načela Politika i identifikiranjem Preuzimača rizika, izrađuje prijedloge odluka Nadzornog odbora o ukupnom iznosu varijabilnih naknada koje će Banka isplaćivati zaposlenicima za određenu poslovnu godinu, naknada članovima Uprave Banke i voditeljima kontrolnih funkcija, na pojedinačnoj osnovi, smanjenju ili ukidanju varijabilne nagrade zaposlenika, uključujući aktiviranje odredbi o malusu ili povrat naknade, izrađuje prijedloge odluka Nadzornog odbora koje imaju utjecaj na rizike Banke i upravljanje rizicima, vrši procjenu postupaka i metoda s ciljem da sistem naknada uzima u obzir sve rizike Banke te kapital i likvidnost Banke, te da je Politika naknada usklađena s opsegom pretpostavljenog rizika, učinkovitom i pouzdanim upravljanjem rizicima, poslovnom strategijom, ciljevima, korporativnom kulturom, vrijednostima i dugoročnim interesima Banke, vrši pregled različitih scenarija kako bi se procijenio utjecaj vanjskih i unutarnjih događaja na politiku i praksu naknada, uključujući pretpostavke za obrnuto testiranje otpornosti na stres, pruža podršku Nadzornom odboru i Upravi Banke u nadgledanju provedbe pravila o naknadama i preispitivanje postupaka i praksi vezanih uz nagrađivanje i poštivanje politika, vrši procjenu fiksnih razina plata za članove Uprave Banke i za voditelje kontrolnih funkcija, s obzirom na predsjednika Uprave, ostale članove Uprave i voditelje kontrolnih funkcija, pregledavajući ključne pokazatelje uspješnosti i ciljeve pokazatelja uspješnosti, procjenu razine postignuća u odnosu na ciljeve uspješnosti i iznos bonusa za isplatu, te pregled, prije odobrenja Nadzornog odbora, popisa Intesa Sanpaolo Banke BiH preuzimača rizika identificiranih prema kriterijima utvrđenim u Odluci Agencije za bankarstvo FBiH.

3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSI NA POLITIKU NAKNADA (nastavak)

3.2. Postupak odlučivanja pri određivanju Politike naknada (nastavak)

Odbor za naknade uspostavljen je na način koji mu omogućuje donošenje stručne i nezavisne procjene o politikama i praksama vezanim uz naknade te o uticaju naknada na upravljanje rizicima, kapitalom i likvidnošću. Pri obavljanju svojih poslova Odbor za naknade dužan je uzeti u obzir dugoročne interese dioničara, investitora i ostalih zainteresiranih strana u Banci te javni interes.

U toku 2024. godine, održano je ukupno devet sjednica Nadzornog odbora, te devet sjednica Odbora za naknade, a na teme vezane za Politike naknada i poticaja ISP BiH i njihovo provođenje.

Ne dovodeći u pitanje odgovornosti Odbora za naknade, **Odbor za rizike** podržava Nadzorni odbor u analiziranju Politika Intesa Sanpaolo Banke BiH da bi se potvrdila njihova veza sa trenutnim i potencijalnim rizicima, snagom kapitala i nivoima likvidnosti Intesa Sanpaolo Banke BiH, sa posebnim osvrtom na sisteme poticaja za članove Uprave Banke.

Direkcija HR i organizacije je između ostalog odgovorna za:

- pripremu Politika naknada i poticaja Intesa Sanpaolo Banke BiH i osiguravanje njene pune primjene;
- određivanje (i periodično pregledanje) Preuzimača rizika pravnog lica, te njeno predstavljanje Odboru za naknade i Nadzornom odboru;
- predlaganje Nadzornom odboru nivoa fiksne naknade za članove Uprave (uključujući Predsjednika) i rukovoditelja kontrolnih funkcija;
- u odnosu na članove Uprave i rukovoditelje kontrolnih funkcija, u saradnji sa IBD HR, procjena varijabilnih naknada obračunatih za referentnu godinu, i u ovom kontekstu također, predlaganje Nadzornom odboru dodjeljivanja KPI-ova i ciljeva kartica učinka, procjenu nivoa postignuća u odnosu na ciljeve učinka i iznos bonusa koji se treba isplatiti.

Sektor finansija, u saradnji sa PBZ i Direkcijom planiranja i finansijske kontrole IBD, je uključen u definiranje Politika naknada i poticaja Intesa Sanpaolo Banke BiH, da bi se osigurala konzistentnost Sistema poticaja sa:

- Strateškim kratkoročnim i srednjoročnim ciljevima Intesa Sanpaolo Banke BiH, PBZ i ISP Grupe;
- Snagom kapitala i nivoom likvidnosti Intesa Sanpaolo Banke BiH i Grupe.

Direkcija upravljanja rizicima je odgovorna da:

- Procjenjuje da su sistemi naknada i poticaja, stavljajući dodatni poseban fokus na one koji se odnose na članove Uprave, usklađeni sa okvirom apetita za rizik i uzimaju u obzir sveukupne parametre rizika, kapitala i likvidnosti (tj. potvrđuje KPI-ove prilagođene riziku) i daje pismeno mišljenje;
- Učestvuje u naknadnoj (ex-post) prilagodbi varijabilnih naknada rizicima;
- Pomaže Odboru za naknade u pitanjima povezanim s rizicima;
- Uključena je, u skladu sa svojom ulogom, u proces određivanja Preuzimača rizika, sa posebnim osvrtom na definisanje kriterija za utvrđivanje koji su navedeni Politikama naknada i poticaja ISP BiH.

3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA POLITIKU NAKNADA (nastavak)

3.2. Postupak odlučivanja pri određivanju Politike naknada (nastavak)

Direkcija za usklađenost:

- Potvrđuje da su Politike usklađene sa primjenjivim eksternim i internim propisima (uključujući ISP Politike naknada i poticaja) i daje pismeno mišljenje;
- Procjenjuje da li je lista Preuzimača rizika u skladu sa primjenjivim eksternim propisima i daje pismeno mišljenje;
- Pruža podršku Odboru za naknade kad je riječ o pitanjima povezanim s praćenjem usklađenosti.

Na godišnjoj osnovi, **Direkcija interne revizije**, u saradnji sa funkcijom za reviziju PBZ/ISP Grupe, potvrđuje usklađenost procedura za primjenu naknada sa relevantnim Politikama, i u tom kontekstu, također provjerava pravilnu primjenu procesa za određivanje Preuzimača rizika Intesa Sanpaolo Banke BiH, informirajući Odbor za reviziju i Nadzorni odbor o rezultatima izvršenih provjera.

3.3. Informacije o vezi između plaće i uspješnosti

Kod mjerenja radne uspješnosti naglasak je na usklađenosti kriterija ocjenjivanja koji se odnose na finansijske, objektivne rezultate i one koji osiguravaju odgovorno poslovanje i dugoročnu održivost te stavljaju u fokus smanjenje rizika poslovanja.

Sistemi poticaja koje je usvojila Intesa Sanpaolo Banka BiH, u skladu sa Politikama naknada i poticaja ISP Grupe, su usmjereni ka ispunjenju srednjoročnih i dugoročnih ciljeva uključenih u Poslovni plan Grupe, uzimajući u obzir spremnost za preuzimanje rizika Intesa Sanpaolo Banke BiH i Grupe, kao i toleranciju rizika, i imaju za cilj da potiču ostvarivanje ciljeva u smislu kreiranja vrijednosti za tekuću godinu, u okviru održivosti, s obzirom da su plaćeni bonusi vezani za dostupna finansijska sredstva.

Sistemi poticaja za osoblje Intesa Sanpaolo Banke BiH podliježu minimalnim uslovima aktivacije koje zahtjeva Regulator i neispunjenje čak i samo jednog od tih uvjeta ima za posljedicu neaktiviranje Sistema poticaja.

Mjerenje radne uspješnosti strateško-izvršnog menadžmenta temelji se na MBO (Management by Objectives) sistemu i vrednovanju ostvarenja objektivnih zadanih ciljeva.

Ukupna ocjena radne uspješnosti predstavlja prosjek postotka ispunjenja ciljeva iz operativne kategorije i ciljeva iz kategorije dugoročne održivosti te se kroz proces godišnjeg postavljanja i vrednovanja ciljeva obavezno balansira usmjerenost strateško-izvršnog menadžmenta na ostvarenje finansijskih ciljeva te na ostvarenje ciljeva dugoročne održivosti.

Na taj način i kroz sam proces mjerenja radne uspješnosti, kroz svoje individualne ciljeve, strateški menadžment aktivno uvodi kontrolu rizika i odgovornost poslovanja u ciljeve i zadatke Bančinog svakodnevnog poslovanja.

Varijabilna nagrada podliježe naknadnim mehanizmima korekcije – „malus“ ili „clawback“ mehanizmu koji među ostalim odgovaraju i odražavaju nivo rizika, sve do tačke kada se nagrada značajno smanjuje ili poništava na nulu, kako u slučaju negativnih rezultata, tako i u slučaju rezultata koji su bitno ispod predviđanja.

U slučaju odgode, svaki udio podliježe mehanizmu naknadne prilagodbe – takozvani malus uvjeti – u skladu sa kojima se priznati relativni iznos i broj dodijeljenih finansijskih instrumenata, ako postoje, mogu smanjiti, čak i svesti na nulu, u godini u kojoj se vrši plaćanje odgođenog udjela, u skladu sa nivoom ostvarenja minimalnih uslova utvrđenih od strane Regulatora.

Također, Intesa Sanpaolo Banka BiH zadržava pravo da aktivira mehanizme za povrat naknada, konkretno povrat bonusa koji su već plaćeni u skladu sa propisima.

3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSI NA POLITIKU NAKNADA (nastavak)

3.3. Informacije o vezi između plaće i uspješnosti (nastavak)

Sistem poticaja za Preuzimače rizika i Članove srednjeg menadžmenta ima za cilj da usmjerava ponašanje i menadžerske aktivnosti prema postizanju ciljeva postavljenih u strategiji Banke i u Poslovnom planu i da nagradi najbolje godišnje pokazatelje koji se ocjenjuju sa ciljem optimiziranja omjera rizika/povrata.

Ovaj sistem je formaliziran kroz Kartice učinka.

Kartice učinka uključuju i KPI-jeve ekonomske i finansijske prirode i nefinansijske KPI-jeve.

Suma težina koji se dodjeljuje KPI-jevima svake grupe je jednaka cjelokupnoj težini grupe; ta težina se razlikuje u skladu sa makro-područjima koja su vezana uz zaposlenike.

Sistem poticaja za **Stručnjake** ima za cilj nagraditi najbolji godišnji učinak u svrhu optimizacije omjera rizika i povrata.

Individualno dodjeljivanje bonusa vrši se prema nahođenju neposrednog rukovoditelja, uzimajući u obzir rezultate procjene učinkovitosti, u apsolutnom i relativnom smislu. Drugim riječima, prijedlog bonusa mora biti u skladu sa nivoom ostvarene učinkovitosti i također uzimati u obzir kolege na jednakoj funkciji.

Procjena i mjerenje učinka zaposlenika Head Office-a vrši se i dokumentira putem **NewPat alata**.

Ova metodologija osigurava procjenu zasnovanu na KPI-jevima i procjeni specifičnih Kompetencija za pojedinačne uloge.

Kada je u pitanju Mreža, procjena i mjerenje učinka zaposlenika se provodi putem **NIM alata**.

Ovaj sistem je zasnovan na pristupu više nivoa prema kojem su postignuća mjerena na nivou Banke i na individualnom nivou. Procjena učinka zasnovana je na Kartici učinka koja uključuje finansijske i nefinansijske KPI-jeve. Treba napomenuti da je ovaj sistem predmetom konstantne analize kako bi se osnažila efektivnost i usklađenost sa regulativom koja je na snazi s vremena na vrijeme.

3.4. Najvažnije karakteristike sistema naknada

Politike naknada i poticaja Intesa Sanpaolo Banke BiH temelje se na logici segmentacije osoblja koja omogućava operativnu prilagodbu načela zasluga i pravičnosti kako bi se na odgovarajući način razlikovala ukupna naknada i uredili mehanizmi plaćanja koji su specifični za različiti kadrovski klaster, s posebnim naglaskom i na one od regulatornog značaja za koje se postavljaju strožiji zahtjevi.

Varijabilna komponenta je povezana sa radnim učinkom zaposlenika i usklađena je sa stvarnim ostvarenim rezultatima i oprezno preuzetim rizicima, a sastoji se od:

- kratkoročne varijabilne komponente;
- dugoročne varijabilne komponente;
- svih varijabilnih kratkoročnih i dugoročnih dijelova povezanih sa razdobljem trajanja radnog odnosa u društvu;
- svih diskrecijskih pogodnosti.

U skladu sa regulatornim smjernicama, Intesa Sanpaolo Banka BiH, u skladu sa Politikama naknada i poticaja ISP Grupe, usvaja kombinaciju plaćanja naknada koji je balansiran na odgovarajući način da bi se:

- Omogućilo fleksibilno upravljanje troškovima rada, s obzirom da varijabilni dio može značajno da se smanji, čak i do nule, zavisno od rezultata koji su postignuti tokom godine ili kada Banka/Grupa nije u mogućnosti da održi ili vrati solidnu kapitalnu osnovu;
- Obeshrabrilo ponašanje fokusirano na postizanje kratkoročnih rezultata, posebno ako podrazumijeva poduzimanje većeg rizika.

3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA POLITIKU NAKNADA (nastavak)

3.4. Najvažnije karakteristike sistema naknada (nastavak)

Da bi se postigli gore navedeni ciljevi, u Intesa Sanpaolo Banci BiH, u skladu sa Politikama ISP Grupe, su uspostavljeni *ex ante* ograničenja u smislu ujednačenih maksimuma za varijabilne naknade, i to kroz definiranje specifičnih gornjih granica za povećanje bonusa u slučaju premašivanja zadane uspješnosti. Sistemi poticaja koje je usvojila Intesa Sanpaolo Banka BiH, u skladu sa Politikama naknada i poticaja ISP Grupe, su usmjereni ka ispunjenju srednjoročnih i dugoročnih ciljeva uključenih u Poslovni plan Grupe, uzimajući u obzir spremnost za preuzimanje rizika Intesa Sanpaolo Banke BiH i PBZ i ISP Grupe, kao i toleranciju rizika, i imaju za cilj da potiču ostvarivanje ciljeva u smislu kreiranja vrijednosti za tekuću godinu, u okviru održivosti, s obzirom da su plaćeni bonusi vezani za dostupna finansijska sredstva

3.5. Omjer fiksnih i varijabilnih naknada

Politikama naknada i poticaja određen je primjereni odnos između varijabilnog i fiksnog dijela ukupnih naknada za sve kategorije zaposlenika te je određena primjerena gornja granica tog odnosa iznad koje isplata varijabilnih naknada nije dopuštena. Odnos između fiksnog i varijabilnog dijela određuje se u skladu sa odredbama važeće politike nagrađivanja Grupe Intese Sanpaolo te važećim pozitivnim propisima BiH.

Odnos fiksnih i varijabilnih naknada određen je na način da fiksni dio ukupnih naknada mora imati dovoljno visok udio u ukupnim naknadama, a za zaposlenike koji obavljaju poslove kontrolnih funkcija fiksna naknada ne smije biti manja od dvije trećine ukupnih naknada tog zaposlenika.

U Intesa Sanpaolo Banci BiH, u skladu sa Politikama ISP Grupe, su uspostavljeni *ex ante* ograničenja u smislu ujednačenih maksimuma za varijabilne naknade, i to kroz definiranje specifičnih gornjih granica za povećanje bonusa u slučaju premašivanja zadane uspješnosti.

To ograničenje varijabilne naknade se općenito određuje u 100% od fiksne naknade sa izuzetkom za uloge koje pripadaju kontrolnim funkcijama kompanije (svim funkcijama, nezavisno da li je pozicija menadžerska ili nije) čija granica je određena na 33% od fiksne naknade.

Isplata pojedinačnog bonusa, u svakom slučaju, podliježe verifikaciji nepostojanja povrede takozvane pojedinačne usklađenosti. Posebice, neispunjenje uslova pojedinačnog pristupa implicira neplaćanje bonusa ostvarenog u istoj godini u kojoj je počinjeno kršenje usklađenosti i brisanje odgođenih dijelova uvjeta koji se odnose na istu godinu.

Značajan udio, najmanje 40% varijabilnog dijela naknada odgađa se na primjereno razdoblje koje ne smije biti kraće od 3 (tri) godine. Pri isplati odgođenih naknada primjenjuje se načelo pravilnog vremenskog razgraničavanja, a isti se ne smiju isplaćivati češće od jedanput godišnje na način i u instrumentima definiranim važećim politikama, aktima i odlukama Matične banke te pozitivnim pravnim propisima BiH. Banka će značajan udio varijabilnog dijela naknada, odgođenog i neodgođenog dijela, isplatiti u obliku instrumenata. Udio varijabilnog dijela primitaka koji će se isplatiti u obliku instrumenata određuje se u skladu s pozicijom i odgovornostima određenog zaposlenika, iznosom varijabilnih naknada tog zaposlenika i količinom rizika koju taj zaposlenik može preuzeti. Najmanje 50% svake varijabilne naknade mora se sastojati od finansijskih instrumenata.

3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA POLITIKU NAKNADA (nastavak)

3.6. Informacija o kriterijima uspješnosti za dodjelu dionica i varijabilnih naknada

Za mjerenje uspješnosti i izračun pojedinačnog nagrađivanja primjenjuje se načelo selektivnosti, zaslu- ga i diferencijacije prema uspješnosti. Sistem ocjenjivanja radne uspješnosti menadžera bazira se na usklađenju kriterija usmjerenih na finansijsku dobit Banke i profitabilnost poslovnih područja te krit- erija dugoročne održivosti koji garantiraju kontinuitet poslovanja te odgovornost prema svim dionici- ma. Kaskadnim spuštanjem, od najviših struktura Banke, menadžerskih ciljeva balansiranih po zaradi, kontroli rizika, unaprjeđenju poslovanja te odgovornosti prema klijentima osigurava se da se dodjela pojedinačnih poticaja temelji na odgovornom individualnom i korporativnom poslovanju.

3.7. Opis, kriteriji i obrazloženje varijabilnih naknada koje koristi banka

Ukupan iznos varijabilnih naknada temelji se na kombinaciji ocjene uspješnosti pojedinca (uzimajući u obzir finansijske i nefinansijske kriterije) i odgovarajućeg organizacionog dijela te na ukupnim rezul- tatima Banke. Ocjena uspješnosti odnosi se na višegodišnje razdoblje čime se osigurava da se proces ocjenjivanja temelji na dugoročnoj uspješnosti.

Mjerenje uspješnosti prilagođeno je svim vrstama rizika kojima je Banka izložena ili kojima bi mogla biti izložena, te mora uzimati u obzir troškove potrebnoga kapitala i potrebne likvidnosti. Pri utvrđivanju varijabilnih naknada zaposlenika ili raspodjeli varijabilnih naknada unutar Banke uzimaju se u obzir sve vrste rizika kojima je Banka izložena ili kojima bi mogla biti izložena. Načini isplate naknada regulisani su posebnim uputama u nadzornim propisima koje se odnose na naknade sa posebnim osvrtom na obave- ze odgode, vrstu instrumenata plaćanja i razdoblje zadržavanja koje je predviđeno za dio koji se plaća u obliku finansijskih instrumenata. Dodatno, ovi načini plaćanja uzimaju u obzir da je Intesa Sanpaolo Banka BiH, prema principu proporcionalnosti, klasificirana kao Banka manje veličine ili kompleksnosti. Ova klasifikacija je načinjena usvajanjem kriterija utvrđenih odredbama Banke Italije, koji zahtijevaju da se uzmu u obzir karakteristike, veličina, nivo rizika i složenost provedenih aktivnosti, kao i primjerenost istih za Grupu.

3.8. Ukupne naknade prema područjima poslovanja

Kvantitativne informacije o naknadama zaposlenika ISP Banke BiH vezano za član 5., stav i, Odluke o objavljivanju podataka i informacija su iznosile:

Tabela 8.

Poslovno područje	Bruto naknada u KM					Ukupno iznos naknade
	Fiksne naknade		Varijabilne naknade			
	U novcu / stvarima	Broj zaposlenika kojima je isplaćena fiksna naknada	Novčana sredstva	Dionice, finansijski instrumenti povezani sa dionicama	Broj zaposlenika kojima je isplaćena varijabilna naknada	
Upravljačke funkcije	1,649,161	5	288,533	224,879	3	2,162,573
Kontrolne funkcije	352,393	3	89,372	-	3	441,765
Podrška	364,011	4	87,891	-	2	451,902
Poslovne funkcije i rizici	391,556	4	109,163	-	3	500,719
Nadzorni odbor*	58,675	2	-	-	0	58,675
Ukupno	2,815,796	18	574,959	224,879	11	3,615,634

* Naknade isplaćene Nezavisnim Članovima Nadzornog odbora

Broj zaposlenika kojima je isplaćena fiksna naknada uključuje ukupan broj zaposlenika koji su u toku godine obnašali funkcije koje su nadležne za predmetna područja. Ukoliko je zaposlenik obnašao funkciju u okviru dva različita područja, u kategoriji "Broj zaposlenika kojima je isplaćena fiksna naknada je prikazan u posljednjem području, dok su fiksna i varijabilna naknada prikazane prema stvarnom periodu provedenom u okviru jednog područja.

3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA POLITIKU NAKNADA (nastavak)

3.9. Ukupne naknade po kategorijama zaposlenika

Kvantitativne informacije o naknadama zaposlenika ISP Banke BiH vezano za član 5., stav „h“ Odluke o objavljivanju podataka i informacija su iznosile:

Tabela 9.

Poslovno područje	Bruto naknada u KM					Ukupno iznos naknade
	Fiksne naknade		Varijabilne naknade			
	<i>U novcu / stvarima</i>	<i>Broj zaposlenika kojima je isplaćena fiksna naknada</i>	<i>Novčana sredstva</i>	<i>Dionice, finansijske instrumente povezane sa dionicama</i>	<i>Broj zaposlenika kojima je isplaćena varijabilna naknada</i>	
Uprava	1,649,161	5	288,533	224,879	3	2,162,573
Nadzorni odbor*	58,675	2	-	-	0	58,675
Centralne funkcije	3,614,257	69	439,789	4,195	49	4,058,241
Back office	10,726,761	267	881,706	-	188	11,608,467
Prodaja	9,687,040	358	538,371	-	221	10,225,411
Ukupno	25,735,894	701	2,148,399	229,074	461	28,113,367

* Naknade isplaćene Nezavisnim Članovima Nadzornog odbora

Broj zaposlenika kojima je isplaćena fiksna naknada uključuje ukupan broj zaposlenika koji su u toku godine obnašali funkcije koje su nadležne za predmetna područja. Ukoliko je zaposlenik obnašao funkciju u okviru dva različita područja, u kategoriji "Broj zaposlenika kojima je isplaćena fiksna naknada" je prikazan u posljednjem području, dok su fiksna i varijabilna naknada prikazane prema stvarnom periodu provedenom u okviru jednog područja.

Banka nije isplaćivala diskrecione penzije pogodnosti svojim zaposlenicima.

3.10. Najvažniji parametri i argumenti za sistem varijabilnih naknada

Varijabilna komponenta je povezana sa radnim učinkom zaposlenika i usklađena je sa stvarnim ostvarenim rezultatima i oprezno preuzetim rizicima, a sastoji se od:

- Kratkoročne varijabilne komponente, koje se plaćaju:
 - o kroz sisteme poticaja;
 - o kroz projektni bonus;
- dugoročne varijabilne komponente, koja se plaća kroz:
 - o nagrađivanja u dionicama,
 - o LECOIP 3.0 Plan;
- svih varijabilnih kratkoročnih i dugoročnih dijelova povezanih sa razdobljem trajanja radnog odnosa u društvu;
- svih diskrecijskih pogodnosti.

Podjela varijabilnog dijela naknada na kratkoročni i dugoročni dio stimulira privlačenje i zadržavanje osoblja i omogućuje usmjeravanje učinka na obračunsko razdoblje duže od jedne godine i srednjoročne-dugoročne rezultate koji proizilaze iz provedbe Poslovnog plana. Sistemi poticaja koje je usvojila Intesa Sanpaolo Banka BiH, u skladu sa Politikama naknada i poticaja ISP Grupe, su usmjereni ka ispunjenju srednjoročnih i dugoročnih ciljeva uključenih u Poslovni plan Grupe, uzimajući u obzir spremnost za preuzimanje rizika Intesa Sanpaolo Banke BiH i PBZ i ISP Grupe, kao i toleranciju rizika, i imaju za cilj da potiču ostvarivanje ciljeva u smislu kreiranja vrijednosti za tekuću godinu, u okviru održivosti, s obzirom da su plaćeni bonusi vezani za dostupna finansijska sredstva.

Sistemi poticaja za osoblje Intesa Sanpaolo Banke BiH podliježu minimalnim uslovima aktivacije koje zahtjeva Regulator i neispunjenje čak i samo jednog od tih uvjeta ima za posljedicu neaktiviranje Sistema poticaja.

3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA POLITIKU NAKNADA (nastavak)

3.10. Najvažniji parametri i argumenti za sistem varijabilnih naknada (nastavak)

Sistem poticaja za Preuzimače rizika i Članove srednjeg menadžmenta ima za cilj da usmjerava ponašanje i menadžerske aktivnosti prema postizanju ciljeva postavljenih u strategiji Banke i u Poslovnom planu i da nagradi najbolje godišnje pokazatelje koji se ocjenjuju sa ciljem optimiziranja omjera rizika/povrata. Sistem poticaja za Stručnjake ima za cilj nagraditi najbolji godišnji učinak u svrhu optimizacije omjera rizika i povrata. Individualno dodjeljivanje bonusa vrši se prema nahođenju neposrednog rukovoditelja, uzimajući u obzir rezultate procjene učinkovitosti, u apsolutnom i relativnom smislu. Drugim riječima, prijedlog bonusa mora biti u skladu sa nivoom ostvarene učinkovitosti i također uzimati u obzir kolege na jednakoj funkciji.

3.11. Broj zaposlenika sa pređenim pragom utvrđenim FBA odlukom

U 2024. godini u ISP Banci BiH su bila dva zaposlenika čije su varijabilne naknade u bruto iznosu prelazile prag, utvrđen FBA Odlukom o objavljivanju podataka i informacija Banke.

4. INFORMACIJE O OBUHVATU PRIMJENE REGULATORNIH ZAHTJEVA

U skladu sa članom 6. Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

4.1. Konsolidovani izvještaji

Intesa Sanpaolo Banka dd Bosna i Hercegovina ne izrađuje izvještaje na konsolidovanoj osnovi, obzirom da u svom portfelju nema podređenih društava. Banka izvještaj izrađuje na pojedinačnoj osnovi.

4.2. Transakcije sa povezanim licima

Transakcije sa povezanim licima su dio redovnog poslovanja Banke.

Povezana lica, članice Intesa Sanpaolo Grupe, sa kojima je Banka imala transakcije tokom 2024. godine su:

Tabela 10.

INTESA SANPAOLO GRUPA	
INTESA SANPAOLO SPA	
PRIVREDNA BANKA ZAGREB	
INTESA SANPAOLO BANK, SLOVENIA	
BANCA INTESA A.D. BEOGRAD	
INTESA SANPAOLO ROMANIA S.A.	
INTESA SANPAOLO S.P.A. LONDON	
PBZ CARD DOO ZAGREB	
PBZ LEASING DOO	
ISP INTERNATIONAL VALUE SERVICES	

Pregled transakcija sa Intesa Sanpaolo Grupom na dan 31. decembar 2024. godine je prikazan kako slijedi:

Tabela 11.

Imovina	
Računi kod banaka i krediti	61,515
Kredit i potraživanja od klijenata	0
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	24
Ostala potraživanja	30
Ukupno	61,569
Obaveze	
Kredit i oročeni depoziti	60,584
Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	0
Ostale obaveze	918
Ukupno	61,502
Preuzete i potencijalne finansijske obaveze	
Finansijske garancije	4,543

4. INFORMACIJE O OBUHVATU PRIMJENE REGULATORNIH ZAHTJEVA (nastavak)**4.2. Transakcije sa povezanim licima (nastavak)****Tabela 12.**

Prihodi	
Prihodi od kamata	1,778
Ostali prihodi	240
Ukupno	2,018
Troškovi	
Troškovi od kamata	1,254
Ostali troškovi	4,720
Ukupno	5,974

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE

U skladu sa članom 7. Odluke Banka objavljuje sljedeće informacije

5.1. Kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik

Strategija upravljanja rizicima je dokument koji pruža strukturiran, koherentan i holistički pregled identifikacije i procjene rizika te definisanje prihvatljivog apetita za rizikom. Definicija strategije upravljanja rizicima povezana je s procesom proračuna i poslovnog planiranja, uzimajući u obzir makroekonomska kretanja, kao i područja koja zahtijevaju posebnu pozornost. Cilj strategije upravljanja rizicima je uspostavljanje okvira za pažljivo i kontinuirano upravljanje svim rizicima svojstvenim poslovanju banke.

Strategija rizika se efikasno primjenjuje u svakodnevnom poslovanju kroz sljedeća četiri ključna stuba:

Nadzorni odbor Banke na godišnjoj osnovi usvaja Strategiju upravljanja rizicima, u kojoj se u skladu s poslovnom strategijom, na godišnjoj osnovi na nivou Banke utvrđuje apetit za rizik, osnovne strateške smjernice planiranja kapitala, ciljeve upravljanja rizicima i osnovna načela ovladavanja rizicima, uključujući rizike koji proizlaze iz makroekonomskog okruženja u kojem Banka posluje te uzimajući u obzir stanje poslovnog ciklusa u kojem je Intesa Sanpaolo Banka.

Politike upravljanja rizicima

Politike upravljanja rizicima su dokumenti kojima Banka, po potrebi, na godišnjoj osnovi konkretizira i precizira provođenje strategije upravljanja rizicima. Politike se donose za upravljanje jednim rizikom ili većim brojem rizika, a njima se prvenstveno utvrđuju smjernice za ovladavanje rizicima te osnovni limiti i indikatori u odnosu na koje će se analizirati profil rizičnosti i izloženost rizicima. Isto tako, za slučajeve prekoračenja definisanih limita, određene su jasne eskalacijske procedure ovisno o vrsti prekoračenog limita.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.1. Kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik (nastavak)

Isto tako, sistem upravljanja rizicima uspostavlja se na nivou Banke te podrazumijeva usklađenost i koordiniranost aktivnosti svih organizacijskih dijelova banke u pogledu upravljanja rizicima.

Uprava osigurava odgovarajuću primjenu strategije upravljanja rizikom koja se utvrđuje u politikama za upravljanje rizicima za:

- Kreditni rizik;
- Operativni rizik;
- Tržišni rizici;
- Kamatni rizik u knjizi banke;
- Rizik likvidnosti.

Katalog rizika

Katalogom rizika utvrđuju se vrste rizika i njihove definicije koje se primjenjuju u sistemu upravljanja rizicima uspostavljenom na nivou Banke. U nastavku su navedene vrste rizika obuhvaćene katalogom rizika.

Tabela 13.

ISP BiH vrsta rizika	ISP BiH definicija/kategorije rizika
Strateški rizik	Strateški rizik je rizik gubitaka do kojeg dolazi zbog nepostojanja dugoročne strategije razvoja banke, donošenja pogrešnih poslovnih odluka, neprilagođenosti promjenama u ekonomskom okruženju i sl.
Rizik profitabilnosti (rizik zarade)	Rizik profitabilnosti (rizik zarade) je rizik koji nastaje zbog neodgovarajuće strukture i raspodjele zarade ili nemogućnosti banke da osigura odgovarajući, stabilni i održivi nivo profitabilnosti.
Upravljački rizik	Upravljački rizik je rizik gubitaka koji dolazi zato što banka zbog svoje veličine i/ili kompleksnosti poslovanja ima ograničen kapacitet za uspostavljanje sofisticiranih upravljačkih mehanizama, sistema i kontrola.
Poslovni rizik	Poslovni rizik jeste negativna, neočekivana promjena obima poslovanja i/ili profitnih marži banke koja može dovesti do značajnih gubitaka i na taj način umanjiti tržišnu vrijednost banke. Do poslovnog rizika prije svega, može doći zbog značajnog pogoršanja tržišnog okruženja i promjenama u tržišnom takmičenju ili ponašanju potrošača na tržištu.
Reputacijski rizik⁴	Reputacijski rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital banke uslijed gubitka povjerenja u integritet Banke do kojeg dolazi zbog nepovoljnog javnog mišljenja o poslovnim praksama banke ili aktivnostima članova organa banke, bez obzira da li postoji ili ne postoji osnov za takvo javno mišljenje.

⁴ Kao što je istaknuto u „Vodiču o klimatskim i okolišnim rizicima“ koji je izdala Europska središnja banka te u Smjernicama za upravljanje rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima koje je izdala Agencija za bankarstvo FBiH, ova vrsta rizika također može proizaći iz faktora povezanih s okolišnim, društvenim i upravljačkim rizicima (tzv. ESG rizici), tj. rizicima koji proizlaze iz potencijalnih negativnih utjecaja, izravno ili neizravno, na okoliš, na ljude i zajednice i općenito na sve dionike, ili koji proizlaze iz upravljanja poduzećem. Rizik od klimatskih promjena također spada u kategoriju ESG rizika, shvaćenog kao rizik koji proizlazi iz klimatskih promjena uzrokovanih nakupljanjem stakleničkih plinova u atmosferi i koji se može pretvoriti u tranzicijski rizik (shvaćen kao finansijski rizik koji bi mogao proizaći iz procesa prilagodbe ekonomiji s niskim udjelom ugljika) i u fizički rizik povezan s utjecajima klimatskih promjena na okoliš (npr. porast razine mora nakon povećanja prosječne temperature ili ekstremnih klimatskih događaja kao što su poplave i suše).

ISP BiH vrsta rizika	ISP BiH definicija/kategorije rizika
Kreditni rizici⁴	Kreditnim rizicima smatraju se: 1) Kreditni rizik, 2) Valutno inducirani kreditni rizik, 3) Kamatno inducirani kreditni rizik, 4) Koncentracijski rizik, 5) Rizik druge ugovorne strane, 6) Rizik države/zemlje, 7) Rizik transfera, 8) Političko-ekonomski rizik, 9) Migracijski rizik, 10) Rezidualni rizik, 11) Rizik (slobodne) isporuke, 12) Rizik namirenja. Kreditni rizik je rizik gubitka do kojeg dolazi zbog neispunjavanja dužnikove novčane obveze prema Banci¹. Valutno inducirani kreditni rizik je rizik gubitka kojem je dodatno izložena banka koja odobrava plasmane u stranoj valuti ili sa valutnom klauzulom i koji proizlazi iz dužnikove izloženosti valutnom riziku. Kamatno inducirani kreditni rizik je rizik gubitaka kojem je dodatno izložena banka koja preuzima kreditni rizik iz izloženosti vezanih za promjenljivu kamatnu stopu. Koncentracijski rizik je svaka pojedinačna, direktna ili indirektna, izloženost prema jednom licu, odnosno grupi povezanih lica ili skup izloženosti koje povezuju zajednički činitelji rizika kao što su isti privredni sektor, odnosno geografsko područje, istovrsni proizvodi, odnosno primjena tehnika smanjenja kreditnog rizika, uključujući posebno rizike sa velikim indirektnim kreditnim izloženostima prema pojedinom davaocu kolaterala koji može dovesti do takvih gubitaka koji bi mogli ugroziti nastavak poslovanja banke ili materijalno značajane promjene njenog rizičnog profila. Rizik druge ugovorne strane je rizik da bi druga ugovorna strana u transakciji mogla doći u status neizmirenja obaveza ili pogoršane kreditne kvalitete prije konačne namire novčanih tokova ugovorene transakcije (najčešće se odnosi na derivate ili druge slične finansijske instrumente). Rizik države/zemlje je rizik koji se odnosi na državu porijekla lica prema kojem je banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital banke zbog nemogućnosti banke da naplati svoja potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posljedica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porijekla tog lica. Rizik transfera je rizik ostvarivanja gubitka zbog spriječenosti banke da naplati potraživanja iskazana u valuti koja nije zvanična valuta države porijekla dužnika i to uslijed ograničenja plaćanja obaveza prema povjeriocima iz drugih država u određenoj valuti koja je utvrđena aktima državnih i drugih dužnika države porijekla dužnika. Političko-ekonomski rizik podrazumijeva mogućnost ostvarivanja gubitka zbog spriječenosti banke da naplati potraživanja uslijed ograničenja utvrđenih propi-

ISP BiH vrsta rizika	ISP BiH definicija/kategorije rizika
Tržišni rizici⁴	Tržišnim rizicima smatraju se: 1) Tržišni rizik, 2) Valutni rizik, 3) Pozicijski rizik, 4) Robni rizik, 5) Rizik kreditne marže, 6) Rizik prilagodbe kreditnog vrednovanja (CVA rizik), Tržišni rizik je rizik od gubitaka na bilansnim i vanbilansnim pozicijama uslijed promjene cijena na tržištu. Valutni rizik je rizik gubitaka koji proizilazi iz promjene kursa valute i/ili promjene cijena zlata. Pozicijski rizik je rizik gubitaka koji proizilazi iz promjene cijene finansijskog instrumenta ili kod derivata, promjene cijene odnosne varijable. Robni rizik je rizik gubitka koji proizilazi iz promjene cijene robe. Rizik kreditne marže je rizik gubitka uslijed promjene tržišne vrijednosti dužničkih finansijskih instrumenata, prouzrokovano promjenama u kreditnom rasponu, premiji za likvidnost i drugim faktorima koji mogu uticati na promjenu tržišne vrijednosti. Rizik prilagodbe kreditnog vrednovanja (CVA rizik) je rizik gubitaka po osnovu OTC derivata koji može nastati uslijed pogoršanja kreditne sposobnosti druge ugovorne strane (podvrsta kreditnog rizika) ili promjene cijene derivata (podvrsta tržišnog rizika) ili kombinacijom naprijed navednog.
Rizik ulaganja	Rizik ulaganja je rizik gubitaka koji proizilazi iz ulaganja banke u fiksnu imovinu i ulaganja u druga pravna lica, usljed promjena njihovih tržišnih vrijednosti.
Rizik kapitala	Rizik kapitala odnosi se na neodgovarajuću strukturu kapitala da podrži obim i prirodu poslovnih aktivnosti banke ili na poteškoće sa kojima se suočava banka prilikom pribavljanja novih izvora kapitala, posebno u slučajevima kada postoje hitne potrebe za povećanjem kapitala ili u nepovoljnim uslovima.
Rizik nekretnina	Rizik nekretnina je rizik gubitaka koji proizilazi iz promjene tržišnih vrijednosti portfolija nekretnina u vlasništvu banke.

ISP BiH vrsta rizika	ISP BiH definicija/kategorije rizika
Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	Kamatnim rizicima se smatraju: 1) Kamatni rizik u bankarskoj knjizi; 2) Rizik osnove; 3) Rizik opcije; 4) Rizik odstupanja; 5) Rizik krive prinosa. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usljed promjene kamatnih stopa. Rizik osnove je rizik koji proizilazi iz primjene različitih referentnih kamatnih stopa za instrumente sa sličnim dospijećem ili vremenom do sljedeće promjene kamatne stope, odnosno iz nesavršenosti korelacije referentnih kamatnih stopa za kamatno osjetljive instrumente. Rizik opcije je rizik koji proizilazi iz opcija (ugrađenih i izričitih) pri kojem banka ili njen klijent mogu promijeniti nivo ili ročnost novčanih tokova kamatno osjetljivih instrumenata. Rizik odstupanja je rizik koji proizilazi iz ročne strukture kamatno osjetljivih instrumenata, odnosno razlika u periodu do promjene njihove kamatne stope, te obuhvata promjene ročne strukture kamatnih stopa koje se pojavljuju dosljedno na krivoj prinosa (paralelni rizik) ili različite po periodu (neparalelni rizik). Rizik krive prinosa je rizik kome je banka izložena zbog promjene obilika i nagiba krive prinosa.
Rizici likvidnosti⁴	Rizik likvidnosti uključuje: 1) Rizik likvidnosti; 2) Rizik tržišne likvidnosti; 3) Rizik unutardnevne likvidnosti; 4) Rizik finansiranja likvidnosti; 5) Rizik koncentracije izvora finansiranja. Rizik likvidnosti je rizik gubitaka koji proizilazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti banke da podmiri svoje dospjele novčane obaveze. Rizik tržišne likvidnosti je rizik koji proizilazi iz nemogućnosti banke da jednostavno napravi poravnanje pozicija ili eliminira te pozicije po tržišnoj cijeni, zbog tržišnog poremećaja ili zbog nedovoljne dubine tržišta. Rizik unutardnevne likvidnosti je rizik neadekvatnog upravljanja unutardnevnom likvidnosti, što može dovesti do nemogućnosti pravovremene isplate obaveza te uticaja na likvidnosnu poziciju banke ili likvidnost drugih strana. Rizik finansiranja likvidnosti je rizik da banka neće biti u stanju uspješno ispuniti očekivane i neočekivane sadašnje i buduće potrebe za novčanim sredstvima, te potrebe za instrumentima osiguranja, a da ne utječe na redovno dnevno poslovanje ili na finansijski rezultat banke. Rizik koncentracije izvora finansiranja je rizik prevelike koncentracije izvora finansiranja u istoj ročnosti /vrsti/individulanoj izvoru, što u slučaju negativnog kretanja može dovesti do negativnog uticaja na likvidnosnu poziciju banke i rizik od nemogućnosti adekvatnog finansiranja poslovanja.

ISP BiH vrsta rizika	ISP BiH definicija/kategorije rizika
Operativni rizik⁴	Operativni rizici uključuju: 1) Operativni rizik; 2) Rizik nesavjesnog ponašanja/poslovanja; 3) Rizik informacione i komunikacijske tehnologije; 4) Rizik internih i eksternih prevara; 5) Odnosi sa radnicima i sigurnost na radnom mjestu; 6) Rizik štete na materijalnoj imovini; 7) Rizik izvršenja, isporuke i upravljanja procesima; 8) Pravni rizik; 9) Rizik usklađenosti; 10) Rizik eksternalizacije; 11) Rizik finansiranja terorizma/pranja novca; 12) Kibernetiski rizik; 13) Rizik modela; 14) Rizik kadrova. Operativni rizik je rizik gubitka zbog neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudi i sistema ili vanjskih događaja, uključujući pravni rizik. Rizik nesavjesnog ponašanja/poslovanja (engl. Conduct risk) je rizik gubitaka zbog neprimjerenog pružanja finansijskih usluga, uključujući slučajeve namjernog ili nenamjernog kršenja pravila i propisa. Rizik informacione i komunikacijske tehnologije je rizik gubitaka zbog neprimjerenosti ili prekida u radu hardverskih ili softverskih komponenti tehničke infrastrukture, što može ugroziti raspoloživost, integritet, dostupnost i sigurnost takve infrastrukture i podataka. Rizik internih i eksternih prevara je rizik nastanka gubitaka kao rezultat prevarnog ponašanja koje su pokušale ili počinile interne ili eskterne strane. Odnosi sa radnicima i sigurnost na radnom mjestu je rizik gubitaka koji nisu u skladu sa zakonima ili ugovorima u radu, zdravlju ili sigurnosti i isplate odšteta za tjelesne ozljede ili iz događaja povezanih sa diverzitetom/diskriminacijom. Rizik štete na materijalnoj imovini je rizik gubitaka koji proizlaze iz gubitaka ili oštećenja materijalne imovine iz prirodne nepogode ili drugih događaja. Rizik izvršenja, isporuke i upravljanja procesima je rizik od potencijalnog gubitka iz neuspjele obrade transakcija ili upravljanja procesima, iz odnosa s drugim ugovornim stranama u trgovanju i dobavljačima. Pravni rizik je rizik koji nastaje zbog mogućnosti pokretanja sudskih postupaka protiv banke, neispunjenja ugovorne obveze banke, kao i da donesene poslovne odluke banke za koje se ustanovi da su neprovodive, negativno utječu na poslovanje ili finansijski položaj banke. Rizik usklađenosti je rizik od izricanja mogućih mjera i kazni te rizik od nastanka značajnog finansijskog gubitka koji banka može pretrpjeti zbog neusklađenosti s propisima, standardima kodeksima te internim aktima.
Rizik prekomjerne finansijske poluge	Rizik prekomjerne finansijske poluge je rizik koji proizlazi iz ranjivosti banke zbog finansijske poluge ili potencijalne finansijske poluge i koji može dovesti do neželjenih izmjena njezinog poslovnog plana, uključujući prislinu prodaju imovine što može rezultirati gubicima ili prilagodbom vrednovanja njezine preostale imovine.

ISP BiH vrsta rizika	ISP BiH definicija/kategorije rizika
Okolišni, socijalni i upravljački (eng. Environmental, social and governance – ESG) rizici⁵	Okolišni, socijalni i upravljački (eng. Environmental, social and governance – ESG) rizici predstavljaju vjerovatnoću gubitaka ili dodatnih troškova ili gubitaka planiranih prihoda ili gubitaka reputacije finansijske institucije radi negativnog finansijskog uticaja sadašnjih ili budućih faktora ESG -a na druge ugovorne strane i njihovu imovinu. Prilikom popunjavanja tabele 1. banka može okolišne, socijalne i upravljačke rizike definisati kao faktore koji utječu na postojeće kategorije rizika ili kao zasebnu potkategoriju rizika u okviru regulatorne kategorije rizika ostali rizici.

Kreditni rizik

Sistem upravljanja kreditnim rizikom se sastoji od organizacione strukture, pravila, procesa, procedura, sistema i izvora koji imaju za cilj identifikovanje, mjerenje /procjenu, upravljanje, monitoring, i izvještavanje o izloženosti kreditnom riziku, odnosno, sveukupno upravljanje kreditnim rizikom, što podrazumijeva postojanje adekvatnog korporativnog upravljanja i kulture upravljanja kreditnim rizikom.

Osnovni elementi upravljanja kreditnim rizikom Banke, koji su ovdje definisani, su:

- 1. Strategija upravljanja rizicima i politika upravljanja kreditnim i srodnim rizicima** koji predstavljaju konkretizaciju strategije u smislu ukupnog apetita kreditnog rizika, limita, i pokazatelja praćenja profila rizika.
- 2. Ključni procesi** sistema upravljanja kreditnim rizikom su:
 - proces kreditnog odobrenja;
 - proces kreditnog monitoringa (proces pregleda kredita);
 - proces ranog upozorenja (proces rane detekcije povećanog kreditnog rizika) - PCEM;
 - proces klasifikacije imovine kako je definisano odlukama Agencije za bankarstvo FBiH (FBA) i Pravilima ISP Grupe;
 - proces naplate;
 - proces upravljanja kolateralom;
 - analiza portfolija i proces monitoringa kreditnog rizika;
 - proces računanja adekvatnosti kapitala za kreditni rizik;
- 3. Uloge i odgovornosti** u ključnim procesima sistema upravljanja kreditnim rizikom dodijeljene su sljedećim organizacionim jedinicama:
 - Direkcija upravljanja rizicima;
 - Direkcija za procjenu kreditnog rizika;
 - Direkcija naplate potraživanja;
 - Direkcija za analizu kreditnog portfolija i administracija;
 - Direkcija interne revizije;
 - Direkcija pravnih poslova;
 - Funkcija ugovaranja plasmana koja je organizirana u nekoliko organizacionih jedinica.

Funkcija kontrole rizika, sa odgovornostima u dijelu koji se odnosi na kontrolu kreditnog rizika koju obavlja Direkcija upravljanja rizicima, se definiše i uspostavlja posebnim internim propisima. Ciljevi i osnovna načela preuzimanja i upravljanja kreditnim rizikom te sklonost za preuzimanje kreditnog rizika temelje se na Strategiji rizika i Kreditnoj politici Banke.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.1. Kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik (nastavak)

Strategija upravljanja rizicima donosi se u pisanom obliku u skladu sa Smjernicama za opći okvir upravljanja rizicima, a u pogledu upravljanja kreditnim rizikom minimalno obuhvaća sljedeće:

- ciljeve i temeljna načela preuzimanja kreditnog rizika;
- apetit za kreditni rizik, odnosno razinu rizika kojeg Banka smatra prihvatljivim preuzeti u ostvarenju svoje poslovne strategije i ciljeva u postojećem poslovnom okruženju.

Politike upravljanja kreditnim rizikom i povezanim rizicima predstavljaju konkretizaciju Strategije za upravljanje rizicima u svrhu jednostavnog i učinkovitog upravljanja ukupnim nivoom kreditnog rizika kojeg je Banka spremna preuzeti. Kroz Politiku, koju jednom godišnje zajednički pripremaju poslovne linije i funkcije rizika, a usvaja Nadzorni odbor Banke, predstavlja se smjer i plan razvoja kreditnog portfelja Banke u predmetnoj poslovnoj godini. Politika obuhvata sljedeće cjeline:

- pregled općih smjernica i limita za upravljanje kreditnim portfeljom koji proizlaze iz analize okruženja te Strategije za upravljanje rizicima, a Politikom se nadopunjavaju, dalje razrađuju i definišu;
- pregled pravila i smjernica za pojedina poslovna područja (poslovanje sa stanovništvom i sa pravnim licima) i segmente klijenata kojima se na operativnom nivou konkretizira preuzimanje i upravljanje kreditnim rizikom.

Smjernice i pravila definisana Politikom upravljanja kreditnim rizikom dalje se ugrađuju u Kreditne priručnike Banke koji predstavljaju operativne dokumente i upute svim zaposlenicima uključenim u kreditne procese. Na taj način, Politika ima za cilj dati smjernice nižim organizacijskim dijelovima kako strukturirati transakcije te ostvariti portfeljske i budžetske ciljeve, čime ispunjava i svoju ulogu u edukaciji i širenju kulture upravljanja kreditnim rizikom na svim organizacionim nivoima Banke.

Banka za izračun minimalnih kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik primjenjuje standardizirani pristup u skladu s odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke i Odluke o izmjenama i dopunama odluke o izračunavanju kapitala banke.

Operativni rizik

Sistem upravljanja operativnim rizikom obuhvata načela, pravila, postupke i metode za upravljanje operativnim rizikom, te jasno definisane uloge i odgovornosti na svim nivoima upravljanja koje su utvrđene smjernicama za opći okvir upravljanja rizicima, pravilnicima, uputama, metodologijama i procedurama.

Glavni cilj upravljanja operativnim rizikom je identifikacija i mjerenje (kvantifikacija) rizika čime se omogućava praćenje i primjereno ublažavanje rizika radi usklađivanja sa sklonošću Banke izloženosti operativnom riziku.

Nivoi upravljanja operativnim rizikom su:

- **Centralizirana upravljačko-nadzorna razina** zadužena je za **uspostavljanje sustava upravljanja operativnim rizikom** te za praćenje i nadziranje izloženosti operativnom riziku i adekvatnosti upravljanja operativnim rizikom. Centralizirana upravljačko-nadzorna razina obuhvaća sljedeća tijela: Nadzorni odbor Banke, Pododbori Nadzornog odbora (Odbor za reviziju, Odbor za rizike Uprava Banke; Izvršni direktor za rizike (CRO); Odbor za operativni rizik);
- Decentralizirana razina rukovoditelja organizacijskih dijelova, procesa i projekata zadužena za identifikaciju, evidenciju, procjenu i praćenje identificiranih operativnih rizika;
- Funkcija kontrole rizika zadužena za koordinaciju i kontrolu prikupljenih podataka o operativnim rizicima, analizu historijskih i očekivanih budućih događaja operativnog rizika i kvantifikaciju njihovih učinaka, te izvještavanje Uprave i nadzornih tijela Banke i Grupe;

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.1. Kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik (nastavak)

- Svi uposlenici u svojim područjima nadležnosti aktivno sudjeluju u upravljanju operativnim rizikom te u integriranju upravljanja operativnim rizikom u svakodnevno poslovanje Banke.

Identifikacija, mjerenje i praćenje rizika provodi se kroz sljedeće procese:

- prikupljanje i analiza podataka o internim gubicima obuhvata prikupljanje podataka o događajima koji su se dogodili u Banci ili drugoj članici Grupe PBZ i koji su povezani s njihovom izloženošću operativnom riziku;
- prikupljanje i analiza podataka o vanjskim gubicima obuhvata prikupljanje podataka o događajima koji su se dogodili u kreditnim ili finansijskim institucijama izvan Grupe PBZ, a ti su događaji povezani s izloženošću tih institucija operativnom riziku i
- proces samo dijagnoze koji obuhvata analizu scenarija i procjenu poslovnog okruženja. Analiza scenarija (SA) obuhvata kvantifikaciju, odnosno mjerenje operativnog rizika na temelju procjene posljedica mogućih budućih događaja, u smislu njihove učestalosti, prosječnog iznosa te scenarija u najgorem mogućem slučaju. Procjena okruženja (VCO) obuhvata kvalitativnu ocjenu operativnog rizika po faktorima rizika (uzrocima rizika) na način da se procjenjuje važnost svakog pojedinog faktora rizika te razina njegovog ovladavanja. Proces samodijagnoze uključuje i procjenu rizika informacijske i komunikacijske tehnologije (u daljnjem tekstu: IKT rizik) i procjenu rizika/gubitaka koji mogu proizaći iz parcijalnih metoda mjerenja operativnih rizika (projekata, proizvoda, eksternalizacije, promjena poslovnih procesa i sl.);
- Banka mjeri/procjenjuje identifikovane operativne rizike u svim svojim aktivnostima, proizvodima, procesima i projektima.

Politikom upravljanja operativnim rizikom definisan je apetit za operativni rizik, praćenje izloženosti operativnom riziku i iskorištenosti limita, eskalacijske postupke u slučaju prekoračenja limita te smjernice i načine ovladavanja operativnim rizikom.

Apetit za operativni rizik, odnosno sklonost preuzimanju operativnog rizika na nivou Banke predstavlja iznos, odnosno nivo rizika koju Banka smatra prihvatljivom preuzeti u ostvarenju poslovne strategije i ciljeva u postojećem i budućem okruženju. Temelji se na operativnim gubicima, prikupljenim u procesu prikupljanja podataka i na temelju procjena ukupnih očekivanih gubitaka u postupku analize scenarija kao sastavnom dijelu procesa samo dijagnoze.

Praćenje operativnog rizika podrazumijeva redovno analiziranje i strukturiranje rezultata identificiranja i mjerenja/procjenjivanja operativnog rizika, analizu profila rizičnosti te informacija o aktivnostima ovladavanja operativnog rizika.

Ovladavanje operativnim rizikom podrazumijeva preventivne i korektivne aktivnosti radi smanjenja izloženosti operativnom riziku, izbjegavanje rizičnih aktivnosti, unaprjeđenje i promjene u procesima, uvođenje internih kontrola te prijenos operativnog rizika na treće osobe kroz osiguranje i ostale specifične finansijske instrumente. Ovladavanje operativnim rizikom provodi se za identifikovane operativne rizike u svim aktivnostima, proizvodima, procesima i projektima Banke.

Cilj izvještavanja o operativnom riziku je pružanje podrške za učinkovito upravljanje operativnim rizikom na svim nivoima odgovornosti.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.1. Kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik (nastavak)

Za izračun minimalnih kapitalnih zahtjeva za operativni rizik Banka primjenjuje pristup osnovnog pokazatelja u skladu s odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke.

Tržišni rizik

Glavni cilj modela upravljanja tržišnim rizikom jeste da se osiguraju sigurne i ispravne aktivnosti Banke, sa ciljem održavanja izloženosti tržišnom riziku unutar definiranih ograničenja i pragova.

Okvir upravljanja tržišnim rizikom Banke uključuje sljedeće elemente:

- principi, pravila, politike, procedure i metode koje imaju za cilj upravljanje tržišnim rizikom definiranim u internim propisima;
- proces upravljanja tržišnim rizikom koji uključuje upravljanje, identifikaciju i mjerenje, monitoring, izvještavanje;
- striktno definisane menadžerske odgovornosti i aktivnosti unutar ugovorenih standarda i uspostavljenih limita;
- učinkovit nadzor odbora i menadžmenta kroz detaljan i sveobuhvatan sistem protoka informacija.

Politikom upravljanja tržišnim rizicima Banka definiše svoj apetit prema riziku i to u smislu **neočekivanog gubitka** (rizična vrijednost VaR koja predstavlja potencijalni maksimalni gubitak u jednom danu izračunato sa 99% sigurnošću) i **ograničene izloženosti u zavisnosti o vrsti emitenta** (limiti emitenta).

Osim VaR limita, apetit prema riziku se definiše i ograničenjima ovisno o vrsti izdavatelja kao ukupan nominalni limit za određenu vrstu izdavatelja te za pojedinog izdavatelja obzirom na njegov rejting.

Rizična vrijednost i drugi limit se računaju i prate na dnevnoj osnovi i izvještavaju svim relevantnim poslovnim funkcijama i funkcijama za upravljanje rizikom, uključujući Upravu Banke. Ciljani profil tržišnog rizika Banke je detaljno definisan u Polici upravljanja tržišnim rizikom koju odobrava Uprava i Nadzorni odbor.

Kamatni rizik u knjizi banke

Glavni cilj modela upravljanja kamatnim rizikom jeste da se osiguraju sigurne i ispravne aktivnosti Banke, sa ciljem održavanja izloženosti riziku kamatne stope unutar definisanih limita i pragova.

Okvir upravljanja rizikom kamatne stope Banke uključuje sljedeće elemente:

- sistem za mjerenje, ocjenjivanje i izvještavanje o izloženosti riziku kamatne stope;
- dokumentacija za upravljanje kamatnim rizikom sa jasno definisanim okvirom, smjernicama, modelima i pretpostavkama koje se koriste u procesu upravljanja rizikom;
- striktno definisane menadžerske odgovornosti i aktivnosti unutar ugovorenih standarda i uspostavljenih limita;
- učinkovit nadzor odbora i menadžmenta kroz detaljan i sveobuhvatan sistem protoka informacija.

Za procjenu i praćenje izloženosti kamatnom riziku Banka primjenjuje eksterne i interne standarde.

Eksterni standardi Agencije za bankarstvo FBiH predstavljaju regulatorne limite koje je propisala Agencija za bankarstvo FBiH i odnose se na dovoljan nivo regulatornog kapitala Banke koja bi osigurala pokriće za procjenjenu promjenu ekonomske vrijednosti knjige banke.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.1. Kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik (nastavak)

Interni standardi za upravljanje kamatnim rizikom u Banci se sastoje od sljedećih osnovnih modela za mjerenje rizika kamatne stope:

- analiza promjene kamatne stope;
- osjetljivost promjene fer vrijednosti;
- osjetljivost neto kamatnog prihoda.

Struktura limita za kamatni rizik, u skladu s okvirom za mjerenje rizika, ima za cilj održati nizak nivo izloženosti, što je u skladu s apetitom rizika. Limiti kamatnog rizika u bankarskoj knjizi su izraženi kako u smislu **osjetljivosti promjene** ekonomske vrijednosti (ΔEVE) uzimajući u obzir relevantnost koja se pripisuje upravljanju bankarskom knjigom u srednjoročnoj perspektivi tako i u smislu **osjetljivosti promjene neto prihoda od kamata** (ΔNII) da ostvaruje zarade i efekte bilansa stanja na promjene stopa u kratkoročnom roku.

Ovi limiti su također propisani detaljno u ISP BiH smjernicama za upravljanje kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi i periodično se revidiraju.

Rizik likvidnosti

Glavni cilj upravljanja likvidnošću je osiguranje sigurnog i stabilnog poslovanja Banke s ciljem održavanja izloženosti riziku likvidnosti unutar definisanih limita i pragova prekoračenja. Cjelokupni postupak upravljanja likvidnošću dobro je definisan internim aktima koji reguliraju područje upravljanja likvidnošću koji pokriva i rizik finansiranja likvidnosti i tržišni rizik likvidnosti - rizik likvidnosti definiše se kao rizik da Banka neće biti u mogućnosti podmiriti svoje obaveze plaćanja zbog nemogućnosti pribavljanja sredstava na tržištu (rizik finansiranja likvidnosti) ili da likvidira svoju imovinu (tržišni rizik likvidnosti).

Okvir upravljanja rizikom likvidnosti Banke uključuje sljedeće elemente:

- učinkovit nadzor odbora i menadžmenta kroz detaljan i sveobuhvatan sistem protoka informacija;
- sistem za mjerenje, ocjenjivanje i izvještavanje o izloženosti riziku likvidnosti;
- dokumentacija za upravljanje rizikom likvidnosti sa jasno definisanim okvirom, smjernicama, modelima i pretpostavkama koje se koriste u procesu upravljanja rizikom;
- striktno definisane menadžerske odgovornosti i aktivnosti unutar ugovorenih standarda i uspostavljenih limita;
- stres testiranje uključujući formalni plan za nepredviđene aktivnosti za krize likvidnosti.

Nadalje prema definiranim ključnim strateškim ciljevima definiranim u Strategiji upravljanja rizicima (gdje Banka u skladu s poslovnom strategijom godišnje utvrđuje apetit za rizikom, osnovne strateške smjernice za planiranje kapitala, ciljeve upravljanja rizicima i osnovne principe ublažavanja rizika, uključujući rizike koji proizlaze iz makroekonomskog okruženja u kojem Banka djeluje, uzimajući u obzir status svog poslovnog ciklusa), apetit za rizik ISP BiH banke definisan je kroz ciljeve Banke u području upravljanja rizicima koji

su utvrđeni u skladu s njenom poslovnom strategijom, faktorima okruženja i ranjivostima, kao i s regulatornim zahtjevima i Smjernicama PBZ/ISP grupe. Detaljan ciljani profil rizika likvidnosti Banke detaljno je definisan u Politici upravljanja rizikom likvidnosti koju je odobrila Uprava i Nadzorni odbor Banke, što predstavlja okvir za upravljanje rizikom likvidnosti prvenstveno kroz:

- uspostavljanje limita izloženosti riziku likvidnosti;
- definicija modela koji se koriste za praćenje i mjerenje rizika likvidnosti;
- izvještavanje o izloženosti riziku likvidnosti.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.1. Kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik (nastavak)

Nadzorni odbor i Uprava Banke definišu i odobravaju prag rizika likvidnosti, koji se smatra maksimalnom izloženosti riziku, koji je prihvatljiv tokom normalnog toka poslovanja, integriranom stresnim situacijama.

Za procjenu i praćenje izloženosti riziku likvidnosti Banke, koriste se eksterni standardi i interni standardi kako slijedi:

1) Eksterni standardi Agencije za bankarstvo FBiH (FBA) predstavljaju regulatorne limite koje propisuje FBA:

- Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive;
- Obavezna rezerva u centralnoj banci BiH;
- Koeficijent pokrića likvidnosti (LCR);
- Omjer neto stabilnog neto finansiranja (NSFR).

2) Interni standardi za upravljanje likvidnosti u Banci su sljedeći osnovni modeli za mjerenje rizika likvidnosti:

- monitoring unutar dnevne likvidnosti;
- monitoring rezervi likvidnosti;
- koeficijent pokrića likvidnosti (LCR);
- omjer stabilnog neto finansiranja (NSFR);
- indikator perioda preživljavanja (SP);
- stres testiranje;
- omjeri koncentracije;
- pokazatelji plana za slučaj krize likvidnosti⁶;
- omjer kredita i depozita.

Ciljani profil rizika likvidnosti Banke je detaljno definisan u Polici upravljanja rizikom likvidnosti koju odobrava Uprava i Nadzorni odbor.

Testiranje otpornosti na stres

Testiranje otpornosti na stres sastavni je dio sistema upravljanja rizicima, a provodi se za interne upravljačke potrebe i na zahtjev nadzornih tijela. Banka je prilikom testiranja otpornosti na stres uključila sve značajne faktore rizika specifične za njeno poslovno okruženje, uključujući i faktore iz makroekonomskog okruženja. Rezultati testiranja otpornosti na stres se koriste kako bi pomogli upravljanju rizicima, planiranju kapitala i procesu donošenja odluka unutar Banke. Stres test za interne upravljačke potreba obuhvata sveobuhvatno testiranje otpornosti na stres kao i testiranje otpornosti na stres na nivou pojedinog rizika:

- **Testiranje otpornosti na stres u okviru ICAAP-a**

Sveobuhvatni okvir testiranja otpornosti u okviru ICAAP-a služi kao dodatni alat za praćenje potencijalnih dodatnih kapitalnih zahtjeva zbog nastanka stresnog scenarija.

Rezultati testiranja se smatraju dopunom potrebnog internog kapitala u osnovnom scenariju, radi osiguravanja konzervativnog planiranja kapitala uvažavajući utjecaj potencijalnih stresova.

6 *Zahtjevi u kriznim situacijama likvidnosti su propisani u Politici upravljanja rizikom likvidnosti.*

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.1. Kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik (nastavak)

Stres se izračunava polugodišnje, temeljem iskustvenih pretpostavki ISP Grupe i u nekim slučajevima se prilagođava za specifične lokalne karakteristike.

- **Testiranje otpornosti na stres u okviru pripreme Plana oporavka**

Primjenjuje se tzv. „reverse stress test“, stresni scenariji pretpostavljeni u kontekstu plana oporavka razmatraju sistemske i idiosinkratične događaje. Fokusirani su na elemente osjetljivosti za Banku te mogu proizvesti najteže učinke u pogledu manjka kapitala i likvidnosti. Provođi se jednom godišnje, metodologiju i scenarije definiše Direkcija upravljanja rizicima.

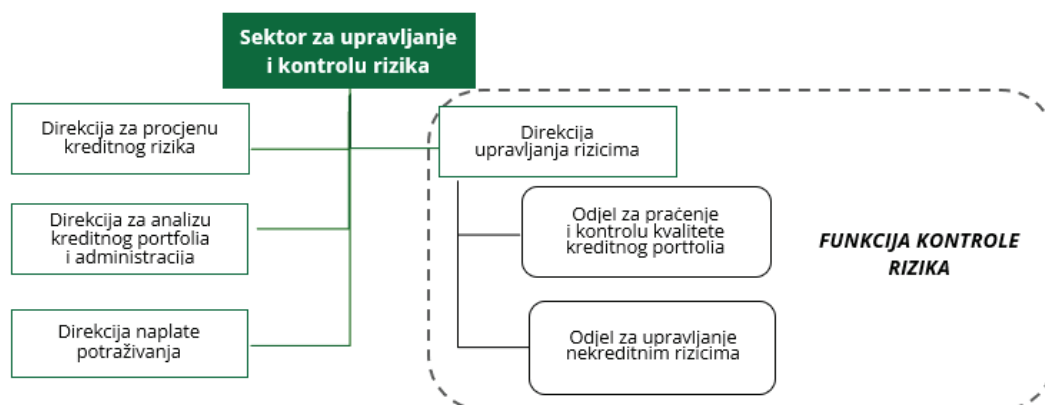
- **Testiranje otpornosti na stres na nivou pojedinog rizika**

Testiranje otpornosti na stres čini sastavni dio cjelokupnog sistema upravljanja rizicima o čijim rezultatima se redovito obavještava rukovodstvo Banke te služi kao relevantan input za donošenje odluka o upravljanju rizicima. Nevezano uz postupke sveobuhvatnih testiranja otpornosti na stres Banka je uspostavila redovne postupke za provođenje testiranja otpornosti na stres (tržišni, kamatni, rizik likvidnosti).

5.2. Struktura, odnosno organizacija funkcije upravljanja rizicima uključujući njenu poziciju ulogu i status u organizacionoj strukturi banke

Funkcija kontrole rizika organizirana je unutar Sektora za upravljanje i kontrolu rizika i to u okviru Direkcije upravljanja rizicima.

Shema 2.

Nadzorni odbor imenuje osobu odgovornu za rad funkcije kontrole rizika Banke.

Ključne uloge i odgovornosti funkcije kontrole rizika u procesu upravljanja rizicima, koji se u najvećoj mjeri inkorporiraju u sveobuhvatni ICAAP i ILAAP okvir su:

- predlaganje Upravi Banke usvajanja Općih pravila za upravljanje rizicima, te pravilnika za upravljanje rizicima (uključujući Proces interne procjene adekvatnosti kapitala i adekvatnosti likvidnosti – ICAAP i ILAAP);
- predlaganje Upravi Banke donošenja metodologija, uputa kojima se detaljno propisuje identifikovanje i mjerenje/procjenjivanje rizika, testiranje otpornosti na stres, ovladavanje rizicima, praćenje i izvješćivanje o rizicima u području upravljanja rizicima;

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.2. Struktura, odnosno organizacija funkcije upravljanja rizicima uključujući njenu poziciju ulogu i status u organizacionoj strukturi banke (nastavak)

- predlaganje Upravi Banke usvajanja pristupa koji se primjenjuje za izračun za adekvatnosti kapitala;
- usvajanje pravila, instrukcija i metodologija za planiranje, izračun i kontrolu adekvatnosti kapitala i adekvatnosti likvidnosti (prema regulatoru i interno);
- predlaganje Upravi Banke strategije upravljanja rizicima i politika i pravila upravljanja rizicima;
- predlaganje Upravi Banke odluka o limitima izloženosti u skladu sa strategijom upravljanja rizicima i politikama upravljanja rizicima;
- predlaganje Upravi Banke aktivnosti za ovladavanje rizicima u skladu sa strategijom i politikama upravljanja rizicima;
- predlaganje Upravi Banke integriranja upravljanja rizicima u svakodnevno poslovanje, a posebice u donošenje poslovnih odluka;
- provođenje aktivnosti identificiranja rizika, mjerenja/procjenjivanja rizika i testiranja otpornosti na stres;
- analiziranje rizika (uključujući i rizike kod novih proizvoda ili novih tržišta);
- sudjelovanje u izračunu adekvatnosti kapitala i adekvatnosti likvidnosti ;
- praćenje izloženosti rizicima, profila rizičnosti i adekvatnosti kapitala uključujući praćenje strukture limita rizika;
- provjeravanje primjene i efektivnosti metoda i postupaka za upravljanje rizicima;
- ispitivanje i vrednovanje adekvatnosti i efektivnosti unutarnjih kontrola u procesu upravljanja rizicima;
- izvještavanje o rizicima i adekvatnosti kapitala i likvidnosti višeg rukovodstva Banke, člana Uprave Banke nadležnog za kontrolu rizika, Uprave Banke, Nadzornog odbora Banke, Odbor za upravljanje kreditnim rizicima Banke, Odbor za upravljanje finansijskim rizicima Banke, Direkciju interne revizije Banke, Odbora za reviziju Banke te po potrebi drugih funkcija i organizacijskih dijelova Banke;
- izvještavanje Privredne Banke Zagreb d.d. o rizicima i adekvatnosti kapitala i likvidnosti;
- predlaganje Upravi Banke godišnjeg plana rada Funkcije kontrole rizika Banke i usvajanje planova operativnih aktivnosti na bazi godišnjeg plana rada Funkcije kontrole rizika Banke;
- izvještavanje Upravi Banke, Odboru za reviziju ili Nadzornom odboru Banke o aktivnostima Funkcije kontrole rizika Banke;
- izvršavanje kontrola kako je definisano planom rada Funkcije kontrole rizika Banke.

Dodatno na gore navedene aktivnosti, Funkcija kontrole rizika Banke će izvršavati sve propisane aktivnosti u skladu sa važećim regulativama, zahtjevima Privredne Banke Zagreb d.d., kao i internim regulativama Banke.

U 2024. godini, redovne aktivnosti funkcije kontrole rizika provedene su prema planu i propisanim relevantnim internim propisima.

Detaljan pregled provedenih aktivnosti kao i nalazi za kontrolisana područja dokumentovana su u Izvještajima o radu funkcije kontrole rizika. Izvještaji funkcije kontrole rizika na redovnoj osnovi dostavljaju se Upravi Banke, koja je rad funkcije kontrole ocijenila adekvatnim odnosno više nego adekvatnim.

Također, Funkcija kontrole rizika pored Uprave banke direktno izvještava i Nadzorni odbor Banke. Izvještaji Funkcije kontrole rizika redovno se dostavljaju i Odboru za rizike te Odboru za reviziju.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSU NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.2. Struktura, odnosno organizacija funkcije upravljanja rizicima uključujući njenu poziciju ulogu i status u organizacionoj strukturi banke (nastavak)

Također, kao nastavak prethodne godine i predviđajući sve veću važnost ESG-a, angažman Banke te PBZ/ISP Grupe u temama povezanim s ESG-om dodatno je intenziviran. ESG ostaje u središtu pažnje kako unutrašnjeg fokusa Banke tako i cjelokupne PBZ/ISP Grupe, kao i regulatornih očekivanja – za koja se očekuje da će ostati i u narednom dužem vremenskom periodu. S obzirom na 2024. godinu, Banka je implementirala velika poboljšanja u području ukupnih aktivnosti upravljanja ESG-om – ne samo pridonoseći formalizaciji ESG aktivnosti unutar redovnog poslovnog procesa, već i boljoj vidljivosti i povećanoj svijesti za definisanje i implementaciju visokih ESG standarda i prakse.

ESG okvir upravljanja rizicima

U 2023. godini Banka je prvi put usvojila interni dokument koji reguliše upravljanje ESG rizicima. Opći okvir za upravljanje ESG rizicima definisan je i formaliziran unutar Smjernica za upravljanje okolišnim, socijalnim i upravljačkim rizicima (ESG). Te smjernice definišu referentna načela, uloge i odgovornosti korporativnih tijela i glavnih korporativnih funkcija koje su uključene u aktivnosti povezane s ESG-om i opisuju makroproces za upravljanje takvim rizicima. Uz definisanje općeg ESG okvira (uspostavljenog gore objašnjenim ESG Smjernicama Banke), dodatno značajno unapređenje je uvođenje ESG i kliringa reputacijskog rizika u procesu odobravanja kredita koji će biti operativan od 01.01.2024.

Uključivanje ESG-a u okvir RAF-a

Matično društvo definiralo je popis osjetljivih sektora djelatnosti u okviru ESG profila. Popis uključuje **set NACE sektora** sa relevantnim profilom socio-okolišnih rizika, a koji podliježu inicijativama za podizanje svijesti ili kampanjama specijaliziranih nevladinih organizacija, grupa civilnog društva i klijenata.

Sve navedene sektore karakterizira **visok rizik tranzicije i/ili reputacije u kontekstu ESG-a. Za te relevantne sektore** ISP Grupa planira uspostaviti **politike u skladu s taksonomijom EU i regulatornim standardima** kako bi usmjerila upravljanje ESG-om u cijeloj ISP grupi, pri čemu se na ESG-osjetljive sektore primjenjuju restriktivne kreditne politike.

ISP grupa integriše ESG u svoju Izjavu o apetitu rizika. S obzirom na sve veći značaj okolišnih i etičkih tema, te njihov uticaj na kreditni rizik, od 2022. godine, ISP grupa je uvela posebno mjesečno praćenje za ESG pokazatelje (sektori nafte, plina i rudarstva). Uz to, utvrđena su i specifična pravila u vezi sa najvažnijim transakcijskim procesima (MST) gdje je potrebno konkretno odobrenje od strane ISP funkcija za:

(a) sektor rudarstva uglja – sve ugovorne strane koje pripadaju tim sektorima **podliježu procesu MST** (najznačajnije transakcije) **bez praga materijalnosti**; implicirajući da svaki pojedinačni zahtjev za kredit iz sektora rudarstva mora biti poslat ISP-u za MST/ESG odobrenje bez obzira na nivo izloženosti;

(b) kontraverzne druge ugovorne strane i „najveći zagađivači“ s obzirom na emisije CO₂– utvrđena je lista drugih ugovornih strana za koje se procjenjuje da imaju značajan potencijalni **uticaj na reputacijski rizik** i transakcije sa tim klijentima **podliježu MST procesu bez praga materijalnosti**; što implicira da se svaki pojedinačni zahtjev za kredit sa klijentima identifikovanim kao kontraverzne druge ugovorne strane/najveći zagađivači mora, po pravilu, poslati ISP-u radi MST/ESG odobrenja bez obzira na nivo izloženosti.

Grupa je također definirala posebne zahtjeve po kojima je zaključenje transakcija s klijentima iz sektora uglja i rudarstva u potpunosti zabranjeno za podružnice ISP-a. Uz gore objašnjene inicijative ISP Grupe, **ISP BiH je uspostavila kao set SOFT limita povezanih sa ESG** koji su propisani u okviru Strategije upravljanja rizicima i politike upravljanja kreditnim rizikom po ESG-osjetljivim industrijama.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.2. Struktura, odnosno organizacija funkcije upravljanja rizicima uključujući njenu poziciju ulogu i status u organizacionoj strukturi banke (nastavak)

Definisani SOFT limiti predstavljaju sastavni dio ISP BiH okvira apetita za rizikom (u širem smislu)

Integracija ESG-a unutar ICAAP/ILAAP i okvira testiranja otpornosti na stres

Procjena potencijalnog utjecaja faktora rizika ESG-a na izloženost riziku Banke uključena je u stresni test koji se provodi u okviru ICAAP/ILAAP-a na 31.12.2024. godine. Kako bi se ispunila regulatorna očekivanja, scenarij stresa ICAAP/ILAAP uveo je specifične događaje povezane s ESG-om pretpostavljajući materijalizaciju fizičkog rizika (poplava, zemljotresa i klizišta) koji utječe na izloženost kreditnom, operativnom i riziku likvidnosti. Ukupni rezultati testiranja otpornosti na stres uključeni su i uzeti u obzir u procesu planiranja kapitala unutar vremenskog razdoblja 2025.-2028., kako iz normativne tako i iz ekonomske perspektive. Konačno, iako je Banka već ostvarila značajna poboljšanja vezana uz pravilno uključivanje ESG faktora rizika u ukupne poslovne aktivnosti, daljnji napor se očekuju i u narednom periodu. Obzirom na aktivnosti funkcije kontrole rizika provedene tokom 2024., treba naglasiti da je ključni naglasak bio usmjerena na pravilno praćenje geopolitičkih rizika i potencijalnih utjecaja rata u Ukrajini na kvalitetu portfelja Banke, dok su redovne i najvažnije planirane aktivnosti uglavnom provedene kako je planirano i propisano u relevantnim internim propisima.

Detaljan pregled provedenih aktivnosti kao i nalazi za kontrolisana područja dokumentovani su u Izvještajima o radu funkcije kontrole rizika. Izvještaji funkcije kontrole rizika redovno se dostavljaju Upravi Banke te Nadzornom odboru Banke, koji su rad kontrolne funkcije ocijenila primjerenim i adekvatnim.

Posebnim internim aktom definisane su uloge i odgovornosti funkcije kontrole rizika koja je organizirana u dvije organizacijske jedinice: Odjel za upravljanje nekreditnim rizicima i Odjel za praćenje i kontrolu kvalitete kreditnog portfolija. Isto tako, ostale kontrolne funkcije (funkcija usklađenosti i interne revizije) definišu svoje uloge i odgovornosti vlastitim internim aktima. Osim toga, treba napomenuti da je Banka uspostavila Odbor za koordinaciju unutarnjih kontrola (OKUK) - stalno savjetodavno tijelo koje djeluje u okviru ovlasti i odgovornosti koje je uspostavila Uprava Banke radi jačanja koordinacije i saradnje između raznih kontrolnih funkcija Banke, olakšavajući pri tom integraciju procesa upravljanja rizicima.

5.3. Obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima kao i način mjerenja rizika

Sistem izvještavanja o rizicima na svim nivoima u Banci obezbjeđuje blagovremene, tačne i dovoljno detaljne informacije koje su neophodne za donošenje poslovnih odluka i efikasno upravljanje rizicima, odnosno za sigurno i stabilno poslovanje Banke. U Banci je uspostavljen sistem izvještavanja prema regulatoru, Upravi Banke, Nadzornom odboru, Odboru za rizike Odboru za reviziju i ostalim relevantnim odborima, koji je zasnovan na principima blagovremenosti, tačnosti i informativnosti.

Direkcija upravljanja rizicima mjesečno priprema izvještaje o izloženosti Banke pojedinačnim vrstama rizika koji se razmatraju i usvajaju na redovnim sjednicama ALCO. Također, na kvartalnoj osnovi Direkcija priprema sveobuhvatan Izvještaj o upravljanju rizicima koji se razmatra i usvaja na redovnim sjednicama Uprave banke, Odbora za rizike, Odbora za reviziju i Nadzornog odbora Banke. Direkcija upravljanja rizicima, kao kontrolna funkcija upravljanja rizicima, kvartalno priprema Izvještaj o radu. Izvještaj o radu Direkcija upravljanja rizicima na prijedlog Uprave Banke i prijedlog/mišljenje Odbora za reviziju i Odbora za rizike usvaja Nadzorni odbor Banke, te se isti u skladu sa članom 40. Odluke o sistemu internog upravljanja u banci dostavlja Agenciji za bankarstvo FBiH.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.3. Obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima kao i način mjerenja rizika (nastavak)

Popis ključnih izvještaja i korisnika izvještaja dat je u sljedećoj shemi:

Shema 3.

IZVJEŠTAJ	Nadzorni odbor	Odbor za rizike	Odbor za reviziju	Uprava Banke	ALCO	Odbor za upravljanje kreditnim rizikom	Odbor za upravljanje problematičnim plasmanima	Odbor za operativni rizik	Odbor za koordinaciju internih kontrola (OKIK)
IZVJEŠTAJ O ICAAP-U I ILLAP-U	✓	✓	✓	✓					
IZVJEŠTAJ O ADEKVATNOSTI KAPITALA (CAS)	✓	✓	✓	✓					
IZVJEŠTAJ O ADEKVATNOSTI LIKVIDNOSTI (LAS)	✓	✓	✓	✓					
IZVJEŠTAJ O PROVEDNOM STRES TESTIRANJU U ISP BIH	✓	✓	✓	✓					
IZVJEŠTA O PROFILU RIZIČNOSTI ISP BIH	✓	✓	✓	✓					
IZVJEŠTAJ FUNKCIJE KONTROLE RIZIKA I PLAN RADA	✓	✓	✓	✓					
TABLEU DE BOARD	✓	✓	✓	✓					
INTEGRIRANA TABLEU DE BOARD	✓		✓	✓					✓
PLAN OPORAVKA BANKE	✓	✓		✓					
KVARTALNI IZVJEŠTAJ O KREDITNOM RIZIKU	✓	✓	✓	✓	✓				
MJESEČNI IZVJEŠTAJ O KREDITNOM RIZIKU						✓			
PCM KVARTALNI IZVJEŠTAJ						✓			
IZVJEŠTA O REALIZACIJI AKCIONI PLANOVA U PCM PROCESU							✓		
IZVJEŠTAJ O STANJU I PROMJENAMA PORTFOLIJIA NEKVALITETNE AKTIVE						✓			
PRIJEDLOG PROMJENA I KLASIFIKACIJE REZERVACIJA							✓		
MJESEČNI IZVJEŠTAJ O OPERATIVNIM RIZICIMA				✓					
KVARTALNI IZVJEŠTAJ O OPERATIVNIM RIZICIMA	✓	✓	✓	✓				✓	
KVARTALNI IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKIM RIZICIMA	✓	✓	✓	✓					
IZVJEŠTAJ O EKSTERNALIZOVANIM AKTIVNOSTIMA	✓	✓		✓				✓	
ANALIZA RIZIKA S CILJEM ADEKVATNE PRIMJENE PRINCIPA PROPORCIONALNOSTI U ISP BIH	✓	✓	✓	✓					
IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ PROCJENI RIZIKA INFORMACIONOG SISTEMA	✓	✓		✓					
PROCJENA MATERIJALNOSTI ESG	✓	✓		✓					
IZVJEŠTAJ O ISKORIŠTENOSTI LIMITA ZA LIKVIDNOSTI, KAMATNI I TRŽIŠNI RIZIK (ALCO IZVJEŠTAJ)					✓				

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.3. Obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima kao i način mjerenja rizika (nastavak)

Direkcija upravljanja rizicima, kao kontrolna funkcija upravljanja rizicima, kvartalno priprema Izvještaj o radu. Izvještaj o radu Direkcije upravljanja rizicima na prijedlog Uprave Banke i prijedlog/mišljenje Odbora za reviziju i Odbora za rizike usvaja Nadzorni odbor Banke, te se isti u skladu sa članom 40. Odluke o sistemu internog upravljanja u banci dostavlja Agenciji za bankarstvo FBiH.

Banka je sačinila i usvojila Etički kodeks koji sadrži osnovne etičke principe i pravila poslovnog ponašanja, koja su zasnovana na misiji i vrijednostima Banke, osiguravajući iskren i fer odnos prema svim zaposlenima, klijentima, poslovnim partnerima, kao i usklađenost poslovanja sa zakonskim, podzakonskim aktima, drugim propisima i internim aktima Banke. Kodeks doprinosi brzom uočavanju situacija koje su u suprotnosti sa etičkim principima Banke. Banka ima kanale putem kojih zaposlenici mogu prijaviti sumnju na štetno i nepoželjno ponašanje ili postupanje.

Potpuno anonimna prijava je moguća putem mail adrese i telefona. Evidencije o provedenim istragama sumnji na štetna postupanje se vode u Direkciji interne revizije koja je uz Direkciju za sprječavanje pranja novca, Direkciju za usklađenost, Direkciju Cyber sigurnosti i BCM-a nadležna za provođenje istraga.

Svi zaposleni su dužni da se upoznaju, razumiju i usklade svoje aktivnosti sa Etičkim kodeksom i drugim internim aktima Banke. Uvjereni smo da će, ako svi zaposleni pažljivo slijede načela i odredbe Kodeksa, to povećati radnu efikasnost Banke, ojačati njen ugled i promovisati razvoj čvrstih poslovnih odnosa sa klijentima i partnerima.

Banka podržava i podstiče svoje zaposlene, ali i poslovne partnere i klijente, da slijede uspostavljene etičke standarde. Treće strane, koje obavljaju određene poslove sa Bankom, treba da posjeduju dobru reputaciju i da dijele najviše etičke principe poslovanja, uspostavljene Kodeksom.

Banka stavlja značajan naglasak na razumijevanje i kompetencije upravljanja rizicima unutar cijele organizacije. Veliki naglasak se također stavlja na kontinuirano poboljšavanje kulture rizika i svijesti o njemu unutar cijele organizacije. Ključni cilj upravljanja rizicima u Banci je sveobuhvatno procijeniti i pratiti rizike unutar cijele Banke. Sveobuhvatan pristup upravljanju rizicima zasniva se na razboritim i razumnim konzervativnim orijentacijama preuzimanja rizika, uzimajući u obzir i relevantne stručne kriterije. Istovremeno, Banka obavlja razvojne aktivnosti u ovom području i to preko razvijanja metoda i modela za procjenu, praćenja i određivanja kriterija za ublažavanje svih relevantnih vrsta rizika. Sveobuhvatnost i pouzdanost sistema upravljanja rizicima i način mjerenja rizika zasniva se i na radu pojedinačnih odbora posebno kreiranih za upravljanje određenim vrstama rizika:

Odbori Uprave Banke relevantni za upravljanje rizicima su:

- **Odbor za upravljanje kreditnim rizikom (OKR)** je stalno tijelo nadležno za donošenje odluka i savjetovanje čija je misija osigurati stručno i koordinirano upravljanje kreditnim rizikom u okviru ovlaštenja Banke u kreditnom poslovanju te u skladu s primjenjivim zakonima, pravilima Grupe PBZ/ISP i strateškim odlukama matičnog društva. Glavna odgovornost Odbora je definirati i ažurirati strateške smjernice za upravljanje kreditnim rizikom i politike upravljanja kreditnim rizikom na osnovu stalnog praćenja kreditnog portfelja.
- **Kreditni odbor (KOB)** je stalni odbor Banke nadležan za donošenje odluka o urednim klijentima. Glavna odgovornost Odbora je da u okviru ovlaštenja Banke u kreditnom poslovanju donosi kreditne odluke u skladu s izdatim strateškim smjernicama i kreditnim politikama te u skladu s pozitivnim propisima BiH, internim aktima Banke i propisima/smjernicama ISP-a/PBZ-a.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.3. Obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima kao i način mjerenja rizika (nastavak)

- **Odbor za upravljanje problematičnim plasmanima (OPP)** je stalni odbor Banke nadležan za donošenje odluka o rizičnim i neurednim klijentima. Glavna odgovornost Odbora je poduzimanje potrebnih mjera u cilju sprječavanja i ublažavanja gubitaka po rizičnim i lošim plasmanima. Odbor donosi odluke u skladu s važećim pozitivnim propisima BiH, internim aktima Banke i propisima/smjernicama ISP-a/PBZ-a.
- **Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO)** je tijelo nadležno za donošenje odluka i savjetovanje koje je usmjereno na upravljanje finansijskim rizicima, pitanja aktivnog upravljanja vrijednošću, strateško i operativno upravljanje imovinom i obavezama u skladu sa propisima/smjernicama ISP i PBZ Grupe, internim aktima banke, zakonima, pravilima i propisima nadležnih tijela. Odbor u okviru svojih ovlasti i nadležnosti koje utvrđuje Uprava Banke djeluje u sljedećim područjima:
 - Upravljanje i procjena finansijskog rizika;
 - Operativno upravljanje.
- **Koordinacijski odbor za upravljanje proizvodima** – Odbor za upravljanje kreditnim rizikom i Odbor za upravljanje aktivom i pasivom dodatno će podržavati Koordinacijski odbor za upravljanje proizvodima čija se uloga sastoji u:
 - Pružanje podrške ALCO i OKR odborima u smislu provođenja i formaliziranja bilo koje preliminarne analize potrebne za ocjenu novih proizvoda.
 - Osiguranje odgovarajuće koordinacije sa ISP Grupom posebno:
 - S poslovnim funkcijama PBZ-a i IBD-a u smislu provođenja konkretnih poslovnih inicijativa,
 - U slučajevima kada banka djeluje kao distributer sa proizvođačima proizvoda u mjeri koja se odnosi na procjenu i lansiranje proizvoda.
- **Odbor za operativne rizike (OOR)** je 2023. stalno tijelo nadležno za donošenje odluka i savjetovanje čija je misija osigurati kvalificirano i stručno upravljanje pitanjima koja se tiču operativnog rizika (uključujući IKT/ kibernetičkim rizicima i sigurnošću) i rizik eksternalizacije, u skladu s primjenjivim zakonima, propisima ISP/PBZ Grupe i internim procedurama.
- **Odbor za upravljanje informacionim sistemima** je tijelo nadležno za donošenje odluka/savjetovanje čija je misija osigurati stručno i koordinirano upravljanje informacionim sistemom Banke u skladu sa primjenjivim zakonima, pravilima Grupe i strateškim odlukama matičnog društva.

Glavna odgovornost Odbora je koordinacija inicijativa i praćenje razvojnih aktivnosti informacionog sistema, usklađenost ciljeva informacionog sistema sa poslovnim ciljevima i poslovnom strategijom Banke, kao i usklađenost sa regulativom i drugim pitanjima od važnosti za upravljanje informacionim sistemom.

- **Odbor za koordinaciju internih kontrola (OKIK)** je trajni savjetodavni odbor koji nastupa unutar ograničenja delegiranih ovlasti i nadležnosti uspostavljenih od strane Uprave Banke s ciljem jačanja koordinacije i saradnje između raznih kontrolnih funkcija Banke, olakšavajući pri tom integraciju procesa upravljanja rizicima.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.4. Ocjena adekvatnosti uspostavljenog sistema upravljanja rizicima u odnosu na njen rizični profil, poslovnu politiku i strategiju

Sistem upravljanja rizicima je sveobuhvatnost organizacijske strukture, pravila, postupaka i resursa za identifikaciju rizika, mjerenje/procjenjivanje rizika, testiranje otpornosti na stres, ovladavanje rizicima i praćenje rizika, uključujući utvrđivanje apetita za rizik i profila rizičnosti, planiranje kapitala i praćenje adekvatnosti kapitala te izvještavanje o rizicima kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svojem poslovanju, a podrazumijeva uspostavljenost odgovarajućeg korporativnog upravljanja i kulture rizika te uključuje proces upravljanja rizicima.

Korporativno upravljanje, u smislu sistema upravljanja rizicima, uspostavlja se kroz statut i druge interne akte Banke kojima se definišu uloge, zadaci i odgovornosti nadzornih i upravljačkih tijela te višeg rukovodstva, sistem unutrašnjih kontrola i kontrolne funkcije, organizacijska shema i poslovi pojedinih organizacijskih dijelova i funkcija.

Kultura rizika obuhvata opštu svjesnost o rizicima na svim nivoima Banke i članica te odnos i ponašanje zaposlenika prema i u svezi rizika i upravljanja rizicima.

Proces upravljanja rizicima uključuje redovito i pravovremeno identifikovanje, mjerenje/procjenjivanje, testiranje otpornosti na stres, ovladavanje i praćenje rizika, kao i izvještavanje o rizicima kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

Proces upravljanja rizicima uključuje planiranje i praćenje adekvatnosti kapitala, jasno definisanje i dokumentovanje profila rizičnosti te usklađivanje profila rizičnosti s apetitom za rizik.

Apetit za rizik, odnosno sklonost preuzimanju rizika, predstavlja iznos, odnosno nivo rizika koju Banka smatra prihvatljivom preuzeti u ostvarenju poslovne strategije i ciljeva u postojećem i budućem okruženju, a utvrđuje se na nivou Banke. Apetit za rizik obuhvata određivanje namjere za preuzimanje rizika kao i određivanje tolerancije prema riziku u smislu određivanja nivoa rizika koju Banka smatra prihvatljivom, a definiše se internim sistemom limita u odnosu na upravljanje svim materijalnih oblicima rizika.

U skladu sa strateškim ciljevima definisanim u Strategiji upravljanja rizicima, rizici preuzeti radi postizanja poslovnih planova i ciljeva obuhvaćeni su primjereno definisanim sistemom upravljanja rizicima. Sve poslovne aktivnosti i povezani rizici, usklađeni su sa pravilima definiranim za upravljanje rizicima i definiranim strukturama limita.

Stoga, usklađenost strategije upravljanja rizicima i poslovne strategije je jedan od ključnih preduslova za izvršavanje redovnih aktivnosti. Usklađenost pozicija sa definisanim limitima izloženosti se prati i o tome se izvještava na redovnoj osnovi, dok se na polugodišnjoj osnovi priprema izvještaj o profilu rizika koje sadrži pregled profila rizika Banke kao i analiza izloženosti najznačajnijim rizicima.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.4. Ocjena adekvatnosti uspostavljenog sistema upravljanja rizicima u odnosu na njen rizični profil, poslovnu politiku i strategiju (nastavak)

Prilikom utvrđivanja profila rizika primjenjuju se sljedeća pravila:

- Banka analizira trenutni relativni značaj različitih vrsta rizika i raspodjelu koncentracija između pojedinih vrsta rizika, kako bi osigurala okvir za dalje napredovanje prema ciljanom profilu rizika;
- Rizici koji se smatraju materijalnim se kvantificiraju ili kvalitativno procjenjuju kako bi se odredio cjelokupni trenutni profil rizika Banke;
- Banka identificira rizike koji su neprihvatljivi obzirom na njeno iskustvo i resurse;
- Banka svoj ciljani profil rizika izvodi na osnovu trenutnog profila, planova poslovanja i apetita za rizik;
- Ciljani profil rizika čini osnovu za određivanje dosljednih limita rizika;
- Ciljani profil rizika podržava proces planiranja i upravljanja kapitalom.

U svrhu efikasnog upravljanja rizikom i uzimajući u obzir potrebu za smanjenjem sukoba interesa između strana koje preuzimaju rizik, ograničavaju i kontrolišu nivoe rizika, kao i sistema revizije upravljanja rizicima, organizacijska struktura Banke formirana je s posebnom pažnjom na neophodno razdvajanje funkcija i odgovornosti između poslovnih jedinica Banke, a u skladu s načelom "3 linije odbrane".

- Prvu liniju odbrane Banke u procesu upravljanja rizicima predstavljaju organizacione jedinice koje vrše aktivno preuzimanje rizika. Cilj prve linije odbrane je osiguranje usklađenosti sa limitima rizika uspostavljenim u drugoj liniji odbrane.
- Druga linija odbrane Banke prije svega uključuje kontrolne funkcije, za praćenje usklađenosti i upravljanje rizicima (uključujući organizacione jedinice koje je čine). Cilj druge linije odbrane je nezavisnost od prve linije kontrole i usklađenost sa uspostavljenim ograničenjima.
- Treća linija odbrane Banke osigurava se funkcijom interne revizije. Ova funkcija igra značajnu ulogu nezavisnim ocjenjivanjem upravljanja rizikom i provođenjem mjera kontrole rizika, kao i procjenom usklađenosti sistema upravljanja rizicima sa internim i eksternim zahtjevima.

Internim aktima Banka propisuje način ponašanja i kreira okruženje kojim se nastoji obezbijediti adekvatnost identifikovanja, mjerenja i praćenja rizika, a u skladu s regulatornim zahtjevima, apetitom Banke za rizike i prihvaćanje istih. Redovnim pregledom, ažuriranjem i usvajanjem internih akata vezanih za područje preuzimanja rizika i upravljanja rizicima obezbjeđuje se primjena ispravnog pristupa usklađenog sa zakonskim propisima i strategijom poslovanja Banke, pri čemu se dodatno procjenjuje i sama efikasnost internih akata.

Svaki vlasnik akta na području preuzimanja rizika i upravljanja rizicima je u obavezi minimalno jednom godišnje (po potrebi i češće) revidirati akte iz svoje nadležnosti.

Uspostavljeni sistem upravljanja rizicima Banke je sveobuhvatan i zadovoljavajućeg kvaliteta, pri čemu je osigurano da se svim hijerarhijskim nivoima pruže adekvatne informacije u cilju donošenja poslovnih odluka. Sve odluke vezane za upravljanje rizicima diskutuju se i donose na nivoima Uprave i Nadzornog odbora.

S raspoloživim kapacitetima, Banka nastoji da konstantno unaprjeđuje znanja o upravljanju rizicima kroz dostupne edukacije kako na lokalnom tržištu tako i izvan BiH.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.5. Politike zaštite od rizika i politike (informacije o primijenjenim tehnikama smanjenja kreditnog rizika) smanjenja rizika kao i načine koje banka koristi za osiguranje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika

Upotreba tehnika smanjenja rizika

Obzirom da kapitalni zahtjev za kreditni rizik zauzima najveći dio u ukupnom regulatornom zahtjevu te da kreditni rizik predstavlja ključni i najznačajniji rizik u banci u nastavku su predstavljene tehnike smanjenja kreditnog rizika (CRM).

Upotreba tehnika smanjenja kreditnog rizika

Obzirom da pri izračunu izloženosti ponderiranih kreditnim rizikom Banka primjenjuje standardizirani pristup, za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik koristi tehnike smanjenja kreditnog rizika u skladu sa FBA Odlukom o izračunavanju kapitala banke te njezinim izmjenama i dopunama.

Metodologija izračuna izloženosti ponderiranih kreditnim rizikom za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik, minimalni kriteriji za priznavanje svakog pojedinog instrumenta osiguranja, načini i dinamika inicijalnih i ponovnih procjena vrijednosti instrumenata osiguranja, propisani su internim aktima.

Ispravna primjena u procesu izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik osigurana je kontrolnim točkama integriranim u sam proces izračuna. Tehnike smanjenja kreditnog rizika označavaju tehnike koje se mogu koristiti u svrhu smanjenja kreditnog rizika povezanog s izloženošću.

Banka u izračun regulatornog kapitala uključuje na propisan način samo one instrumente kreditne zaštite koji ispunjavaju sve zahtjeve iz Odluke, pri čemu kreditnim rizikom ponderirani iznos izloženosti umanjen zbog korištenja tehnika umanjenja kreditnog rizika ne može biti viši od kreditnim rizikom ponderiranog iznosa izloženosti koji je izračunat za isti plasman - bez primjene tehnika umanjenja kreditnog rizika.

Za pokriće jedne izloženosti Banka istovremeno koristi više vrsta kreditne zaštite. U takvim slučajevima tokom primjene standardiziranog pristupa iznos izloženosti dijeli se na zasebne dijelove od kojih je svaki pokriven jednom vrstom kreditne zaštite te se nakon toga za svaki dio izloženosti zasebno izračunavaju kapitalne potrebe na način propisan Odlukom.

Banka u izračunu iznosa izloženosti ponderiranih kreditnim rizikom (ponderirana rizična aktiva) uključuje utjecaj ročne neusklađenosti koja nastaje kada je preostali rok do dospelja ugovorene kreditne zaštite kraći od dospelja zaštićene izloženosti.

Ako postoji ročna neusklađenost, u sljedećim situacijama se kreditna zaštita ne priznaje i tehnike smanjenja kreditnog rizika ne koriste:

- ako je preostalo dospelje kreditne zaštite kraće od tri mjeseca
- ako je ugovoreni (izvorni) rok dospelja kreditne zaštite kraći od jedne godine.

Shodno definicijama iz Odluke, za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik po standardiziranom pristupu, Banka može koristiti sljedeće vrste kreditne zaštite:

- materijalnu kreditnu zaštitu i
- nematerijalnu kreditnu zaštitu.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.5. Politike zaštite od rizika i politike (informacije o primijenjenim tehnikama smanjenja kreditnog rizika) smanjenja rizika kao i načine koje banka koristi za osiguranje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika (nastavak)

Osnovne vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite

- novčani depozit,
- dužnički vrijednosni papiri prema rejtingu u skladu s Odlukom koji kotiraju na priznatoj burzi, di-onice koje kotiraju na priznatoj burzi.

Ostala materijalna kreditna zaštita

- gotovinski polog kod druge banke kreditora,
- polica životnog osiguranja⁷ (vrijednost police je njezina otkupna vrijednost utvrđena od strane osiguravajućeg društva koje je izdalo policu osiguranja),
- instrumenti izdati od druge banke koje će na zahtjev otkupiti ta banka.

Kod instrumenata ostale materijalne kreditne zaštite tehnike smanjenja kreditnog rizika koriste se na način da se na osigurani dio izloženosti primjenjuje ponder rizika korigiran u ovisnosti o ponderu rizika pružatelja kreditne zaštite.

Nematerijalna kreditna zaštita

Jamstva i garancije (neopozive i na prvi poziv) prihvatljivih pružatelja kreditne zaštite:

- (a) centralne vlade i centralne banke;
- (b) jedinice regionalne vlade i lokalne vlasti,
- (c) multilateralne razvojne banke,
- (d) međunarodne organizacije čijim se izloženostima dodjeljuje ponder 0%,
- (e) subjekti javnog sektora, potraživanja koja imaju tretman "centralne vlade",
- (f) institucije i
- (g) ostala privredna društva, uključujući i matična i pridružena privredna društva kreditne institucije pod uvjetom da imaju kreditni rejting prema pravilima za ponderiranje izloženosti prema trgovačkim društvima u skladu s odredbama Odluke.

Banka za osiguranje plasmana najvećim dijelom koristi garancije izdane od strane centralne vlade te lokalne uprave, dok se preostali dio odnosi na garancije multilateralnih razvojnih banaka. Kod instrumenata nematerijalne kreditne zaštite tehnike smanjenja kreditnog rizika koriste se na način da se na osigurani dio izloženosti primjenjuje ponder rizika pružatelja nematerijalne kreditne zaštite.

Proces upravljanja instrumentima kreditne zaštite ima za cilj osigurati potpunu i tačnu evidenciju instrumenata kreditne zaštite u poslovnim knjigama Banke s ciljem osiguravanja informacija o stepenu pokrivenosti kreditnog portfelja (u cijelosti, ili po pojedinim segmentima) instrumentima kreditne zaštite te optimizirati njihovo korištenje.

Banka je uspostavila robustan sistem za ograničenje kreditnih izloženosti koji uzima u obzir niz faktora rizika, a posebno u segmentu stambenog kreditiranja i raspoložive instrumente osiguranja na način da se omogući kreditiranje samo u slučajevima gdje su krediti primjereno pokriveni stambenim nekretninama. S tim u svezi, Banka predviđa omjer pokrivenosti plasmana instrumentima osiguranja (LTV) vrlo važnim indikatorom umanjenja rizika, dok istovremeno izravno upravlja rizikom neispunjenja obveze kroz već adekvatne standarde kreditiranja.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.6. Sažet opis povezanosti rizičnog profila banke sa njenom poslovnom strategijom kao i sažet prikaz ključnih pokazatelja poslovanja banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti, na osnovu kojih zainteresirani učesnici na finansijskom tržištu mogu ocijeniti upravljanje rizicima banke, kao i način na koji je tolerancija prema rizicima uključena u sistem upravljanja rizicima

Strategija Banke je usmjerena na osiguranje održivog rasta za sve sudionike sa kojima ima poslovne odnose. Banka ide putem rasta osiguravajući održive rezultate, očuvanje finansijske snage i kapitalne stabilnosti, temeljeno na dugoročnim odnosima sa klijentima. Banka ima za cilj povećanje profitabilnosti i učinkovitosti, uz održavanje niskog profila rizika, koji proizlazi iz stvaranja solidnih prihoda, učinkovitog upravljanja troškovima i dinamičnog upravljanja rizicima.

Strategija rizika obuhvata ključne principe za osiguravanje konzistentne adekvatnosti ukupnog kapitala i likvidnosti Banke, kao i odgovarajuću zaštitu potpunom integracijom upravljanja rizicima u poslovne aktivnosti, strateško planiranje u cijeloj organizaciji te razvoj poslovanja u skladu s definisanim apetitom za rizik. Ona osigurava finansijsku stabilnost Banke, uz smanjenje uticaja potencijalnih finansijskih gubitaka uzrokovanih rizicima koje je Banka prihvatila u skladu s Finansijskim planom i Planom kapitala Banke.

Finansijski plan i Plan kapitala obavezno se usaglašavaju sa Direkcijom upravljanja rizicima kako bi se osiguralo da apetiti i ciljevi poslovnih segmenata ne premaše nivo kapitala kojim je moguće pokriti rizike koje ti ciljevi nose, osiguravajući adekvatan kapacitet resursa Banke za podnošenje rizika na dugi rok. Strategija upravljanja rizicima je usklađena sa planiranim kretanjima portfolija, te očekivanim makroekonomskim trendovima opisanim u Finansijskom planu Banke.

U nastavku je predstavljen pregled ključnih pokazatelja rizika Banke na 31.12.2024. godine:

Tabela 14.

Pokazatelj	Na dan 31.12.2024	
Stopa regulatornog kapitala	18.67%	✓
Stopa redovnog osnovnog kapitala Tier 1 (CET1)	18.67%	✓
Pokazatelj osnovnog kapitala (Tier 1)	18.67%	✓
Pokazatelj finansijske poluge	11,02%	✓
Omjer pokrića likvidnosti (LCR)	294.22%	✓
Omjer neto stabilnog finansiranja (NSFR)	151.79%	✓
Omjer kredita i depozita	77.65%	✓
Osjetljivost neto kamatnog prihoda (EVE) i mio EUR	-2.84	✓
Pokrivenost nekvalitetnih kredita ispravkama vrijednosti	71.28%	✓
Stopa rasta nekvalitetnih kredita	-9.43%	✓
Promjena ekonomske vrijednosti u bankarskoj knjizi	3.74%	✓

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.6. Sažet opis povezanosti rizičnog profila banke sa njenom poslovnom strategijom kao i sažet prikaz ključnih pokazatelja poslovanja banke u vezi sa upravljanje rizicima i njihovih vrijednosti, na osnovu kojih zainteresirani učesnici na finansijskom tržištu mogu ocijeniti upravljanje rizicima banke, kao i način na koji je tolerancija prema rizicima uključena u sistem upravljanja rizicima (nastavak)

Na kraju, osvrtno na 2024. fiskalnu godinu možemo zaključiti sljedeće:

- **Nije bilo značajnih promjena u ukupnom profilu rizičnosti.** Kreditni rizik i u nadolazećem periodu ostaje najznačajniji rizik uzimajući u obzir da kreditni portfolio čini najveći dio ukupne aktive Banke i s obzirom na neizvjesnost budućeg razvoja globalne geopolitičke situacije povezane sa Rusko-Ukrajinskom krizom. Kao sastavni dio kreditnog rizika Banka je prepoznala relativno značajnu izloženost riziku koncentracije, te izračunava kapitalne zahtjeve uzimajući u obzir individualnu i sektorsku koncentraciju.
- Stavke osjetljive na rizik promjene kamatne stope čine najveći dio ukupne aktive i ukupnih obveza te tako čini najveći dio bilansa ISP-a BiH koji podliježe riziku kamatne stope. Uzevši u obzir značajne fluktuacije kamatnih stopa i neizvjesna buduća kretanja kamatnih stopa, unatoč činjenici da Banka pravovremeno reagira na promjene, aktivno preispituje i prilagođava principe upravljanja kamatnim rizikom, važno je i dalje pažljivo upravljati kamatnim rizikom. Izloženost je u potpunosti u skladu sa regulatornim ograničenjima pa tako tokom 2024. godine nije bilo prekoračenja regulatornih ograničenja ali je ista predmet praćenja od strane relevantnih funkcija. Stoga je važno nastaviti s pažljivim praćenjem i upravljanje kamatnim rizikom. Tokom 2025. godine banka će ovaj rizik tretirati kao visoko značajan uzimajući u obzir razine prihvatljivog apetita, izloženosti ali i izazove vezane uz mogućnosti upravljanja rizikom kao i novi regulatorni okvir koji će stupiti na snagu od juna 2025. godine. Iako Banka u posljednjih više od 15 godina uspješno posluje, Banka strateški rizik smatra izuzetno značajnim te za isti izračunava kapitalne zahtjeve. Također, u situaciji globalne krize reputacijski rizik je jedan od ključnih faktora stabilnosti pa se i za njega izračunava interni kapitalni zahtjev.
- Banka je dobro kapitalizirana: regulatorni kapital i raspoloživi interni kapital sastoje se najvećim dijelom od komponenti osnovnog kapitala (Tier I), što se općenito smatra najkvalitetnijim kapitalom;
- Aktivnostima praćenja i izvještavanja nisu utvrđena ozbiljna kršenja internih politika i pravila;
- Banka je bila usklađena sa svim ključnim strateškim limitima osim za privremeno prekoračenja za operativni rizik - veliki događaj i nivo ranog upozorenja za indikator period preživljavanja.

5.7. Opis načina na koji se osigurava izvještavanje nadzornog odbora i uprave banke o rizicima posebno učestalosti, područje, te način uključivanja nadzornog odbora i uprave banke u određivanje sadržaja izvještavanja

Kako bi najviše rukovodstvo i druge relevantne funkcije bile adekvatno uključene u sistem upravljanja rizicima, uspostavljen je sistem izvještavanja koji omogućava efikasno i pravovremeno informisanje sudionika o izloženosti rizicima, potencijalnim alatima za mitigaciju rizika, te njihovom efektu.

Izvještaji koji se prezentuju upravljačkim tijelima Banke te Odboru za rizike omogućavaju podizanje nivoa svijesti o rizičnim područjima u Banci, razmjenu stavova i diskusiju svih relevantnih sudionika sistema upravljanja rizicima. Kontinuirano se unapređuju sadržajem i kvalitetom prikazanih podataka. Proces, sudionici i njihove uloge definirane su internim pravilima.

Izvještaji o kretanju internih gubitaka, promjeni nivoa rizika u procesima gdje su uspostavljeni indikatori rizika, kretanje kapitalnog zahtjeva, inicijative koje se poduzimaju u cilju mitigacije rizika, apetit za rizik te strateški relevantne teme dostavljaju se Upravljačkim tijelima Banke Odboru za rizike Banke te vlasnicima procesa/poslovnim dijelovima.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSI NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.7. Opis načina na koji se osigurava izvještavanje nadzornog odbora i uprave banke o rizicima posebno učestalosti, područje, te način uključenja nadzornog odbora i uprave banke u određivanje sadržaja izvještavanja (nastavak)

Izvještavanje se, ovisno o vrsti i primatelju izvještaja, provodi na dnevnoj, mjesečnoj, kvartalnoj, polugodišnjoj i godišnjoj osnovi.

Izvještaji kontrolnih funkcija pripremaju se i lično prezentuju kvartalno, godišnje i polugodišnje, te obuhvaćaju pregled najvažnijih činjenica utvrđenih tokom obavljanja kontrola, nezakonitosti i nepravilnosti, te nedostatke i slabosti utvrđene tokom obavljanja kontrola, kao i prijedloge, preporuke i rokove za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti, nepravilnosti, nedostataka i slabosti. Izvještaji se podnose Odboru za reviziju/Odboru za rizike i Nadzornom odboru Banke na razmatranje, uz informisanje Uprave Banke radi pravovremene i efikasne realizacije datih preporuka za otklanjanje nezakonitosti, nepravilnosti, nedostataka i slabosti utvrđenih tokom ranijih kontrola. Nadzorni odbor Banke usvaja izvještaje kontrolnih funkcija, a na prijedlog Uprave Banke i na prijedlog/mišljenje Odbora za reviziju/Odbora za rizike.

5.8. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija uključujući i rukovodioce istih

Sistem internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija

Sistem internih kontrola je sistem procesa i aktivnosti uspostavljenih za adekvatnu kontrolu rizika, praćenje učinkovitosti i djelotvornosti poslovanja Banke, pouzdanosti njezinih finansijskih i ostalih informacija te usklađenosti s propisima, internim aktima, standardima i kodeksima radi osiguranja stabilnosti poslovanja Banke.

Uzimajući u obzir veličinu i složenost organizacijske strukture Banke te opseg i složenost poslovanja, sistem internih kontrola je razvijen i prilagođen tako da na optimalan način podržava i nadzire redoviti tijek poslovnih aktivnosti, kao i pojedine specifične situacije koje mogu nastati.

Pri organizaciji sistema internih kontrola Banka je vodila računa da uspostavi sistem koji osigurava:

- provođenje efikasnog sistema internih kontrola u svim područjima poslovanja;
- postavljanje nezavisnih kontrolnih funkcija Banke;
- da ni jedno lice zaposleno u Banci ne može biti u poziciji da učini značajne greške ili poćini prekršaje utvrđene zakonom, drugim propisima i internim aktima Banke, a koji se ne bi otkrili u kratkom roku;
- adekvatnu organizacionu strukturu;
- adekvatne kontrolne aktivnosti i podjelu ovlaštenja i odgovornosti;
- adekvatne interne kontrole integrisane u poslovne procese i aktivnosti Banke;
- adekvatne administrativne i računovodstvene postupke;
- uspostavu odgovarajućih procedura za zaštitu aktive Banke;
- efikasnu zaštitu Banke od zloupotreba i kriminalnih radnji (pranje novca, finansiranje teroristićkih aktivnosti, pljaćka i dr.);
- izračunavanje i preispitivanje kapitalnih zahtjeva za rizike u skladu sa relevantnim propisima;
- utvrđivanje i praćenje velikih izloženosti, kao i usklađivanja velikih izloženosti sa propisima koji uređuju ovu oblast;
- zaključivanje pravnih poslova sa licima u posebnom odnosu sa Bankom, te sistem izvještavanja i postupke nadzora nad zaključivanjem pravnih poslova sa licima u posebnom odnosu sa Bankom;
- računovodstvene kontrole, te vođenje poslovnih knjiga, ostale poslovne dokumentacije i evidencija, vrednovanje imovine i obaveza i sastavljanje, objavljivanje i dostavu finansijskih izvještaja koji moraju biti vođeni u skladu sa svim propisanim i uspostavljenim računovodstvenim i bankarskim principima, kao i međunarodnim standardima;

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.8. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija uključujući i rukovodioce istih (nastavak)

- proces kojim se osigurava pravovremeno, istinito i tačno javno objavljivanje podataka i informacija Banke;
- postupak provjere tačnosti podataka i informacija potrebnih za nadzor na konsolidovanoj osnovi;
- organizacione i tehničke kontrole pristupanja aktivi banke i korištenje prava pristupa;
- upravljačke, logičke i fizičke kontrole u informacionom sistemu;
- izvještavanje nadzornih i drugih tijela i
- procjenu efekata eksternalizacije poslovnih aktivnosti na sisteme internih kontrola Banke.

Banka je uspostavila i provodi djelotvoran sistem internih kontrola u svim područjima poslovanja koji obuhvata najmanje:

- adekvatnu organizacionu strukturu;
- adekvatne kontrolne aktivnosti i podjelu ovlaštenja i odgovornosti;
- adekvatne interne kontrole integrisane u poslovne procese i aktivnosti banke;
- adekvatne administrativne i računovodstvene postupke;
- uspostavu odgovarajućih procedura za zaštitu aktive banke;
- uspostavu kontrolnih funkcija Banke;
- efikasnu zaštitu Banke od zloupotreba i kriminalnih radnji (pranje novca, finansiranje terorističkih aktivnosti, pljačka i dr.);

Banka uspostavlja i provodi djelotvorne sisteme internih kontrola u svim područjima poslovanjem te je uspostavila tri kontrolne funkcije:

- funkcija interne revizije,
- funkcija praćenja usklađenosti,
- funkcija kontrole rizika.

Pojedina kontrolna funkcija ne može biti organizirana u sklopu druge kontrolne funkcije. Navedene funkcije neovisne su o poslovnim aktivnostima Banke te su međusobno neovisne. Svaka funkcija neovisno i izravno izvještava osobe i/ili tijela u skladu sa zakonima, propisima i internim aktima Banke i matične banke.

Tokom 2024. godine u okviru kontrole funkcije interne revizije, funkcije praćenja usklađenosti i funkcije kontrole rizika nije bilo promjena rukovodioca kontrolni funkcija.

Funkcija interne revizije

Banka je svoju funkciju Interne revizije organizovala kao zaseban organizacijski dio, funkcionalno i organizacijski nezavisan od ostalih aktivnosti koje revidira kao i od ostalih organizacijskih dijelova u Banci. Funkciju Interne revizije u Banci provodi Direkcija interne revizije. Interna revizija je nezavisno i objektivno jamstvo i savjetodavna aktivnost rukovođena filozofijom dodatne vrijednosti s namjerom poboljšanja poslovanja organizacije. Ona pomaže organizaciji u ispunjavanju njenih ciljeva uvodeći sistematski i disciplinovan pristup procjenjivanju i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima, kontrole i korporativnog upravljanja. Vizija Interne revizije je biti visoko djelotvorna funkcija Interne revizije koja ispunjava očekivanja svojih interesno-uticajnih grupa i pridržava se Međunarodnih standarda za profesionalno obavljanje Interne revizije, što će joj omogućiti da bude poslovni partner i pouzdan savjetnik prepoznat kao pokretačka snaga kulture upravljanja, odgovornosti, usklađenosti i izvršenja koja pomaže u postizanju ciljeva organizacije.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.8. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija uključujući i rukovodioce istih (nastavak)

Svrha Interne revizije je obavljanje trećeg nivoa kontrole, praćenje ispravnosti provođenja poslovnih aktivnosti putem direktnog nadzora i procesa upravljanja rizikom. Interna revizija ocjenjuje sveobuhvatnost, adekvatnost, funkcionalnost i pouzdanost organizacijske strukture i ostalih komponenti sistema internih kontrola, informirajući korporativna tijela o svim mogućim poboljšanjima. Na osnovu rezultata provedenih kontrola, daje preporuke korporativnim tijelima. Interna revizija posebno ocjenjuje proces upravljanja rizicima i upravljanje korporativnim procesima, uključujući i mogućnost identifikacije i prikazivanja pogrešaka i nepravilnosti. U tom kontekstu, također revidira kontrolne funkcije za praćenje rizika i usklađenost s propisima. Vrednovanje sistema internih kontrola koje proizlazi iz obavljenih provjera se periodično prenosi Odboru za reviziju, Nadzornom odboru i Upravi.

Interna revizija također je odgovorna za procjenu učinkovitosti procesa dijeljenja i primjene RAF (Risk Appetite Framework), interne koherentnosti cjelokupnog modela i poslovanja koje su u skladu s RAF-om. Interna revizija nadgleda proces mjerenja, upravljanja i kontrole izloženosti u operativnom i kreditnom riziku, te provodi aktivnosti samoprocjene za ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process).

Funkcija praćenja usklađenosti

Funkcija praćenja usklađenosti Banke se obavlja u okviru Direkcije za usklađenost.

Funkcija praćenja usklađenosti osigurava usklađenost poslovanja Banke kao finansijske institucije sa propisima, standardima i kodeksima, te internim aktima. Banka uspostavlja stalnu i djelotvornu funkciju praćenja usklađenosti koja je neovisna i funkcionalno odvojena od poslovnih procesa i aktivnosti u kojima rizik neusklađenosti nastaje i koji se prati, kontroliše, nadzire i procjenjuje od strane ove funkcije. Nezavisnost i objektivnost kontrolne funkcije praćenja usklađenosti je osigurana kroz neovisnost u radu ove funkcije u odnosu na druge aktivnosti u Banci. Direktor Direkcije za usklađenost i zaposlenici koji učestvuju u implementaciji aktivnosti funkcije praćenja usklađenosti, ne smiju biti stavljani u poziciju stvarnog ili potencijalnog sukoba interesa između svojih odgovornosti za implementaciju aktivnosti funkcije praćenja usklađenosti i bilo kakvih drugih odgovornosti.

Funkcija praćenja usklađenosti garantuje postojanje pravila, procedura i operativnih praksi, preventivnih i kontrolnih mjera u pogledu poslovanja na finansijskim tržištima Banke i klijenata, a čime se efikasno sprječava kršenje ili povreda pozitivnih propisa na polju svih poslovnih aktivnosti Banke, uključujući također na polju investiranja i dodatnih djelatnosti, sukoba interesa, zaštite potrošača i kreditiranja klijenata, transparentnosti, platnog prometa, sigurnosti i zdravlja na radnom mjestu, zaštite ličnih podataka, kao i propisa na polju zaštite okoline.

Politika praćenja usklađenosti definiše model upravljanja rizikom usklađenosti sa pravilima, uključujući rizike postupanja Banke, naglašavajući opća načela i precizirajući uloge i odgovornosti uključenih tijela i struktura Banke, makroprocese usklađenosti sa ciljem ispravne identifikacije, procjene i upravljanja ovim rizicima i modelima upravljanja Bankom. Politika takođe reguliše profile usklađenosti vezano za okolišna, socijalna i upravljačka pitanja (tzv. ESG faktore).

Nadzorni odbor Banke osigurava uvjete za uspostavljanje učinkovite funkcije praćenja usklađenosti u Banci i nadzire njeno funkcionisanje, koje uključuje usvajanje godišnjih planova rada funkcije praćenja usklađenosti i usvajanje kvartalnih, polugodišnjih i godišnjih izvještaja.

Direktor Direkcije za usklađenost kao rukovodioca kontrolne funkcije praćenja usklađenosti imenuje i razrješava Nadzorni odbor Banke.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.8. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija uključujući i rukovodioce istih (nastavak)

Rukovodilac funkcije praćenja usklađenosti izvještava direktno Nadzorni odbor i Odbor za reviziju i kvartalno sudjeluje na njihovim sjednicama.

Kako bi se osigurala odgovarajuća primjena funkcije praćenja usklađenosti, Direkcija za usklađenost je odgovorna za funkcionalne aspekte primjene funkcije praćenja usklađenosti te u okviru vlastite uloge i odgovornosti prvenstveno obavlja sljedeće poslove:

- praćenje usklađenosti aktivnosti Banke sa Zakonom o bankama FBiH, Zakonom o bankama Republike Srpske, propisima Agencije za bankarstvo FBiH, Agencije za bankarstvo Republike Srpske i drugih primjenjivih zakona i propisa Bosne i Hercegovine, standardima opreznog bankarskog poslovanja, procedurama za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, kao i drugim dokumenatima koji definiraju poslovanje Banke;
- identificiranje propusta i procjena rizika koji su posljedica neusklađenosti aktivnosti Banke sa zakonom i propisima, posebno u smislu rizika primjene nadzornih mjera i sankcija Agencije i drugih nadležnih tijela, finansijskih gubitaka kao i reputacionog rizika a u slučaju značajnosti tog rizika, uključivanje istog u ICAAP;
- davanje savjeta Upravi Banke i drugim odgovornim osobama kako primijeniti relevantne zakone, standarde i pravila, uključujući također informacije o trenutnim poslovima u tim oblastima, davanje savjeta i podrške drugim strukturama Banke vezano za sva pitanja vezana za rizik usklađenosti. Usluga davanja savjeta i podrške koju pruža Direkcija za usklađenost se odnosi na učinkovito usklađivanje korporativnih procesa i aktivnosti, uz pravno mišljenje Direkcije pravnih poslova;
- procjenjuje učinke promjena relevantnih propisa na poslovanje Banke i predlaže organizacione i proceduralne promjene kako bi se osiguralo adekvatno upravljanje rizikom usklađenosti u saradnji sa Direkcijom HR i organizacije i kada su u pitanju pravni poslovi, sa Direkcijom pravnih poslova;
- provjerava usklađenost novih proizvoda ili novih procedura sa relevantnim zakonima i propisima i sa promjenama u propisima, koristeći tumačenje zakona i propisa koje dostavlja Direkcija pravnih poslova;
- pruža savjete za pripremu obrazovnih programa za zaposlenike vezano za oblasti relevantne za funkciju praćenja usklađenosti;
- priprema nove interne propise⁸ i izvještava, prati i primjenjuje odluke/zaključke tijela Banke u oblasti funkcije praćenja usklađenosti, procjenjuje nivo rizika usklađenosti kada se detektuje taj rizik;
- prati usklađenosti ICAAP/ILAAP sa zakonskim propisima, podzakonskim dokumentima i drugim propisima i standardima opreznog bankovnog poslovanja, kao i sa internim dokumentima Banke, utvrđivanjem propusta i procjena rizika koji proizilaze iz neusklađenosti, te procjenjuje učinke izmijenjenih relevantnih propisa na poslovanje Banke i sl;
- vrši analizu usklađenosti politike naknada⁹ sa zakonima, podzakonskim aktima i drugim dokumentima Agencije, kao i internim politikama i kulturom rizika Banke i izvještava o nalazima tijelima Banke, te učestvuje u proceduri određivanja preuzimatelja rizika u skladu sa njihovom ulogom.

Direkcija za usklađenost direktno obavlja sve poslove koji su važećim zakonodavstvom dodijeljeni funkciji praćenja usklađenosti, obzirom na regulatorne kontekste za koje Regulatorna tijela smatraju da su najznačajniji ili za koje se u svakom slučaju smatralo potrebnim imati centralizirano upravljanje rizikom usklađenosti, u skladu sa preporukama profesionalnih udruženja i najboljim tržišnim praksama, te za one regulatorne kontekste bez korporativne funkcije imenovane za njeno upravljanje.

8 Interni propisi koji reguliraju oblasti koje potpadaju pod odgovornost Direkcije za usklađenost u skladu sa Poslovnim modelom.

9 Lokalni dokument 'Politike naknada i poticaja'

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.8. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija uključujući i rukovodioce istih (nastavak)

U tom pogledu, Direkcija za usklađenost je ovlaštena da preduzima sljedeće aktivnosti:

- na godišnjoj osnovi, određuje i ocjenjuje rizik usklađenosti kojem je Banka izložena i definira vremenski okvir za intervencije u svrhu uklanjanja kritičnih tačaka (uključujući politike i procedure i njihovu primjenu) koji proizilaze iz postojećih radnih procesa, te definira način upravljanja aktivnostima sa ciljem sprječavanja novih rizika usklađenosti. Uprava Banke, Odbor za reviziju i Nadzorni odbor se obavještavaju o rezultatima i nalazima godišnje procjene rizika u skladu sa metodologijom Matične banke;
- priprema godišnji plan rada funkcije praćenja usklađenosti, koji se usvaja od strane Nadzornog odbora;
- osigurava pravodobnu pripremu cjelovitog polugodišnjeg izvještaja o funkciji praćenja usklađenosti koji se dostavlja Upravi, Odboru za reviziju i Nadzornom odboru Banke, te sudjeluje u radu tih tijela;
- osigurava brzu pripremu kvartalnog izvještaja o aktivnostima funkcije praćenja usklađenosti koji se podnose Upravi, Odboru za reviziju i Nadzornom odboru Banke;
- koordinira aktivnosti za primjenu propisa Matične banke i u isto vrijeme ima ulogu glavne komunikacijske veze između Banke i Matične banke;
- upravlja situacijama koje predstavljaju ili mogu predstavljati konflikt interesa na način da definira metode za rješavanje;
- upravlja odnosima sa regulatornim i nadzornim tijelima vezano za pitanja u domeni funkcije praćenja usklađenosti na način da koordinira odgovore na zahtjeve koje šalju odgovorna tijela Banci;
- upravlja događajima neusklađenosti na način da nudi pomoć i saradnju organizacionim jedinicama, što osigurava određivanje i poduzimanje potrebnih intervencija kako bi se prevazišao svaki organizacioni ili proceduralni nedostatak;
- provjerava usklađenost sistema naknada Banke, uz podršku Direkcije HR i organizacije, sa posebnim fokusom na plate i nagrade, u svrhu usklađivanja sa pravilima, etičkim kodeksom i kodeksom ponašanja koji se primjenjuju u Banci.

Uloga Direkcije za usklađenost, kao nositelja funkcije praćenja usklađenosti, u smislu relevantnog zakonodavnog okvira za procjenu i upravljanje rizikom usklađenosti, je definirati smjernice i metodološka pravila, koordinirati inicijative u procesu usklađivanja sa ciljem utvrđivanja prioriteta koji se odnose na pojedine rizične događaje, provjeriti učinkovitosti provedbe od strane drugih organizacijskih jedinica Banke i pripremiti odgovarajuće izvještaje za nadležna tijela Banke i/ili Matične Banke.

Prilikom provedbe gore navedenih aktivnosti Funkcija praćenja usklađenosti posebno pažnju posvećuje uticaju izmjene relevantnih propisa na kapital Banke kao ključnu odrednicu stabilnosti.

Funkcija praćenja usklađenosti obavlja sve propisane aktivnosti u skladu s pozitivnim propisima, regulativom matične kompanije, kao i internim aktima Banke. S obzirom na složenost i različitost aspekata djelovanja i organizacije Banke, pri provođenju funkcije praćenja usklađenosti aktivno sudjeluju sve organizacijske jedinice Banke, a nositelj funkcije praćenja usklađenosti je Direkcija za usklađenost.

Zaposlenici Banke su obavezni osigurani zaposlenicima Direkcije za usklađenost pristup kompletnoj dokumentaciji u njihovom posjedu i obezbjediti sve potrebne informacije.

Detaljnije uloge i odgovornosti nositelja i drugih sudionika u provedbi funkcije praćenja usklađenosti definisane su Politikom praćenja usklađenosti i Operativnim pravilima za upravljanje makroprocesima funkcije praćenja usklađenosti (Pravilnik za praćenje usklađenosti).

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.8. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija uključujući i rukovodioce istih (nastavak)

Funkcija kontrole rizika

Funkcija kontrole rizika organizirana je unutar Sektora za upravljanje i kontrolu rizika i to u okviru Direkcije upravljanja rizicima. Funkcija kontrole rizika definiše i procjenjuje adekvatnost sistema upravljanja rizicima i prati ukupnu izloženost riziku. Cilj funkcije kontrole rizika Banke je kontinuirani rad na uspostavljanju i unaprjeđenju sveobuhvatnog i učinkovitog sistema za kontrolu i upravljanje rizikom, koji je proporcionalan prirodi, obuhvatu i složenosti usluga koje Banka pruža i usklađen sa profilom rizika Banke i PBZ Grupe, uzimajući u obzir regulatorne zahtjeve Agencije za bankarstvo FBiH i smjernice PBZ Grupe.

Ključne uloge i odgovornosti funkcije kontrole rizika su:

- predlaganje Upravi Banke usvajanja Općih pravila za upravljanje rizicima, te pravilnika za upravljanje rizicima (uključujući Proces interne procjene adekvatnosti kapitala – ICAAP i adekvatnosti likvidnosti ILAAP);
- predlaganje Upravi Banke donošenja metodologija, uputa kojima se detaljno propisuje identifikiranje i mjerenje/procjenjivanje rizika, testiranje otpornosti na stres, ovladavanje rizicima, praćenje i izvješćivanje o rizicima u području upravljanja rizicima;
- predlaganje Upravi Banke usvajanja pristupa koji se primjenjuje za izračun za adekvatnosti kapitala;
- usvajanje pravila, instrukcija i metodologija za planiranje, izračun i kontrolu adekvatnosti kapitala i adekvatnosti likvidnosti (prema regulatoru i interno);
- predlaganje Upravi Banke strategije upravljanja rizicima i politika i pravila upravljanja rizicima;
- predlaganje Upravi Banke odluka o limitima izloženosti u skladu sa strategijom upravljanja rizicima i politikama upravljanja rizicima;
- predlaganje Upravi Banke aktivnosti za ovladavanje rizicima u skladu sa strategijom i politikama upravljanja rizicima;
- predlaganje Upravi Banke integriranja upravljanja rizicima u svakodnevno poslovanje, a posebice u donošenje poslovnih odluka;
- provođenje aktivnosti identifikiranja rizika, mjerenja/procjenjivanja rizika i testiranja otpornosti na stres;
- analiziranje rizika (uključujući i rizike kod novih proizvoda ili novih tržišta);
- sudjelovanje u izračunu adekvatnosti kapitala i likvidnosti;
- praćenje izloženosti rizicima, profila rizičnosti i adekvatnosti kapitala uključujući praćenje strukture limita rizika;
- provjeravanje primjene i efektivnosti metoda i postupaka za upravljanje rizicima;
- ispitivanje i vrednovanje adekvatnosti i efektivnosti unutarnjih kontrola u procesu upravljanja rizicima;
- izvješćavanje o rizicima, adekvatnosti kapitala i likvidnosti višeg rukovodstva Banke, člana Uprave Banke nadležnog za kontrolu rizika, Uprave Banke, Nadzornog odbora Banke, Odbor za upravljanje kreditnim rizicima Banke, Odbor za upravljanje
- finansijskim rizicima Banke, Direkciju interne revizije Banke, Odbora za reviziju Banke te po potrebi drugih funkcija i organizacijskih dijelova Banke;
- izvješćavanje Privredne Banke Zagreb d.d. o rizicima, adekvatnosti kapitala i likvidnosti;
- predlaganje Upravi Banke godišnjeg plana rada Funkcije kontrole rizika Banke i usvajanje planova operativnih aktivnosti na bazi godišnjeg plana rada Funkcije kontrole rizika Banke;
- izvješćavanje Upravi Banke, Odboru za reviziju ili Nadzornom odboru Banke o aktivnostima Funkcije kontrole rizika Banke;
- izvršavanje kontrola kako je definisano planom rada Funkcije kontrole rizika Banke.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.8. Opći okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija uključujući i rukovodioce istih (nastavak)

Dodatno na gore navedene aktivnosti, Funkcija kontrole rizika Banke obavlja sve propisane aktivnosti u skladu sa važećim regulativama, zahtjevima Privredne Banke Zagreb d.d., kao i internim regulativama Banke.

U 2024. godini, redovne aktivnosti funkcije kontrole rizika provedene su prema planu i propisanim relevantnim internim propisima. Detaljan pregled provedenih aktivnosti kao i nalazi za kontrolisana područja dokumentovana su u Izveštajima o radu funkcije kontrole rizika. Izveštaji funkcije kontrole rizika na redovnoj osnovi dostavljaju se Upravi Banke, koja je rad funkcije kontrole ocijenila adekvatnim odnosno više nego adekvatnim.

Također, Funkcija kontrole rizika pored Uprave banke direktno izvještava i Nadzorni odbor Banke. Izveštaji Funkcije kontrole rizika redovno se dostavljaju i Odboru za rizike te Odboru za reviziju.

5.9. Smjernice za upravljanja rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima

U skladu sa Smjernicama za upravljanja rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima, objavljenim od strane Agencije za bankarstvo FBiH, Banka objavljuje podatke kako slijedi:

Način procjene, metode, definicije i kriteriji za utvrđivanje značajnosti rizika povezanih sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima / Metode, definicije i kriterije za utvrđivanje značajnosti rizika

Identifikacija rizika jedna je od ključnih procesa upravljanja rizicima, te postupka procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala (ICAAP) u kojoj Intesa Sanpaolo Banka d.d Bosna i Hercegovina utvrđuje rizike kojima je izložena ili bi mogla biti izložena.

Utvrđeni rizici klasifikuju se u jednu od sljedećih kategorija značajnosti – visoka, srednja i niska te se uz klasifikaciju prema značajnosti definiše i tretman rizika.

Okolišni, socijalni i upravljački (eng. Enviromental, social and governance – ESG) rizici u ISP BiH banci predstavljaju vjerovatnoću gubitaka ili dodatnih troškova ili gubitaka planiranih prihoda ili gubitaka reputacije finansijske institucije radi negativnog finansijskog uticaja sadašnjih ili budućih faktora ESG-a na druge ugovorne strane i njihovu imovinu.

Procjena ESG faktora rizika je u skladu sa relevantnom regulativom je uključena je u svaki pojedinačno identifikovani rizik (kreditni rizik, operativni rizik, reputacijski rizik, tržišni rizik, rizik likvidnosti), a ne kao kao zasebna potkategorija rizika u okviru regulatorne kategorije rizika ostali rizici.

Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine je izdala Smjernice za upravljanje rizicima povezanim s klimatskim promjenama i okolišnim rizicima kojima su definisana očekivanja Agencije od banaka te postavljen plan usklađivanja banaka sa Smjernicama.

Planom za usklađivanje sa Smjernicama predviđena je izrada procjene materijalnosti koja obuhvata:

- Identifikaciju pokretača rizika,
- Identifikaciju izloženosti i
- Određivanje materijalnosti.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSU NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

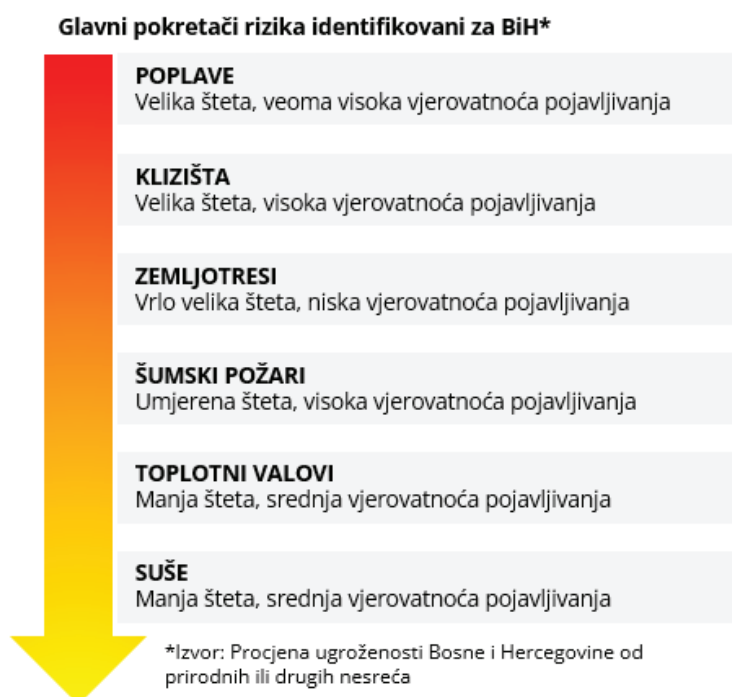
5.9. Smjernice za upravljanja rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima (nastavak)

U skladu sa Planom, Intesa Sanpaolo Banka Bosna i Hercegovina je izradila procjenu materijalnosti koja je ažurirana na 31.12.2024. godine, te su u nastavku prezentirani rezultati iste.

Ključni pokretači rizika identificirani za Intesa Sanpaolo Banku Bosna i Hercegovina

Za identifikaciju geografskih područja sklonih specifičnim klimatskim opasnostima, Intesa Sanpaolo Banka BiH je koristila javno dostupne izvore kao što su: Procjene rizika od poplava i klizišta za stambeni sektor Bosni i Hercegovini, podatke i analize zvaničnih državnih institucija, klimatološke analize Svjetske banke i Federalnog hidrometeorološkog zavoda te ostale relevantne izvore. Banka je za potrebe procjene razmatrala samo rizike koji su relevantni u smislu okruženja u kojem posluje te potencijalne izloženosti njenog portfolija.

Stoga je procjena rizika provedena za sljedeće pokretače rizika: poplave, klizišta, zemljotrese, šumske požare, toplotne valove i suše.

Na osnovu javno dostupnih analiza i procjena rizika od **poplava i klizišta** u Bosni i Hercegovini, izvršena je analiza kolateralne (nekretnina), portfolija izloženosti i depozita pravnih i fizičkih lica Intesa Sanpaolo Banke BiH uzimajući u obzir lokaciju nekretnine, odnosno adrese sjedišta, odnosno prebivališta klijenata u odnosu na rizičnost od poplave i klizišta po općinama u Bosni i Hercegovini.

U skladu s podacima iz procjene rizika od **poplava i klizišta**, za općine gdje postoji visok rizik od poplava izvršeno je ponderisanje portfolija po gore navedenim segmentima (nekretnine, izloženost, depoziti) procentom potencijalne plavne površine, odnosno površine podložne klizanju u odnosu na ukupnu površinu općine, te je taj ponderisani iznos izloženosti uzet kao potencijalno izložen visokom riziku.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.9. Smjernice za upravljanja rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima (nastavak)

Pojava **potresa** spada u grupu prirodnih rizika koji se ne mogu predvidjeti, a s određenom vjerojatnošću mogu se dogoditi bilo kada. Potresi se općenito manifestiraju kao podrhtavanje tla zbog naglog oslobađanja energije pohranjene u Zemljinoj kori. Teritorija BiH spada u seizmički relativno aktivnu zonu. Iako su razorni zemljotresi relativno rijetka pojava na području Bosne i Hercegovine, oni predstavljaju značajan fizički rizik zbog potencijalno velike štete koju mogu izazvati. Na osnovu dostupnih podataka identificirani su dijelovi Bosne i Hercegovine izloženi najvećoj vjerojatnoći pojave zemljotresa s horizontalnim ubrzanjem tla s vrijednostima većim od 0,2 – što odgovara kategoriji „jakog podrhtavanja” (VI.) Modificirane Mercallijeve skale. Za potrebe ove procjene rizika, kako bi se procijenio vjerovatni uticaj i opseg potencijalnog potresa na nekretnine (kolaterale) Banke, područja s visokim rizikom identificirana su na javno dostupnim seizmičkim kartama te potpomognuto izvještajima „Procjene ugroženosti Bosne i Hercegovine od prirodnih ili drugih nesreća” i „Tipologija stambenih zgrada Bosne i Hercegovine”. Scenarij pretpostavlja da je najveći rizik od štete u slučaju zemljotresa na starijim objektima izgrađenim u periodu prije strogih standarda gradnje u seizmički aktivnim područjima (1970.godina). Šumski požari predstavljaju veliku opasnost za šume i šumsko zemljište, naseljena mjesta i ljudske živote.

Šumski požari nanose ogromne štete zdravlju ljudi, biljnom i životinjskom svijetu i utiču na klimu i privredu. Šumski požari su globalni ekološki i ekonomski problem. Karakteristično za sve balkanske zemlje u koje spada i Bosna i Hercegovina je, da su redovno pogođene požarima u toplim i suhim razdobljima godine, naročito između maja i septembra kada je registriran najveći broj požara. Bosna i Hercegovina po pokrivenosti teritorija šumama, spada u red najšumovitijih država Evrope. Površina Bosne i Hercegovine iznosi oko 51.200 km². Na šume i šumska zemljišta otpada oko 27.000 km², odnosno 48,3% teritorije. Na osnovu dostupnih podataka iz Studije „Gašenje šumskih požara u Bosni i Hercegovini” identificirani su dijelovi Bosne i Hercegovine izloženi najvećoj opasnosti od požara (požarišne zone). Na osnovu navedene Studije identificirani su klijenti koji posluju u poljoprivrednoj, drvnoj i šumskoj industriji koje su procijenjene kao industrije sa visokim rizikom od pojave šumskih požara.

Suša i porast prosječne temperature zraka utiče na postojeće prinose i smanjenje kapaciteta izvora pitke vode. Suša je prirodni fenomen koji se promatra iz perspektive zemlje u Klimatološkoj analizi godine 2022. u Klimatološkoj analizi godine 2022, padavinske prilike u Bosni i Hercegovini su u većoj mjeri bile svrstane u kategorije ekstremno sušno, vrlo sušno i sušno. Međutim, kao što je slučaj s toplinskim valovima, u scenariju suše pretpostavlja se da

bi prvenstveno bile pogođene poljoprivreda, industrija hrane i pića. kao rezultat klimatskih promjena, toplinski valovi javljaju se češće nego prije, a učestalost toplinskih valova stalno raste, s prosječna dva toplinska vala godišnje tijekom 1960-ih na šest godišnje tijekom 2010-ih i 2020-ih. Stoga procijenjeni scenarij pretpostavlja da će toplinski val ozbiljno pogoditi cijelu zemlju, usredotočujući se prvenstveno na sektore poljoprivrede, hrane i pića, te proizvodnje električne energije u hidroelektranama prvenstveno zbog rizika od smanjenih proizvodnih sposobnosti. Također se mogu očekivati uticaji na turističku industriju vezano za izloženost prema klijentima povezanim sa zimskim turizmom, odnosno gradnjom hotela na planinama. S obzirom na predviđena povećanja temperatura i produžena vruća godišnja doba, očekuje se da će efekti klimatskih promjena stvoriti neuobičajno tople zime na BiH planinama, što može uticati na posjetitelje, a posebno na hotelski turizam.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.9. Smjernice za upravljanja rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima (nastavak)

Način utvrđivanja ukupnog i sopstvenog GHG (Staklenički plinovi, Green House Gases) finansiranja

Za potrebe izračunavanja vlastitih emisija stakleničkih plinova, banka će izraditi vlastiti kalkulator ukupnih emisija stakleničkih plinova koje proizvodi u sjedištu i poslovnicama, a po mogućnosti i karbonskim otiska svojih zaposlenika (za njihove poslovne aktivnosti).

Emisije gasova staklene bašte su kategorizirane u tri opsega, kako bi se omogućilo banci da razumije i upravlja svojim karbonskim otiskom.

Opseg I – su direktne emisije iz izvora koji su u vlasništvu ili pod kontrolom banke. Ove emisije su pod direktnom kontrolom banke i javljaju se na licu mjesta, kao što su emisije iz sagorijevanja fosilnih goriva, nafte, prirodnog plina, korištenje bankovnih vozila i drugo.

Opseg II – su indirektne emisije iz proizvoda kupljene električne energije, grijanja, hlađenja i sl. Ove emisije su uzrokovane proizvodnjom energije koju troši organizacija, ali ta energija se proizvodi na izvoru izvan kontrole organizacije (emisije električne energije kupljene iz mreže, emisije topline ili hlađenja iz daljinskih energetske sistema, emisije iz pare, itd.).

Opseg III – druge indirektne emisije koje se javljaju u lancu vrijednosti banke, a koje nisu obuhvaćene opsegom I i II (npr. službena putovanja, putovanje zaposlenika na posao, kupljene usluge, odlaganje otpada).

Metodologija za izračunavanje emisije stakleničkih plinova i emisionih faktora koje koristi banka mora biti u skladu sa EIB metodologijom karbonskog otiska i Protokolom GHG.

Kalkulator ugljika i metodologiju koju koristi mora odobriti partner kao što je kredibilan univerzitet ili međunarodna organizacija sa iskustvom u zaštiti okoliša, druge državne institucije ovlaštene za mjerenje, međunarodne certifikacijske grupe i stručnjak koji se ističe u poznavanju metodologija proračuna karbonskog otiska.

Za finansiranje GHG (Green House Gases), u skladu sa principom proporcionalnosti, banka će izvršiti sektorsku analizu (na osnovu dostupnih javnih podataka) o glavnim izloženostima portfelja.

Banka će također, poduzimati aktivnosti na smanjenju karbonskog otiska kroz inicijative pošumljavanja, te druge inicijative koje doprinose smanjenju karbonskog otiska banke (rad od kuće i drugo).

Uspostavljene ciljeve povezane sa klimatskim promjenama i okolišno održivim ciljevima, te informacije o načinu na koji doprinosi navedenim ciljevima

Intesa Sanpaolo Banka Bosna i Hercegovina je i u 2024. godini bila fokusirana na okolišne, društvene i upravljačke (ESG) aktivnosti, a sve u cilju ispunjavanja sve većih zahtjeva koji se postavljaju prema Bankama od strane regulatornih tijela i samog tržišta. Europska Unija putem Europske Centralne Banke ESG kriterije implementira nizom donesenih Direktiva, a koje su u Bosni i Hercegovini preuzele i implementiraju entitetske Agencije za Bankarstvo. Tako je Agencija za Bankarstvo FBiH (FBA) tokom 2023. godine donijela prvi zvanični dokument koji se tiče teme ESG pod nazivom „Smjernice za upravljanje rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima“ sa ciljem usmjerenja banaka na teritoriji FBiH ka utvrđivanju, mjerenju, upravljanju i kontroli klimatskih i okolišnih rizika, te objavi podataka o istim.

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.9. Smjernice za upravljanja rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima (nastavak)

Banka je tokom 2024. godine realizirala niz aktivnosti sa ciljem implementacije ESG principa te pozicioniranja sebe kao odgovornog finansijskog posrednika u uslovima sve većih globalnih izazova, uključujući ublažavanje klimatskih promjena i smanjenje štetnog uticaja na okoliš, osnaživanje marginaliziranih zajednica, uključenost neformalnog sektora, osiguravanje rodne jednakosti i rad na većoj odgovornosti, putem transparentnog izvještavanja.

Banka posebnu pažnju posvećuje usklađivanju sa Smjernicama za upravljanje rizicima povezanim s klimatskim promjenama i okolišnim rizicima, u kontekstu procjene kolaterala, jer klimatski i okolišni rizici mogu utjecati na njegovu vrijednost. U tom smislu, prilikom vrednovanja kolaterala od strane ovlaštenog nezavisnog procjenitelja zahtjeva se, detaljno uzimanje u obzir postojanje energetske certifikata, njegova ocjena odnosno energetski razred, kao i povezani rizici, s ciljem sagledavanja mogućeg utjecaja na vrijednost kolaterala.

Na osnovu uočenih potreba, Banka je prihvatila svoju ulogu u zaštiti okoliša i društvenoj odgovornosti i, shodno tome, prilagodila i proširila svoju ponudu proizvoda sa zelenim kreditima i u segmentu poslovanja sa stanovništvom i u segmentu poslovanja sa pravnim licima, slijedeći smjernice Matične kompanije.

U cilju implementacije ESG principa poslovanja, Banka je potpisala ugovor o saradnji sa UNDP Bosna i Hercegovina o generalnoj saradnji na polju primjene ESG principa, kao i Zelene tranzicije za SME.

Banka je ostvarila saradnju i sa vladinim organizacijama i to kroz saradnju sa Gradom Sarajevom. Banka učestvuje i u Net Zero Mission Cities, kroz saradnju sa Europskom delegacijom u BiH, Kantonom Sarajevo, Gradom Sarajevo.

Kao plod saradnje sa UNDP BiH, Banka je izmjerila svoj ukupni CO₂ otisak, ispunivši obavezu propisanu Smjernicama o upravljanju rizicima povezanim sa klimatskim promjenama, od strane Agencije za bankarstvo FBiH.

Ekološki aspekt Banka je realizirala kroz inicijative sa ciljem smanjenja CO₂ otiska, pa je tako nastavila sa akcijom pošumljavanja. Smanjenje CO₂ otiska realizirano je i kroz obilježavanje Europske sedmice mobilnosti, korištenjem alternativnih oblika prevoza, sve u saradnji sa Gradom Sarajevo. Društveni aspekt Banka je implementirala kroz veliki broj donacija socijalno ugroženim osobama, kao i institucijama koje se brinu o socijalno ugroženim osobama.

Socijalnu odgovornost Banka je pokazala i kroz učestvovanje u donaciji vaučera građanima Sarajeva za kupovinu bicikala. Navedeno smo realizirali u saradnji sa Gradom Sarajevo.

U cilju poboljšanja efikasnosti sistema upravljanja u Banci, usmjerenog na principe održivog razvoja, uzimajući u obzir sve zahtjeve i pravila sistema upravljanja u ISP grupi, koja zadnjih godina radi aktivno na provedbi ESG principa širom svijeta, Banka je tokom 2024. godine uvela u svoju organizacionu strukturu uvela zasebnu funkciju, koja se isključivo bavi temom ESG, Odjel za ESG.

ESG strategija Banke fokusirana je na holistički pristup prema ekološkim, socijalnim i upravljačkim faktorima, pokazujući našu posvećenost održivosti i odgovornom bankarstvu. Ključni aspekti naše strategije uključuju:

- Ulaganje u ESG kulturu: Banka produbljuje svoju predanost ESG načelima ulaganjem u sveobuhvatne programe obuke za osoblje. Ovi su programi osmišljeni kako bi poboljšali razumijevanje i provedbu održivih praksi i zelene ekonomije, osiguravajući da je tim Banke dobro opremljen za pozitivan doprinos ciljevima ESG-a;
- Nastavak „pametnih radnih praksi“: nadovezujući se na okvir „pametnog rada“, implementiran 2023., Banka dalje promoviše rad na daljinu gdje je to izvedivo kako bi značajno smanjila emisije CO₂. Ova inicijativa ne samo da podržava održivost okoliša,

5. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE (nastavak)

5.9. Smjernice za upravljanja rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima (nastavak)

- već također nudi zaposlenicima Banke fleksibilnost, pridonoseći boljoj ravnoteži između poslovnog i privatnog života;
- Racionalizacija uredskih prostora: u skladu s obvezom smanjenja emisije CO₂, Banka optimizira korištenje uredskih prostora. To uključuje rekonfiguraciju izgleda kako bi se osigurala učinkovitija upotreba energije i resursa, čime se dodatno pridonosi ciljevima održivosti okoliša;
- Izračun CO₂ otiska: banka je izmjerila svoj CO₂ otiska od strane vjerodostojnog partnera. Rezultat procjene otiska koristit će se za razmatranje poslovnog modela i razvoja strategije koji bi mogli imati na okoliš. Prvi izračun je planiran do kraja 2024 godine. Uz podršku UNDP-a, Banka je uspješno izračunala svoj CO₂ otisak, te se na osnovu ovog proračuna planira pozabaviti poslovnim modelom i strategijom i njegovim uticajem na životnu sredinu, u nastojanju da se smanje emisije Banke.
- Smanjenje upotrebe papira: prepoznajući utjecaj potrošnje papira na okoliš, Banka poduzima odlučne korake za smanjenje upotrebe papira. Kroz digitalizaciju procesa i poticanje bespapirnog poslovanja, Banka ima za cilj značajno smanjiti potrošnju papira, dodatno se usklađujući s ESG obvezama;
- Ravnopravnost spolova: banka je već radila podržavajući načelo ravnopravnosti spolova. U 2024. godini već su pokrenute inicijative za daljnje jačanje opredijeljenosti Banke u tom pogledu na svim razinama upravljačkih tijela.
- Saradnja sa kredibilnim partnerima: Banka je do kraja 2024. godine zaključila sporazum sa UNDP-om BiH, prema kojem će raditi na podršci privatnom sektoru u pristupu zelenom finansiranju i usvajanju održivih praksi. Ključna inicijativa u saradnji sa UNDP-om će uključivati razvoj zelene kreditne linije za mala i srednja preduzeća sa prilagođenom tehničkom podrškom, kako bi se preduzeća pripremila za finansiranje povezano sa ESG-om, i podsticanje cirkularnih i niskouglijčnih poslovnih modela u industrijama koje zahtevaju velike resurse. UNDP će također pomoći u procjeni CO₂
- otiska Banke i implementaciji strategija smanjenja. Ova saradnja pozicionira Intesa Sanpaolo Banku kao lidera u održivim finansijama, pokrećući efektne zelene transformacije u Bosni i Hercegovini.

Ove strateške inicijative odražavaju našu predanost integraciji ESG principa u svaki aspekt našeg poslovanja. Fokusirajući se na održivost, promovirajući pametan rad, optimizirajući naš fizički otisak i smanjujući potrošnju resursa, ne samo da poboljšavamo našu operativnu efikasnost, već i doprinosimo održivijem i odgovornijem bankarskom sektoru.

Banka planira dodatno povećati korištenje Supranational kreditnih linija koje su ESG orijentirane, gdje je shema poticaja za klijente prepoznata kao jedna od najjačih poluga na temelju koje su klijenti na tržištu zainteresirani za te proizvode. Banka je u procesu pregovora za nove kreditne linije s ESG atributima, kao što su Low carbon facility, Woman in business, Young in business.

Prodajni rezultati ESG proizvoda pokazuju predanost pružanju podrške klijentima, pravnim i fizičkim osobama prema zelenoj i društvenoj tranziciji.

Banka će nastaviti s daljnjim poboljšanjem postojećih i razvojem novih ESG prihvatljivih proizvoda, iskoristavajući sinergijski pristup HUB-a i poslovnu stručnost članica ISP Grupe banaka i Matice (posebno za financiranje projekata u projektima obnovljivih izvora energije putem ESG kliringa specifičnih dužnika i finansijskih poslova). Plan za 2025. uključuje uvođenje 2 nova ESG proizvoda: Opći S zajam i Opći namjenski S zajam – za l/t ulaganja s LMA usklađenim okolišnim svrhama.

Banke koriste EBRD kreditne linije EBRD GO Digital (za finansiranje digitalizacije i automatizacije, energetske učinkovitosti i zaštite okoliša) i EBRD GO Green (za finansiranje zelene ekonomije, poljoprivrede, lanaca agrobiznisa i žene u poslovanju i radu u implementaciji EIB Social Impact kreditna linija za žene, mlade i inkluzivne.)

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATORMI KAPITAL, KAPITALNE ZAHTEJE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE

U skladu sa članom 8., 9., 10. i 11. Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

Svi podaci su u 000 KM, ako nije drugačije navedeno.

6.1. Struktura kapitala Banke i podaci koji se odnose na zaštitne slojeve kapitala

Regulatorni kapital banke jest iznos izvora sredstava koji je Banka dužna održavati radi sigurnog i stabilnog poslovanja, odnosno ispunjenja obveza prema svojim povjeriocima.

Odlukom Agencije za bankarstvo, Odluka o izračunu kapitala banke (Službene novine FBiH 98/2023 i 13/2024), banke su dužne održavati odgovarajuću visinu regulatornog kapitala sukladno rizicima koje preuzimaju u svom poslovanju na individualnoj i konsolidiranoj osnovi.

Regulatorni kapital Banke na dan 31. decembra 2024. godine iznosi 342.097 hiljada KM. Najvećim dijelom sastoji se od najstabilnijih i najpostojanijih izvora sredstava - uplaćenih redovnih dionica i rezervi koje se svake godine povećavaju odlukom Skupštine, usmjeravajući tako dio ostvarene neto dobiti tekuće godine u kapital.

Osnovni kapital Banke uključuje, najvećim dijelom, uplaćene redovne dionice Privredne banke Zagreb d.d. i pripadajuću dioničku premiju, ostale rezerve i akumuliranu ostalu sveobuhvatnu dobit.

Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit uključuje nerealizirane gubitke/dobitke s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine koja je raspoređena u portfelj imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Osnovni kapital je umanjen za ostalu nematerijalnu imovinu, kvalificirani udio izvan financijskog sektora na koje se kao alternativa može primjenjivati ponder rizika od 1250% te odgođenu poreznu imovinu koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizilazi iz privremenih razlika u skladu sa Odlukom o izračunu kapitala banke.

Dopunski kapital Banke sastoji se od regulatornih usklađenja kako je opisano u nastavku.

Banka ne posjeduje hibridne, odnosno podređene instrumente te nema dodatni osnovni kapital.

Struktura kapitala Banke na 31.12.2024. godine iznosila je kako slijedi:

Tabela 15.

Kapital	Iznos
REGULATORMI KAPITAL	342,097
OSNOVNI KAPITAL	342,091
REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	342,091
Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	102,191
Plaćeni instrumenti kapitala	44,776
Premija na dionice	57,415
Dobit ili gubitak koji pripada vlasnicima društva matičnom društvu	26,732
(-) Dio dobiti tekuće godine ostvarene tijekom poslovne godine ili dobiti tekuće godine ostvarene na kraju poslovne godine koji nije priznat	-26,732
Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	1,907
Ostale rezerve	240,029
(-) Ostala nematerijalna imovina	-1,210
(-) Kvalificirani udjeli izvan financijskog sektora na koje se kao alternativa može primjenjivati ponder rizika od 1250%	-50
(-) Odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizilazi iz privremenih razlika	-776
DOPUNSKI KAPITAL	6
Instrumenti kapitala i podređeni krediti koji se priznaju kao dopunski kapital	6

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATONI KAPITAL, KAPITALNE ZAHITJEVE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZASTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)**6.2. Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji se ukljuuju u obraun regulatornog kapitala**

Instrumenti kapitala koji su ukljueni u obraun regulatornog kapitala su uplaeni dioniiki kapital i premija na dionice:

Tabela 16.

Kapital	Iznos
Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	102,191
Plaeni instrumenti kapitala	44,776
Premija na dionice	57,415

U izraun regulatornog kapitala ukljueni su i:

- akumulirana ostala sveobuhvatna dobit u iznosu od 1.907 hiljade KM koja se odnosi na fer vrijednost imovine koja se mjeri kroz ostalu sveobuhvatnu dobit;
- ostale rezerve u iznosu od 240.029 hiljada KM koje se sastoje od dobiti iz ranijih perioda koje je Banka usmjeravala u svoje rezerve, ostalih rezervi; te
- iznos nematerijalne imovine u iznosu od 1.210 hiljada KM (software i licence), kvalificirani udjeli izvan finansijskog sektora na koje se kao alternativa moe primjenjivati ponder rizika od 1250% u iznosu od 50 hiljada KM te odgoena porezna imovina koja se moe odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATONI KAPITAL, KAPITALNE ZAHTEJE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.2. opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun regulatornog kapitala (nastavak)

privremenih razlika u iznosu od 776 hiljada KM koje u skladu sa Odlukom predstavljaju odbitnu stavku kapitala.

Osnovne karakteristike finansijskih instrumenata uključenih u regulatorni kapital Banke dati su u nastavku:

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata		
	Stavka	
1.	Emitent	Intesa Sanpaolo banka d.d. Bosna i Hercegovina
1.1.	Jedinstvena oznaka	ISIN BAUPIBR00002
Tretman u skladu sa propisima		
2.	Priznat na pojedinačnoj / konsolidovanoj osnovi	Na pojedinačnoj osnovi
3.	Vrsta instrumenta	Obične dionice (447.760); Nekumulativne prioritetne dionice (60)
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja	Dionički kapital 44.782 h.KM i dionička premija 48.805 h.KM
5.	Nominalni iznos instrumenta	100 KM
5.1.	Emisiona cijena	Nije primjenjivo
5.2.	Otkupna cijena	Nije primjenjivo
6.	Računovodstvena klasifikacija	Dionički kapital
7.	Datum izdavanja instrumenta	Banka je registrovana kao dioničko društvo 1990.godine. Dionice su se izdavale u više navrata, a zadnja emisija je bila u 2008.godini
8.	Instrument sa datumom dospijeća ili instrument bez datuma dospijeća	Bez datuma dospijeća
8.1.	Inicijalni datum dospijeća	Bez dospijeća
9.	Opcija kupovine od strane emitenta	Ne
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost	Nije primjenjivo
9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo)	Nije primjenjivo
Kuponi / dividende		
10.	Fiksna ili promjenjiva dividenda/kupon	Promjenjivi
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi	Nije primjenjivo
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	Ne
13.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi/kupona	Puno diskreciono pravo
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Puno diskreciono pravo
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih podsticaja za otkup	Ne
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativni
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan
17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije	Nije primjenjivo
18.	Ako je konvertibilan djelimično ili u cijelosti	Nije primjenjivo
19.	Ako se može konvertovati, stopa konverzije	Nije primjenjivo
20.	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija	Nije primjenjivo
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	Nije primjenjivo
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje	Nije primjenjivo
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti	Ne
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti	Nije primjenjivo
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cijelosti	Nije primjenjivo
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno	Nije primjenjivo
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizma povećanja vrijednosti	Nije primjenjivo
28.	Vrsta instrumenta koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta	Nije primjenjivo
29.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	Ne
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike	Nije primjenjivo

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATorni KAPITAL, KAPITALNE ZAHtJEVE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.2. opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun regulatornog kapitala (nastavak)

Dopunski kapital Banke sastoji se od 6 hiljada KM i odnosi se na uplaćene prioritetne dionice.

Tabela 17.

Kapital	Iznos
DOPUNSKI KAPITAL	6
Plaćeni instrumenti kapitala i subordinisani dugovi koji se priznaju kao dopunski kapital	6

6.3. Opis svih ograničenja koja se primjenjuju pri izračunavanju regulatornog kapitala

Struktura kapitalnih zahtjeva za banke, u skladu sa članom 38. Odluke, definira minimalne razine za tri kapitalna zahtjeva:

- stopa redovnog osnovnog kapitala od 6,75%;
- stopa osnovnog kapitala od 9%;
- stopa regulatornog kapitala od 12%;

Osim regulatorno zadanih minimalnih stopa adekvatnosti Banka je također dužna osigurati zaštitni sloj za očuvanje kapitala koji se mora održavati u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku, čime je ukupna stopa regulatornog kapitala minimalno 14,5 % (12% + 2,5%).

Banka je dužna da osigura i održava stopu finansijske poluge u iznosu od najmanje 6% nastavno na član 38. Odluke.

Tabela 18.

Organičenja vezana za kapital i koncentracije rizika	Propisana ograničenja (%)
Stopa regulatornog kapitala	min. 14.5%
Stopa osnovnog kapitala	min. 9%
Stopa redovnog osnovnog kapitala	min. 6.75%
Stopa finansijske poluge	min. 6%

U skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala, Banka sačinjava izvještajni Obrazac C 03.00 - Stope kapitala i nivoi kapitala i Obrazac C 47.00 - izračun stope finansijske poluge, te iste dostavlja regulatoru kvartalno do narednog mjeseca po isteku kvartala.

Pored navedenog, Banka na mjesečnoj osnovi vrši praćenje i usklađivanje svog poslovanja sa ciljem održavanja koeficijenata u propisanim ograničenjima.

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATorni KAPITAL, KAPITALNE ZAHTEJE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.4. Vrsta i iznos regulatornih usklađivanja, prilagođavanja i stavki koje banka nije dužna da odbija od elemenata regulatornog kapitala u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke

Banka nije imala regulatornih usklađenja koja su umanjila regulatorni kapital, a koja nisu bila obavezna po Odluci o izračunavanju kapitala banke.

6.5. Kapitalni zahtjevi i stope kapitala

Pregled kapitalnih zahtjeva i stopa adekvatnosti kapitala dat je u nastavku:

Tabela 19.

Adekvatnost kapitala			
Red. br.	Stavka	Iznos izloženosti ponderisan rizikom	Kapitalni zahtjevi
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	0	0
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	37,546	4,506
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	5,927	711
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	103,283	12,394
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	578,275	69,393
8.	Izloženosti prema stanovništvu	482,016	57,842
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	460,264	55,232
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	10,066	1,208
11.	Visokorizične izloženosti	2,322	279
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	1,070	128
16.	Ostale izloženosti	40,285	4,834
17.	Ukupni kapitalni zahtjevi za kreditni rizik		206,526
18.	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja / isporuke		0
19.	Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike		0
19.1	Kapitalni zahtjevi specifični i opšti rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata		0
19.2	Kapitalni zahtjevi za velike izloženosti koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja		0
19.3	Kapitalni zahtjevi za devizni rizik		0
19.4	Kapitalni zahtjevi za robni rizik		0
20.	Kapitalni zahtjevi za operativni rizik		13,405
21.	Stopa redovnog osnovnog kapitala		18.67%
22.	Stopa osnovnog kapitala		18.67%
23.	Stopa regulatornog kapitala		18.67%

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSI NA REGULATORMI KAPITAL, KAPITALNE ZAHTEJE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.6. Izloženost Banke kreditnom riziku

6.6.a. Definicija pojmova statusa neizmirenja obaveza i izloženosti u kašnjenju (past due)

Za potrebe izračuna rizikom ponderisane aktive, te izračun očekivanih kreditnih gubitaka Banka određuje status neizmirenja obaveza u skladu sa članom 2. tačka II), te članom 61. Odluke o izračunavanju kapitala, te Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i vijeća, član 178.

Kao što je vidljivo iz regulatornih definicija, propisi ECB-a i FBA-a bitno su usklađeni, jer oba definiraju da postoje dva uslova za utvrđivanje statusa neizmirenja obaveza:

- Uslov A – objektivni dokaz statusa neizmirenja obaveza zasnovan na kontinuiranom brojanju dana dospijeca, koristeći isti relativni prag od 1%,
- Uslov B - status neizmirenja obaveza baziran na nemogućnosti kupca da plati, gdje su dokazi koji ukazuju na UTP isti u obje Regulative.

Sa druge strane, postoji neznatna razlika između dvije Regulative po pitanju apsolutnog praga materijalnosti.

Po pravilima Agencije za bankarstvo FBiH apsolutni prag za fizička lica iznosi 200 KM, a za pravna 1.000 KM, dok je po pravilima ECB prag za fizička lica 100 EUR, te za pravna 500 EUR. Kako bi se u potpunosti udovoljilo i zahtjevima regulatora EU (za konsolidirano izvještavanje Grupe) i lokalnog regulatora (za izvještavanje Agencije za bankarstvo FBiH), Intesa Sanpaolo Banka koristi primjenu prudencijalnog principa u definiciji statusa neizmirenja obaveza. To znači da, kada postoje razlike između dvije regulative, Banka primjenjuje konzervativnije pravilo, kako bi osigurala poštivanje obje Regulative.

Prva i očita primjena spomenutog principa povezana je s apsolutnim pragovima za status neizmirenja obaveza. Kao što se vidi, apsolutni pragovi kako su definirani od strane dva regulatora gotovo su jednaka, budući da je Valutni Odbor u BiH definirao fiksni kurs između Eura i KM, sa kursom 1EUR = 1,95583 KM.

Pod materijalno značajnim iznosom Banka podrazumijeva ukupna dospelja potraživanja klijenta od:

- a) fizičkog lica u iznosu većem od 100EUR i 1% ukupne izloženosti dužnika, a
- b) pravnog lica u iznosu većem od 500 EUR i 1% ukupne izloženosti dužnika.

Kada klijentov dospelji dug prelazi istovremeno relativni (%) i apsolutni prag materijalnosti na određeni datum počinje brojanje dana kašnjenja.

Ukoliko klijent na kontinuiranoj osnovi kasni preko 90 dana smatra se da je nastupio status neizmirenja obaveza.

Pri određivanju statusa neizmirenja obaveza Banka uzima u obzir i subjektivne kriterije za određivanje istog kako je definisano članom 61., stav 3), tačka a), te stavom 5) Odluke.

Priručnikom o pravilima i kriterijima za klasifikaciju i mjerenje kreditne izloženosti, te Metodologijom za određivanje statusa neizmirenja obaveza detaljnije je definisan status neizmirenja obaveza po objektivnim i subjektivnim kriterijima za potrebe izračuna rezervacija u skladu sa MSFI 9.

6.6.b. Metodologija izračuna ispravki vrijednosti za kreditni rizik i rezervisanja po gubicima za vanbilansne stavke – utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka za kreditni rizik

U skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, lokalnim regulatornim propisima i praksama upravljanja kreditnim rizikom, Banka kreira rezerve za očekivane kreditne gubitke.

Cjelokupan okvir upravljanja baziran je na MSFI9 (Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja 9.), gdje se očekivani kreditni gubici računaju i prepoznaju bez čekanja na događaj okidača (engl. trigger)¹⁰ i sa perspektivom predviđanja (engl. forward looking). Dodatno, pod MSFI 9 standardom, treba da se vrši detaljnija klasifikacija portolija u tri nivoa kreditnog rizika u skladu sa predefiniranim setom kriterija:

10 Za razliku od prethodnog MRS39 standarda, gdje se koristio model nastalog gubitka.

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATORMI KAPITAL, KAPITALNE ZAHITJEVE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.6. Izloženost Banke kreditnom riziku (nastavak)

- **Stage 1.** uključuje finansijske instrumente **koji nisu značajno pogoršani u kvaliteti kredita od prvobitnog priznavanja;**
- **Stage 2.** s druge strane uključuje finansijske instrumente koji **su značajno pogoršani u kvaliteti kredita od prvobitnog priznavanja, ali nemaju objektivni dokaz događaja kreditnog gubitka;**
- **Stage 3.** uključuje izloženosti, za koje je utvrđen objektivni dokaz o umanjenju vrijednosti.

Za instrumente klasificirane kao Stage 2. i Stage 3., gdje je kreditni rizik finansijskog instrumenta značajno porastao od prvobitnog priznavanja, prepoznat je očekivani gubitak u toku postojanja instrumenta (engl: lifetime expected loss). Očekivani gubitak tokom postojanja pokriva očekivani gubitak za cijelo rezidualno dospelje finansijskog instrumenta. Za instrumente klasificirane kao Stage 1., računa se očekivani gubitak za 12 mjeseci. Pri računanju očekivanih gubitaka, elementi predviđanja se uključuju u procjenu PD/LGD (makroekonomsko uslovljavanje), da bi se uzela u obzir očekivanja promjena u PD/LGD procjeni kao rezultat promjena u makroekonomskom okruženju do kojeg može doći u budućim godina u odnosu na datum izvještavanja.

Rezerve se izdvajaju i obračunavaju na kolektivnoj osnovi, na bazi procjene gubitaka izvršenih na pojedinačnim homogenim pod-portfolijima formiranih po sličnim karakteristikama, kao što su vrsta klijenta, plasmana, i prisustvo kolaterala.

Detaljan opis metodologije za Metodološki okvir MSFI 9 primijenjen u ISP BiH, uključujući dodjelu Nivoa kreditnog rizika i procjenu vjerojatnosti neispunjenja obaveza (PD), gubitka u slučaju neplaćanja (LGD), Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza (EAD) kao i računanje Očekivanog kreditnog gubitka je dostupan u MSFI 9 Metodologiji umanjenja vrijednosti u ISP BiH.

6.6.c. Iznos izloženosti Banke po kategorijama izloženosti

Izloženost banke, definirana se članom 49. Odluke o izračunavanju kapitala banke koja definiše:

- vrijednost izloženosti stavki imovine čini njena knjigovodstvena vrijednost preostala nakon umanjenja za ispravke vrijednosti, dodatnih vrijednosnih usklađenja i ostalih smanjenja regulatornog kapitala povezanih sa stavkom imovine;
- izloženosti vanbilančnih stavki čini njena knjigovodstvena vrijednost nakon umanjenja za rezervisanje za pokriće očekivanih kreditnih gubitaka za vanbilansne izloženosti, pomnožena faktorima konverzije.

Prema kategorijama izloženosti Banka je iskazala na dan 31.12.2024. godine i za period 2024. godine slijedeće iznose:

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATORMI KAPITAL, KAPITALNE ZAHTEJE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.6. Izloženost Banke kreditnom riziku (nastavak)

Tabela 20.

Ukupna i prosječna neto vrijednost izloženosti			
Red. br.	Kategorija izloženosti	Neto vrijednost na kraju perioda	Prosječne neto izloženosti tokom perioda
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	708,078	694,351
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	74,155	74,755
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	5,927	6,564
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	562	576
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	317,201	252,783
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	879,879	870,917
8.	Izloženosti prema stanovništvu	750,444	728,155
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	740,032	685,064
10.	Izloženosti statusu neizmirenja obaveza	10,654	10,760
11.	Visokorizične izloženosti	1,548	3,395
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima s kratkoročnom kreditnom	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	1,070	755
16.	Ostale izloženosti	90,367	73,876
17.	Ukupno	3,579,917	3,401,950

6.6.d. Geografska podjela kategorija izloženosti

Geografska podjela izloženosti data je u nastavku:

Tabela 21.

Red. br.	Stavka	Bosna i Hercegovina	Italija	Austrija	Njemačka	Hrvatska	SAD	Velika Britanija	Švicarska	Švedska	Ostalo	Ukupno
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	579,650	0	0	0	40,096	0	0	0	0	88,332	708,078
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	74,155	0	0	0	0	0	0	0	0	0	74,155
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	5,927	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5,927
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0	0	0	510	0	0	52	562
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	51,692	68,099	7,269	91,021	1,684	45,512	35	429	32	51,428	317,201
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	879,879	0	0	0	0	0	0	0	0	0	879,879
8.	Izloženosti prema stanovništvu	749,931	2	0	5	364	18	0	0	0	124	750,444
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	739,837	0	35	106	0	0	0	0	0	54	740,032
10.	Izloženosti statusu neizmirenja obaveza	10,653	0	0	0	0	0	0	0	0	1	10,654
11.	Visokorizične izloženosti	1,548	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,548
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima s kratkoročnom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	4	956	0	0	0	0	0	0	0	110	1,070
16.	Ostale izloženosti	90,367	0	0	0	0	0	0	0	0	0	90,367
17.	Ukupno	3,183,643	69,057	7,304	91,132	42,144	45,530	545	429	32	140,101	3,579,917

Zemlje koje su prikazane pod ostalo su: Belgija, Kina, Danska, Španija, Francuska, Luksemburg, Crna Gora, Makedonija, Norveška, Srbija, Rumunija i Turska.

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATORMI KAPITAL, KAPITALNE ZAHTEJE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.6. Izloženost Banke kreditnom riziku (nastavak)

6.6.e. Kategorije izloženosti prema vrstama djelatnosti

Tabela 22.

Izloženosti prema vrstama djelatnosti (neto vrijednost izloženosti)											
Red. br.	Izloženosti	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	Vađenje ruda i kamena	Prerađivačka industrija	Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	Snabdjevanje vodom, kanalizacija, uklanjanje otpadom i djelatnosti sanacije životne sredine	Građevinarstvo	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	Saobraćaj i skladištenje	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	Informacije i komunikacija
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Izloženosti prema multilateralim razvojnim bankama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	6,894	10,194	230,886	20,671	12,001	148,723	355,800	39,831	2,210	18,211
8.	Izloženosti prema stanovništvu	1,801	311	29,181	1,623	711	22,974	59,162	28,071	770	3,312
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	4,109	2,267	94,667	34,402	1,446	20,620	202,226	11,000	18,240	3,537
10.	Izloženosti statusu nezmićenja obaveza	15	0	2,185	1	0	5	105	0	1	1
11.	Visokorizične izloženosti	0	0	0	0	0	0	411	0	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima s kratkoročnom kreditnom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	110
16.	Ostale izloženosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17.	Ukupno	12,819	12,772	356,919	56,697	14,158	192,322	617,704	78,902	21,221	25,171

Izloženosti prema vrstama djelatnosti (neto vrijednost izloženosti)											
Red. br.	Izloženosti	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	Poslovanje nekretninama	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	Javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje	Obrazovanje	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	Umjetnost, zabava i rekreacija	Ostale djelatnosti	Ukupno
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	9,799	0	0	0	118,715	0	0	0	579,564	708,078
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	37	0	0	0	74,118	0	0	0	0	74,155
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0	0	2	3,260	1,744	921	0	0	5,927
4.	Izloženosti prema multilateralim razvojnim bankama	509	0	0	0	53	0	0	0	0	562
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	315,249	0	0	0	0	0	0	0	1,952	317,201
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	1,295	4,363	19,410	744	0	557	7,725	364	0	879,879
8.	Izloženosti prema stanovništvu	44	343	2,394	827	0	95	1,447	125	597,253	750,444
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	1,810	16,977	8,467	223	0	1,337	11,617	660	306,427	740,032
10.	Izloženosti statusu nezmiirenja obaveza	1	649	0	0	0	1	0	1	7,689	10,654
11.	Visokorizične izloženosti	0	1,137	0	0	0	0	0	0	0	1,548
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima s kratkoročnom kreditnom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	960	0	0	0	0	0	0	0	0	1,070
16.	Ostale izloženosti	0	0	0	0	0	0	0	0	90,367	90,367
17.	Ukupno	329,704	23,469	30,271	1,796	196,146	3,734	21,710	1,150	1,583,252	3,579,917

Napomena: U poziciju Ostale djelatnosti prikazane su slijedeće izloženosti: uslužne djelatnosti (7.323 hiljada KM); stanovništvo (905.996 hiljada KM) i ostale izloženosti (669.931 hiljada KM). U kategoriji Ostale izloženosti prikazan je saldo sredstava kod Centralne banke BiH, gotovine i materijalne i nematerijalne aktive na dan 31.12.2024.godine.

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATORMI KAPITAL, KAPITALNE ZAHTEJE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.6. Izloženost Banke kreditnom riziku (nastavak)

6.6.f. Kategorije izloženosti prema roku dospelja

Tabela 23.

Preostali rok do dospelja svih izloženosti (neto vrijednost izloženosti)						
Red. br.	Kategorija izloženosti	≤ 1 god	> 1 ≤ 5 god	> 5 god	Nije navedeno dospelje	Ukupno
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	118,933	9,582	0	579,563	708,078
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	28,054	25,227	20,874	0	74,155
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	3	4,473	1,451	0	5,927
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	562	0	0	0	562
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	276,093	41,089	19	0	317,201
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	443,578	315,728	120,573	0	879,879
8.	Izloženosti prema stanovništvu	217,755	262,809	269,880	0	750,444
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	197,723	202,505	339,804	0	740,032
10.	Izloženosti statusu neizmirenja obaveza	1,514	4,014	5,126	0	10,654
11.	Visokorizične izloženosti	1,548	0	0	0	1,548
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	0	0	0	1,070	1,070
16.	Ostale izloženosti	0	0	0	90,367	90,367
17.	Ukupno	1,285,763	865,427	757,727	671,000	3,579,917

Napomena: Za izloženosti koje se otplaćuju u ratama dospelje je prikazano prema periodima do dospelja posljednje rate. U preostalom roku dospelja ≤ 1 godina nalazi se iznos 666.681 hiljada KM na ime izloženosti čija je ročnost "po viđenju".

6.6.g. Izloženost prema značajnoj privrednoj grani

Tabela 24.

Izloženosti prema značajnoj privrednoj grani privrede						
Red. br.	Grane privrede	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravke vrijednosti za dospelja nenaplaćena potraživanja	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	149	133	574	61	13,599
2.	Vađenje ruda i kamena	1	1	26	1	13,080
3.	Prerađivačka industrija	4,878	2,692	2,417	1,768	359,848
4.	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	7	6	102	5	59,462
5.	Snabdijevanje vodom, kanalizacija, uklanjanje otpadom i djelatnosti sanacije životne sredine	1,476	1,476	1,808	1,062	14,235
6.	Građevinarstvo	24	19	133	17	193,730
7.	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	1,635	1,530	2,230	1,479	624,434
8.	Saobraćaj i skladištenje	1,090	1,089	1,840	1,152	79,836
9.	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	34	33	37	0	21,399
10.	Informacije i komunikacija	4	3	29	0	25,344
11.	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	12	11	98	1	330,278
12.	Poslovanje nekretninama	822	173	56	2	23,109
13.	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	90	89	65	34	30,439
14.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	80	80	65	61	1,806
15.	Javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje	0	0	2,242	110	197,803
16.	Obrazovanje	13	12	18	10	3,795
17.	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	2	2	37	0	21,858
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija	3	3	2	0	1,159
19.	Ostale djelatnosti	38,606	30,917	23,198	18,507	1,598,041
20.	Ukupno	48,926	38,269	34,977	24,270	3,613,255

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATORMI KAPITAL, KAPITALNE ZAHTEJE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.6. Izloženost Banke kreditnom riziku (nastavak)

6.6.h. Prikaz promjena u ispravkama vrijednosti (rezervisanjima za očekivane kreditne gubitke)

Tabela 25.

Red. br.	Promjene u ispravkama vrijednosti	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1	Početno stanje	42,469	40,650
2	Povećanje zbog izdavanja i sticanja	2,039	14,937
3	Smanjenje zbog prestanka priznavanja	-2,450	-7,874
4	Povećanja/smanjenja uslijed promjene kreditnog rizika (neto)	61	-3,722
5	Otpis i ostala kretanja *	-3,846	0
6	Završno stanje	38,273	43,991

* Pozicija „Otpisi i ostala kretanja“ obuhvata trajno otpisana potraživanja, otpis po osnovu računovodstvenog otpisa (isknjiženje 100% rezervisanih potraživanja dospjelih prije dvije godine u vanbilancu), te kretanje rezervacija po osnovu imovine koja se mjeri kroz sveobuhvatnu dobit (FVOSD)

6.6.i (1-4). Korištenje vanjskih institucija za procjenu kreditnog rizika

Korištenje vanjskih kreditnih rejtinga koristi se za kategoriju izloženosti prema institucijama. Za potrebe izračuna kreditnim rizikom ponderirane aktive Banka koristi kreditne rejtinge sljedećih VIP-KRa (Vanjskih institucija za procjenu kreditnog rizika – ECAI), priznatih od strane EBA-e (eng. *European Banking Authority*):

- Moodys
 - Fitch
 - Standard & Poor's
- Raspoređivanje kreditnih rejtinga u stepene kreditne kvalitete je kako slijedi:

Tabela 26.

Dugoročni rejtingi			
Stepen kreditne kvalitete	Fitch's	Moody's	S&P's
1	AAA do AA-	Aaa do Aa3	AAA do AA-
2	A+ do A-	A1 do A3	A+ do A-
3	BBB+ do BBB-	Baa1 do Baa3	BBB+ do BBB-
4	BB+ do BB-	Ba1 do Ba3	BB+ do BB-
5	B+ do B-	B1 do B3	B+ do B-
6	CCC+ i niže	Caa1 i niže	CCC+ i niže
Kratkoročni rejtingi			
Stepen kreditne kvalitete	Fitch's	Moody's	S&P's
1	F1+	P-1	A-1+
2	F1	P-2	A-1
3	F2,F3	P-3	A-2,A-3
4-6	B,C,RD,D	NP	B,C,D, R, SD/D

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATORMI KAPITAL, KAPITALNE ZAHTEJE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.6. Izloženost Banke kreditnom riziku (nastavak)

Ako postoje dva kreditna rejtinga dodijeljena od priznatih VIPKR, a koji se u skladu sa stepenom kreditne kvalitete raspoređuju u različite pondere rizika, koristi se onaj rejting kojem je pridružen viši (nepovoljniji) ponder rizika.

Ako postoje tri ili više kreditnih rejtinga dodijeljenih od odabranih VIPKR, a kojima su pridruženi različiti ponderi rizika, izdvajaju se kreditni rejtingi kojima su, u skladu sa stepenom kreditne kvalitete, pridružena dva najniža pondera rizika i koristi onaj rejting kojem je pridružen viši (nepovoljniji) ponder rizika.

Ako postoji kreditni rejting dodijeljen od strane priznate VIPKR, a koji se odnosi na određeno specifično izdanje koje predstavlja izloženost, primjenjuje se ponder rizika koji se temelji na kreditnom rejtingu tog izdanja. Vanjski kreditni rejtingi koriste se za kategoriju izloženosti prema institucijama.

6.6.i (5). Iznos izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite dat je kao u nastavku

Tabela 27.

Prije i poslije korištenja kreditne zaštite					
Red. br.	Kategorija izloženosti	Vrijednost neto izloženosti prije		Vrijednost neto izloženosti poslije	
		Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
	Kategorije izloženosti	3,569,263	10,653	3,569,869	10,048
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	708,078	0	708,078	0
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	74,155	0	84,666	0
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	5,927	0	5,927	0
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	562	0	1,161	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	317,201	0	317,590	0
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	879,879	2,962	866,476	2,378
8.	Izloženosti prema stanovništvu	750,444	7,691	737,260	7,670
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	740,032	0	737,061	0
10.	Visokorizične izloženosti	1,548	0	1,548	0
11.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0
12.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima s	0	0	0	0
13.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0
14.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	1,070	0	1,070	0
15.	Ostale izloženosti	90,367	0	109,032	0

6.7. Stopa finansijske poluge

U skladu sa članom 11. Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

Svi podaci su u 000 KM, ako nije drugačije navedeno.

U skladu sa Odlukom o izračunu kapitala, član 41., banka je dužna da izračunava stopu finansijske poluge kao omjer osnovnog kapitala i ukupne izloženosti banke, izraženo u postotku. Ukupna izloženost je zbir vrijednosti imovine, finansijskih derivata, uvećanja za kreditni rizik druge ugovorne strane na transakcije finansiranja vrijednosnih papira te vanbilansnih stavki.

Omjer finansijske poluge definira se kao jedan od strateških limita za upravljanje rizicima te se mora održavati iznad definiranog minimuma, a usklađenost s limitom prati se na kvartalnoj osnovi. Banka je dužna da osigura i održava stopu finansijske poluge u iznosu od najmanje 6%. U nastavku je izračun finansijske poluge na 31.12.2024. godine:

6. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATORMI KAPITAL, KAPITALNE ZAHTEJE I ADEKVATNOST KAPITALA, ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA I STOPA FINANSIJSKE POLUGE (nastavak)

6.7. Stopa finansijske poluge (nastavak)

Tabela 28.

Vrijednost izloženosti	Iznos
Odstupanje za finansijske derivate: metoda originalne izloženosti	492
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 10 % u skladu s članom 41. stav (12) tačka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke	23,539
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 20 % u skladu s članom 41. stav (12) tačka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke	45,108
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 50 % u skladu s članom 41. stav (12) tačka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke	84,213
Ostala imovina	2,952,129
(-) Iznos odbitnih stavki aktive – osnovni kapital – definicija u prijelaznom razdoblju	-2,036
Izloženost stope finansijske poluge – u skladu sa članom 37. stav (4) Odluke o izračunavanju kapitala banke	3,103,445
Kapital	
Osnovni kapital – u skladu sa članom 41. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	342,091
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge - u skladu sa članom 41. stav (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke	11.02%

7. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA LIKVIDNOSNE ZAHITJEVE

U skladu sa članom 12. Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

Rizik likvidnosti je rizik gubitaka koji proizilazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti banke da podmiri svoje dospelje novčane obaveze.

Likvidnosnim rizicima smatraju se:

- Rizik likvidnosti;
- Rizik tržišne likvidnosti;
- Rizik unutardnevne likvidnosti;
- Rizik finansiranja likvidnosti;
- Rizik koncentracije izvora finansiranja.

Ciljevi i politike opisane su u poglavlju 5.

Uloge i odgovornosti relevantnih tijela u rukovodećoj strukturi banke osiguravaju adekvatno upravljanje likvidnošću. Korporativna tijela Banke, interne rukovodeće strukture i ostale funkcije relevantne za upravljanje rizikom likvidnosti su: Nadzorni odbor, Uprava Banke, Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, Član Uprave banke odgovoran za kontrolu rizika, Direkcija upravljanja rizicima, Sektor finansija (CFO), Direkcija sredstva i finansijskih tržišta, Direkcija planiranja i finansijske kontrole, Direkcija računovodstva, Direkcija interne revizije. Njihov zadatak je osigurati razumnu kontrolu rizika likvidnosti koja sprječava krizne situacije. Rukovodeće funkcije su zadužene za usvajanje finansijskog plana, apetita za rizikom i strategije, uspostavljanje upravljanja rizikom likvidnosti, sistema kontrole te sveobuhvatni sistem transfernih cijena. Nadziranjem dovoljne količine likvidnosnih rezervi, testiranjem otpornosti na stres te izvještavanjem o likvidnosnoj poziciji te identifikatorima rizika likvidnosti u odnosu na propisane limite, banka osigurava adekvatan i uravnotežen nivo likvidnosti koja osigurava dostupnost sredstava za finansiranje dnevnih obveza plaćanja. Pojedinačne odgovornosti relevantnih funkcija detaljno su definisane u interno propisanom dokumentu za upravljanje rizikom likvidnosti Intesa Sanpaolo Banke d.d. BiH.

Ciljani profil rizika likvidnosti predstavlja okvir za upravljanje rizikom likvidnosti primarno kroz utvrđivanje limita izloženosti riziku likvidnosti, definisanje modela koji se koriste za praćenja i mjerenje kao i za izvještavanje o izloženosti riziku likvidnosti. Mjerenje i izvještavanje o riziku likvidnosti obuhvaća kratkoročnu i strukturnu likvidnost.

Dnevno praćenje obvezne rezerve, minimalnog koeficijenta likvidnosti po ročnosti te koeficijent likvidnosne pokrivenosti su eksterni zahtjevi koje je propisala Agencija za bankarstvo FBiH. Interni standardi za upravljanje likvidnošću predstavljaju osnovne modele za mjerenje rizika likvidnosti te obuhvaćaju unutar dnevno praćenje indikatora likvidnosti, praćenje rezervi likvidnosti, koeficijent likvidnosne pokrivenosti, koeficijent

stabilnih izvora financiranja, stres testiranje, pokazatelje koncentracije, indikatore za pokretanje plana postupanja u kriznim situacijama i omjer kredita i depozita. Osim gore navedenih metrika, primjenjuju se alati za praćenje likvidnosti kojima je cilj davanje sveobuhvatne slike profila likvidnosnog rizika kreditne institucije, uzimajući u obzir prirodu, veličinu i složenost imovine. Ključne metrike odnose se na analizu ugovorenih dospeljeća i povezanih neusklađenosti, analizu koncentracije financiranja prema drugoj ugovornoj strani/proizvodu i koncentracije rezervi likvidnosti prema izdavatelju/druvoj ugovornoj strani, analiza znavljanja finansiranja, trošak i trajanje financiranja za drugu ugovornu stranu te analiza koncentracije kapaciteta uravnoteženja izdavatelja/ugovorne strane.

Banka objavljuje koeficijent pokriva likvidnosti na bazi Uputstva o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke koje se odnose na komponente LCR-a.

7. ZAHTJEVI LIKVIDNOSTI (nastavak)

Na dan 31.12.2024. godine koeficijent likvidnosne pokrivenosti iznosio je 294,22%.

Tabela 29.

Red. br	Obrazac LCR	Iznos
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	538,653
2.	Neto likvidnosni odlivi	183,076
3.	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	294,22%
Zaštitni sloj likvidnosti		
4.	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete, neprilagođen	538,653
5.	Odlivi po osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
6.	Prilivi po osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
7.	Obezbijeđeni odlivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
8.	Obezbijeđeni prilivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
9.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	538,653
10.	Vrijednost imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta u skladu, neprilagođena	0
11.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
12.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
13.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete "prije primjene gornje granice"	0
14.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete "nakon primjene gornje granice"	0
15.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete	0
16.	Vrijednost imovine nivoa 2a, neprilagođena	0
17.	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
18.	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
19.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "prije primjene gornje granice"	0
20.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	0
21.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2a	0
22.	Vrijednost imovine nivoa 2b, neprilagođena	0
23.	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
24.	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
25.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "prije primjene gornje granice"	0
26.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "nakon primjene gornje granice"	0
27.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2b	0
28.	Iznos viška likvidne imovine	0
29.	Zaštitni sloj likvidnosti	538,653
Neto likvidnosni odlivi		
30.	Ukupni odlivi	491,602
31.	Potpuno izuzeti prilivi	0
32.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	308,526
33.	Smanjenje za "potpuno izuzete prilive"	0
34.	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	308,526
35.	Neto likvidnosni odliv	183,076

Prevelika koncentracija izvora finansiranja vezana uz druge ugovorne strane u slučaju stresa može dovesti do poteškoća s likvidnosti. Kako bi se na koncentraciju preventivno utjecalo, Banka redovno prati koncentraciju izvora finansiranja po drugim ugovornim stranama.

Kako bi se bolje kontrolisala neusklađenost valuta, također se prati LCR u svim značajnim valutama. Prema FBA Odluci o upravljanju rizikom likvidnosti Banke, značajna valuta smatra se značajnom ako ukupne obaveze denominirane u toj valuti iznose najmanje 5% ukupnih obaveza Banke.

Dodatno, sa stajališta rizika likvidnosti, pozicije sa valutnom klauzulom koje su vezane za određenu stranu valutu, tretiraju se kao pozicije u domaćoj valuti (BAM). Sve operativne jedinice koje obavljaju djelatnosti koje utječu na poziciju likvidnosti Banke su svjesne strategije upravljanja likvidnošću i povezanih troškova/koristi te djeluju u okviru odobrenih politika i ograničenja.

Kako je po definiciji LCR pokazatelj kojim se mjeri likvidnost institucije do 30 dana, Banka koristi i druge mjere i pokazatelje koji daju širu sliku na bančinu poziciju likvidnosti kao što su NSFR, stresni LCR, kretanje depozitne baze.

8. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA IZLOŽENOSTI PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA BANKE

U skladu sa članom 13. Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

Na dan 31. decembra 2024. godine, godine iznos vlasničkih ulaganja koja nisu evidentirana u knjizi trgovanje iznosi 1.119 hiljada KM.

Vlasnička ulaganja Banke koja nisu uključena u knjigu trgovanja možemo podijeliti na:

- Ulaganja koja se vrednuju po fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit;
- Ulaganja koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilansu uspjeha.

U nastavku Banka objavljuje tabelarni prikaz vlasničkih ulaganja po vrsti ulaganja:

Tabela 30.

Vrsta ulaganja	Portfelj	Zemlja	Kotira na burzi	Iznos prije korištenja kreditne zaštite	Iznos nakon korištenja kreditne zaštite	Realizovani dobitak / gubitak od prodaje RDG	Nerealizovani dobitak / gubitak kroz RDG	Nerealizovani dobitak / gubitak kroz kapital
Finansijske institucije	FVTPL	Italija	da	956	956	4	133	0
Ostale nebankarske institucije	FVOCI	BiH	da	3	3	0	0	0
Privredno društvo	FVOCI	BiH	ne	50	50	0	0	0
Privredno društvo	FVOCI	Belgija	ne	110	110	0	0	74
Ukupno				1,119	1,119	4	133	74
<i>FVTPL - Fer vrijednost mjerena kroz bilans uspjeha</i>								
<i>FVOCI - Fer vrijednost mjerena kroz ostalu sveobuhvatnu dobit</i>								

9. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI

U skladu sa članom 14. Odluke Banka objavljuje sljedeće informacije

Izvori kamatnog rizika i mjerenje

Kamatni rizik predstavlja izloženost Banke nepovoljnim promjenama kamatnih stopa. Rizik promjene kamatnih stopa utječe na sadašnju vrijednost budućih novčanih tokova, a time i na neto kamatni prihod te na ostale novčane tokove osjetljive na promjenu kamatnih stopa.

Primarni izvori rizika promjene kamatnih stopa su sljedeći:

- **rizik ročne neusklađenosti** (engl. repricing risk), koji proizlazi iz neusklađenosti pozicija aktive i pasive prema preostalom razdoblju do promjene kamatne stope,
- **rizik krive prinosa** koji proizlazi iz promjene oblika i nagiba krive prinosa;
- **rizik osnove** koji proizlazi iz instrumenata koji imaju identično dospijeće, izraženi su u identičnoj valuti ali su bazirani na različitim vrstama referentnih stopa;
- **rizik opcije** odnosi se na opcije uključene u imovini, obavezama i vanbilansnim stavkama.

U svrhu mjerenja kamatnog rizika generiranog bankarskom knjigom na mjesečnom nivou računa se osjetljivost promjene ekonomske vrijednosti (mjeri promjenu ekonomske vrijednosti portfelja banke koji proizlazi iz paralelnog pomaka krivulje prinosa), osjetljivost promjene neto kamatnog prihoda (mjeri uticaj kamatnih šokova na neto prihod od kamata) te Value at Risk- VaR koji se koristi u svrhu mjerenja FVOCI portfolia.

Osim navedenih metrika, prilikom mjerenja kamatnog rizika u knjizi banke provode se na mjesečnom i kvartalnom nivou i testiranja otpornosti na stres (osjetljivost promjene ekonomske vrijednosti i neto kamatnog prihoda u slučaju različitih scenarija pomaka kamatnih stopa). U okviru Apetita za rizik dodatno su na nivou banke definisani limiti za osjetljivost neto kamatnog prihoda u scenariju paralelnog rasta kamatnih stopa za 50 bp te paralelnog pada kamatnih stopa za -50 bp za sve valute i osjetljivost promjene ekonomske vrijednosti u scenariju paralelnog pomaka krive prinosa od 100 bp.

Također, u skladu sa propisima lokalnog regulatora i Banka prati i regulatorni limit koji se odnosi na procjenu promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige pri kamatnom šoku od 200 bp.

Odjel za upravljanje ne kreditnim rizicima izloženosti kamatnom riziku te usklađenost sa limitima na mjesečnoj osnovi.

Pretpostavke korištene za mjerenje izloženosti kamatnom riziku

Prilikom izračuna osjetljivosti pozicija na promjenu kamatnih stopa, Banka koristi sljedeće pretpostavke:

- primjena modela za stavke po stavke po viđenju – model pretpostavlja da se stavke po viđenju neće prekončno povući;
- primjena Isključivanje marži – u procjeni budućih novčanih tokova komercijalna razlika i razlika likvidnosti oduzimaju se od ugovorne kamatne stope kako bi se izmjerio samo rizik pripisan bezrizičnoj stopi;
- primjena Prepayment modela- Bančinom procjenom definirana je stopa prijevremene otplate kredita za dugoročne kredite pravnih i fizičkih lica.

Analiza osjetljivosti na promjene kamatnih stopa za Intesa Sanpaolo Banku d.d BiH na dan 31.12.2024. godine.

9. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI (nastavak)

Tablice u nastavku prikazuju imovinu Banke analizirane prema razdobljima promjena kamatnih stopa koje se određuju na osnovi preostalog ugovornog dospeljeća ili ugovornog razdoblja promjena kamatnih stopa, ovisno o tome koje je kraće i ne sadrže portfelj koji se drži radi trgovanja.

U tablicama u nastavku povećanja neto sadašnje vrijednosti svih budućih novčanih tokova prikazani su kao pozitivne vrijednosti, dok su smanjenja prikazana kao negativne vrijednosti te prikazane u različitim valutama i razdobljima promjene kamatne stope.

Promjena imovine Banke prema razdobljima promjene kamatnih stopa:

Tabela 31.

Osjetljivost promjene +100 b.p. (mln BAM)	Ukupno	0-18 mjeseci	18 mjeseci - 5 godina	preko 5 godina
EUR	(3.82)	0.34	3.22	(7.38)
USD	0.27	0.04	0.23	0.01
CHF	0.00	-	-	0.00
Local CcY	(8.92)	(2.53)	(3.64)	(2.76)
Ostale valute	0.00	0.00	0.00	0.00
Ukupna promjena	(12.47)	(2.15)	(0.19)	(10.13)

Osjetljivost neto kamatnog prihoda na promjene u kamatnim stopama:

Tabela 32.

Osjetljivost neto kamatnog prihoda +/-50 b.p.	Ukupno	Limit	Utiliz. %
NII Sensitivity	(5.55)	(5.9)	95%

Promjena ekonomske vrijednosti - paralelni pomak 200 bp:

Tabela 33.

FBA regulativa	Promjena ekonomske vrijednosti bankarske knjige	Regulatorni kapital	Limit	Utiliz. %
Promjena ekonomske vrijednosti bankarske knjige +200 bps (min BAM, %)	12.81	342.10	20%	3.74%

10. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSI NA ICAAP I ILAAP

U skladu sa članom 15. Odluke Banka objavljuje sljedeće informacije

10.1. Sažet opis ICAAP-a

Proces procjene adekvatnosti internog kapitala (engl. Internal Capital Adequacy Assessment Process, u skraćenici ICAAP) je skup postupaka usmjerenih na osiguravanje adekvatnosti internog kapitala na nivou Intesa Sanpaolo Banke d.d. BiH.

ICAAP Intesa Sanpaolo Banke se sastoji od sljedećih faza:

- identifikacija rizika;
- procjena profila rizičnosti i testiranje otpornosti na stres;
- definiranje apetita za rizikom i alokacija kapitala, te
- praćenje i izvještavanje.

Identifikacija rizika jedna je od ključnih faza postupaka procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala (ICAAP) u kojoj Intesa Sanpaolo Banka d.d. Bosna i Hercegovina (u daljem tekstu ISP BiH ili Banka) utvrđuje rizike kojima je izložena ili bi mogla biti izložena. Utvrđeni rizici klasifikuju se u jednu od sljedećih kategorija značajnosti – visoka, srednja i niska te se uz klasifikaciju prema značajnosti definiše i tretman rizika.

Sljedeće mape prikazuju utvrđene rizike, njihovu značajnost i tretman u Banci:

Tabela 34.

Naziv rizika	Nivo značajnosti	Tretman u ICAAP-u		Naziv rizika	Nivo značajnosti	Tretman u ICAAP-u	
		Kvalitativni (DA/NE)	Kvantitativni (DA/NE)			Kvalitativni (DA/NE)	Kvantitativni (DA/NE)
Strateški rizik	Srednji	Da	Da	Valutni inducirani kreditni rizik	Niska	Da	Ne
Reputacijski rizik	Srednji	Da	Da	Kamatno inducirani kreditni rizik	Niska	Da	Ne
Kreditni rizik	Visoka	Da	Da	Rizik druge ugovorne strane	Niska	Da	Ne
Kreditni rizik	Visoka	Da	Da	Rizik namirenja	Niska	Da	Ne
Koncentracijski rizik	Srednji	Da	Da	Rizik zemlje	Niska	Da	Ne
Tržišni rizik	Srednji	Da	Da	Političko-ekonomski rizik	Niska	Da	Ne
Tržišni rizik	Srednji	Da	Da	Rizik transfera	Niska	Da	Ne
Valutni rizik	Srednji	Da	Da	Migracijski rizik	Niska	Da	Ne
Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	Visoka	Da	Da	Rezidualni rizik	Niska	Da	Ne
Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	Visoka	Da	Da	Rizik (slobodne) isporuke	Niska	Da	Ne
Rizik osnove	Srednji	Da	Da	Pozicijski rizik	Niska	Da	Ne
Rizik opcije	Srednji	Da	Da	Robni rizik	Nema	Ne	Ne
Rizik odstupanja	Visoka	Da	Da	Rizik kreditne marže	Niska	Da	Ne
Rizik krive prinosa	Visoka	Da	Da	Rizik prilagodbe kreditnog vrednovanja (CVA rizik)	Niska	Da	Ne
Rizik likvidnosti	Ne	Ne	Ne	Rizik ulaganja	Niska	Da	Ne
Rizik likvidnosti	Visoka	Ne	Ne	Rizik nekretnina	Niska	Da	Ne
Rizik unutardnevne likvidnosti	Srednji	Ne	Ne	Rizik tržišne likvidnosti	Niska	Da	Ne
Rizik finansiranja likvidnosti	Srednji	Ne	Ne	Rizik prekomjerne finansijske poluge	Niska	Da	Ne
Rizik koncentracije izvora finansiranja	Visoka	Da	Da	Rizik profitabilnosti (rizik zarade)	Niska	Da	Ne
Operativni rizik	Visoka	Da	Da	Upravljački rizik	Niska	Da	Ne
Operativni rizik	Visoka	Da	Da	Poslovni rizik	Niska	Da	Ne
Rizik nesavjesnog ponašanja	Srednji	Da	Da	Rizik kapitala	Niska	Da	Ne
Rizik informacione i komunikacijske tehnologije	Srednji	Da	Da				
Rizik iznenadnih i ekstremnih prevara	Srednji	Da	Da				
Odnosi sa radnicima i sigurnost na radnom mjestu	Srednji	Da	Da				
Rizik štete na materijalnoj imovini	Srednji	Da	Da				
Rizik izvršenja, isporuke i upravljanja procesima	Srednji	Da	Da				
Pravni rizik	Srednji	Da	Da				
Rizik usklađenosti	Srednji	Da	Da				
Rizik eksternalizacije	Srednji	Da	Da				
Rizik finansiranja terorizma/pranja novca	Visoka	Da	Da				
Kibernetski rizik	Srednji	Da	Da				
Rizik modela	Srednji	Da	Da				
Rizik kadrova	Visoka	Da	Da				

*Procjena ESG faktora rizika je uključena u svaki pojedinačno identifikovani rizik (kreditni rizik, Reputacijski rizik, tržišni rizik, rizik likvidnosti, operativni rizik). Banka je izradila posebnu procjenu materijalnosti rizika povezanih sa klimatskim promjenama okolnim rizicima (ESG).

10. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA ICAAP I ILAAP (nastavak)

10.1. Sažet opis ICAAP-a (nastavak)

Za rizike obuhvaćene "kvantitativnim tretmanom" Banka izračunava potrebne kapitalne zahtjeve. Ukupni potrebni interni kapitalni zahtjev je zbir internih kapitalnih zahtjeva za pojedini rizik.

Ključni principi za kvantifikaciju ICAAP su procjene:

- Potrebnog interni kapital u **osnovnom scenariju**;
- **Učinaka** stresa izraženih kao (a) dodatni zahtjev za internim kapitalom u stresnom scenariju i (b) **potencijalnog utjecaja na raspoloživa finansijska sredstva** (potencijalni dodatni gubitak).

U postupku procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala (ICAAP okvir) **interni kapitalni zahtjevi** izračunavaju se kao **potrebni interni kapital u osnovnom scenariju te dodatni kapitalni zahtjev u stresnom scenariju**. Procjene za potrebni interni kapital u stresnom scenariju predstavljaju sastavni dio ICAAP okvira.

Sljedeći značajni rizici imaju samo kvalitativan tretman i za iste Banka ne izračunava interne kapitalne zahtjeve:

- Rizik likvidnosti;
- Rizik unutardnevne likvidnosti;
- Rizik finansiranja likvidnosti;
- Rizik koncentracije izvora finansiranja.

Za ostale značajne rizike koji su obuhvaćeni kvantitativnim tretmanom banka koristi sljedeće pristupe za mjerenje odnosno procjenu rizika:

- Za procjenu internog kapitalnog zahtjeva za strateški rizik banka koristi interni model. Kalkulacija internog kapitala za strateški rizik bazira se na podacima koji sadrže informacije na kraju godine za različite stavke iz prethodnih godina kao i projicirane (budžetirane) informacije o ovim stavkama za narednu godinu. Stavke koje se koriste kao ulazni parametri za izračun internih kapitalnih zahtjeva za strateški rizik su:
 - neto kamatna marža
 - neto naknada i provizija
 - trošak zaposlenih
 - administrativni troškovi
 - ostali administrativni troškovi
 - prilagođavanja – imovina, oprema i nematerijalna imovina.
- Banka za procjenu kapitalnog zahtjeva za **tržišni rizik** koristi interno razvijeni model. Podloga za izračun kapitalnog zahtjeva za izloženost tržišnom riziku je model Value at Risk, koji se koristi za mjerenje izloženosti tržišnom riziku u Banci. ISP BiH izračunava 99%-ni jednodnevni VaR.
- Prilikom utvrđivanja internog kapitalnog zahtjeva **za kreditni rizik**, ovisno o kategoriji izloženosti Banka koristi standardizirani pristup u skladu sa odredbama FBA odluke o izračunu kapitala Banke ili pristup zasnovan na internim rejting sistemima (IRB pristup) temeljen na internim rejting sistemima Banke (intreni model).
- Rizik koncentracije obuhvata dvije vrste rizika. Prva vrsta rizika koncentracije je definisana kao koncentracija prema jednoj osobi, dok je drugi tip rizika koncentracije definisan kao sektorski ili rizik industrijske grane. Metodologija za upravljanje adekvatnošću internog kapitala **za koncentracijski rizik prema jednoj osobi** temelji se na metodologiji prilagodbe granularnosti za asimptotski model jedin-stvenog faktora rizika (u daljnjem tekstu: ASRF). ASRF je metodološka osnova za procjenu kapitalnih zahtjeva kreditnog rizika. Temelj metodologije prilagodbe granularnosti koji se koristi za izračun internih kapitalnih zahtjeva je modifikiranje Herfindahl-Hirschmann indeksa. Metodologija za zahtjev za internim kapitalom za koncentracijski rizik **prema industrijskoj grani** temelji se na metodologiji Agencije za bankarstvo FBiH, koja obuhvaća efekte na interni kapital za kreditni rizik prouzročen promjenama u koncentraciji unutar industrijske grane mjereno Herfindahl-Hirschmann indeksom.

10. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSU NA ICAAP I ILAAP (nastavak)

10.1. Sažet opis ICAAP-a (nastavak)

- Za procjenu dugoročnog **kamatnog rizika** Banka provodi analizu promjene ekonomske vrijednosti kapitala banke (osjetljivost na pomak kamatnih stopa). Model mjeri učinak promjena kamatnih stopa na ekonomsku vrijednost kapitala Banke.
Temelji se na računovodstvenom principu da je ekonomska vrijednost kapitala razlika između sadašnje vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti obaveza.
- Interni model za izračun regulatornog kapitalnog zahtjeva **za operativni rizik** temelji se na standardizovanom pristupu mjerenja (TSA). Prema standardizovanom pristupu (TSA) kapitalni zahtjev za operativni rizik je trogodišnji prosjek rizikom ponderisanog relevantnog pokazatelja za prethodne tri finansijske godine po svim regulatornim poslovnim linijama.
- Za reputacijski rizik banka u skladu sa Odlukom o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci koristi pojednostavljenu metodologiju 5-15% ukupnog iznosa izloženosti riziku pomnoženo sa stopom od 12% što je propisana stopa regulatornog kapitala

Multi-dimenzionalna priroda rizika ukazuje na potrebu nadopune mjerenja ekonomskog kapitala s testiranjem otpornosti na stres, ne samo kako bi procijenili gubitke u pojedinim scenarijima, već kako bi procijenili utjecaj na kapitalne zahtjeve. Testiranje otpornosti na stres jedan je od ključnih alata za upravljanje rizikom, s ciljem procjene ranjivosti Banke u slučaju nastupanja izvanredno teških ili specifičnih, no mogućih događaja, pružajući dodatne informacije bitne za aktivnosti praćenja.

Apetit za rizik, odnosno sklonost preuzimanju rizika, predstavlja iznos, tj. nivo rizika koju Banka smatra prihvatljivom preuzeti u ostvarenju poslovne strategije i ciljeva u postojećem i budućem okruženju, a utvrđuje se prvenstveno na nivou Banke. Apetit za rizik obuhvaća određivanje namjere preuzimanja rizika, kao i određivanje tolerancije prema riziku u smislu određivanja nivoa rizika koji Banka smatra prihvatljivim

Apetit za rizik se usvaja na godišnjoj razini od strane Nadzornog odbora, te redovno prati i izvještava odgovarajućim odborima, s ciljem osiguranja razvoja Banke unutar željenog profila odnosa rizika i povrata.

Za potrebe praćenja i izvještavanja, pripremaju se upravljački i regulatorni izvještaji o procesu procjene adekvatnosti internog kapitala, koji služe kao alat za upravljačke odluke u smislu upravljanja i smanjenja izloženosti rizicima.

10.2. Sažet opis ILAAP-a

Rizik likvidnosti predstavlja jedan od vrlo značajnih rizika za Banku i iako ne postoji kvantifikacija u pogledu kapitalnog zahtjeva, poseban fokus usmjeren je na cjelokupni ILAAP proces i osiguravanje odgovarajuće i dovoljne likvidnosti

Likvidnost Banke osigurana je utvrđenim politikama likvidnosti s limitima koji se odnose i na kratkoročnu i na strukturalnu likvidnost. Propisane politike uzimaju u obzir bilo koje aspekte upravljanja rizikom likvidnosti, ali zbog njihove važnosti i značaja, sljedeći limiti se smatraju strateški važnim i stoga se smatraju sastavnim dijelom limita 1. nivoa apetita rizika i na dan 31.12.2024. godine iznosili su:

10. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA ICAAP I ILAAP (nastavak)

10.2. Sažet opis ILAAP-a

Tabela 35.

Pokazatelj	Na dan 31.12.2024	
Omjer kredita i depozita	77.65%	✓
Omjer pokrića likvidnosti (LCR)	294.22%	✓
Omjer neto stabilnog finansiranja (NSFR)	151.79%	✓

Banka je u okviru Politike upravljanja rizikom likvidnosti definisala i indikatore upozorenja krize likvidnosti koji predstavljaju kvalitativne i kvantitativne parametre koji se koriste kao naznake moguće krize likvidnosti.

Zajedno sa kratkoročnim i strukturalnim indikatorima likvidnosti, Politika postavlja pravila upravljanja potencijalnom krizom likvidnosti, koja se definiše kao situacija poteškoće ili nemogućnosti banke da ispuni svoje dospjele gotovinske obaveze, bez implementacije procedura i/ili upotrebe instrumenata koji se, zbog njihovog intenziteta ili načina upotrebe, ne kvalifikuju kao redovne aktivnosti.

Banka je u okviru Politike upravljanja rizikom likvidnosti definisala Plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve (CLP) koji ima za cilj da čuva sredstva banke i da u isto vrijeme garantuje kontinuiranost operacija u uslovima krize likvidnosti.

11. PODACII INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA NEOPTEREĆENU (NEZALOŽENU) I OPTEREĆENU (ZALOŽENU) IMOVINU

U skladu sa članom 16. Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

Na dan 31.12.2024. godine Banka nema imovine koja zadovoljava kriterije opterećene imovine. Imovina se smatra opterećenom ako je obećana ili ako je podložna bilo kakvom obliku ugovora radi obezbjeđenja, zalaganja ili kreditnog povećanja bilo koje transakcije iz koje se ne može slobodno povući.

Tabela 36.

Red. br.	Vrste imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost opterećene imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost neopterećene imovine
1.	Dati krediti	0	1,928,609
2.	Ulaganja u dužničke instrumente	0	152,569
3.	Ulaganja u vlasničke instrumente	0	1,119
4.	Ostalo (novčana sredstva, fiksna aktiva i ostala aktiva)	0	955,342

12. NEKVALITETNE I RESTRUKTURIRANE IZLOŽENOSTI I STEČENI KOLATERAL

U skladu sa članom 17. Odluke Banka objavljuje slijedeće informacije

Na dan 31.12.2024. godine Banka objavljuje podatke kako je prikazano u nastavku:

- a) kvaliteta finansijske imovine razvrstane u nivoe kreditnog rizika sa pripadajućim iznosima očekivanih kreditnih gubitaka

Tabela 37.

Red. br.	Vrsta imovine	Bruto izloženost			Ispravka vrijednosti		
		Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3
1.	Novčana sredstva, novčana potraživanja i ostali depoziti po viđenju	644,552	0	0	598	0	0
2.	Finansijska imovina po amortizovanom trošku	1,963,163	176,264	48,733	20,541	20,541	38,102
	od čega krediti	1,706,378	175,169	47,062	20,167	20,364	36,548
3.	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka	956	0	0	0	0	0
4.	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	154,845	0	0	0	0	0
5.	Derivatni finansijski instrumenti	27	0	0	0	0	0
6.	UKUPNA FINANSIJSKA IMOVINA	2,763,543	176,264	48,733	21,139	20,541	38,102

- b) kvaliteta kredita prema sektorskoj strukturi kredita razvrstanih u nivoe kreditnog rizika sa pripadajućim iznosima očekivanih kreditnih gubitaka

Tabela 38.

Red. br.	Vrsta imovine	Bruto izloženost			Ispravka vrijednosti		
		Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3
	Ukupni krediti pravna lica	972,538	110,365	9,953	8,282	11,423	6,999
1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	5,242	5,930	47	36	754	33
2.	Vađenje ruda i kamena	8,581	2,353	0	48	252	0
3.	Prerađivačka industrija	230,913	33,495	4,827	1,494	3,341	2,646
4.	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	44,192	13,273	0	329	2,377	0
5.	Snabdijevanje vodom, kanalizacija, uklanjanje otpadom i djelatnosti sanacije životne sredine	10,756	0	1,453	72	0	1,453
6.	Građevinarstvo	59,141	7,877	19	401	774	15
7.	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	387,454	31,421	1,557	3,507	2,544	1,454
8.	Saobraćaj i skladištenje	36,553	5,713	1,075	215	652	1,075
9.	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	19,511	467	0	110	64	0
10.	Informacije i komunikacija	17,025	199	0	140	13	0
11.	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	50,756	0	0	288	0	0
12.	Poslovanje nekretninama	20,133	2,133	823	123	160	172
13.	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	14,574	0	82	141	0	82
14.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1,151	0	60	9	0	60
15.	Javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje	41,442	7,440	0	1,159	489	0
16.	Obrazovanje	3,796	0	10	62	0	9
17.	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	19,928	0	0	140	0	0
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija	1,073	64	0	6	3	0
19.	Ostale djelatnosti	317	0	0	2	0	0
	Ukupno stanovništvo	733,840	64,804	37,109	11,885	8,941	29,549
1.	Opća potrošnja	493,228	49,441	34,619	9,344	6,860	28,397
2.	Stambena izgradnja	234,339	14,230	2,272	2,237	1,594	942
3.	Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	6,273	1,133	218	304	487	210
	UKUPNO KREDITI	1,706,378	175,169	47,062	20,167	20,364	36,548

- c) kvaliteta finansijske imovine, restrukturiranih izloženosti, razvrstanih u nivoe kreditnog rizika sa pripadajućim iznosima očekivanih kreditnih gubitaka

Tabela 39.

Red. br.	Vrsta imovine	Bruto izloženost			Ispravka vrijednosti		
		Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3
1.	Novčana sredstva, novčana potraživanja i ostali depoziti po viđenju	0	0	0	0	0	0
2.	Finansijska imovina po amortizovanom trošku	2,068	8,895	12,684	41	1,169	9,581
	od čega krediti	2,068	8,895	12,684	41	1,169	9,581
3.	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka	0	0	0	0	0	0
4.	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	0	0	0	0	0	0
5.	Derivatni finansijski instrumenti	0	0	0	0	0	0
6.	UKUPNA FINANSIJSKA IMOVINA	2,068	8,895	12,684	41	1,169	9,581

- d) promjene stanja nekvalitetnih izloženosti i pripadajućih očekivanih kreditnih gubitaka tokom izvještajnog perioda.

12. NEKVALITETNE I RESTRUKTURIRANE IZLOŽENOSTI I STEČENI KOLATERAL (nastavak)

Promjena stanja nekvalitetnih kredita data je u tabeli u nastavku:

Tabela 40.

Red.br.	Vrsta kredita	Početno stanje	Novi nekvalitetni krediti u izvještajnom periodu (+)	Oporavak (-)	Naplata (-)	Računovodstven i otpis (-)	Trajni otpis (-)	Ostalo (+/-)	Krajnje stanje
1.	Krediti pravnim licima	10,151	3,041	0	-2,101	-1,111	-27	0	9,953
2.	Krediti stanovništvu	41,840	9,170	-2,873	-8,423	-1,017	-1,588	0	37,109
	Ukupno nekvalitetni krediti	51,991	12,211	-2,873	-10,524	-2,128	-1,615	0	47,062

Kretanje očekivanih kreditnih gubitaka prethodno prikazanih nekvalitetnih kredita, dato je u tabeli u nastavku:

Tabela 41.

Red. br.	Promjene u ispravkama vrijednosti	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1	Početno stanje	40,773
2	Povećanje zbog izdavanja i sticanja	2,039
3	Smanjenje zbog prestanka priznavanja	-2,359
4	Povećanja/smanjenja uslijed promjene kreditnog rizika (neto)	-162
5	Otpis i ostala kretanja *	-3,743
6	Završno stanje	36,548

* Pozicija „Otpis i ostala kretanja“ obuhvata trajno otpisana potraživanja, otpis po osnovu računovodstvenog otpisa (isknjiženje 100% rezervisanih potraživanja dospjelih prije dvije godine u vanbilansu).

e) podatak o ukupnom iznosu kolaterala stečenog preuzimanjem i provedbom izvršnog postupka

Tokom 2024. godine, Banka nije sticala nekretnine u procesu naplate. Na dan 31.12.2024. godine, Banka je imala 9 kolaterala stečenih naplatom (zemlja i nekretnine) ukupne nabavne vrijednosti od 33.806 KM, koje su u potpunosti rezervisane.

Tabela 42.

Tip imovine	Broj	Nabavna vrijednost	Sadašnja vrijednost
Stan	2	20,313	0
Kuća	3	8,713	0
Poslovni prostor	1	2,401	0
Zemlja	3	2,379	0
Završno stanje	9	33,806	0

13. ZAVRŠNE ODREDBE

Izvještaj se javno objavljuje na web stranici Intesa Sanpaolo Banke d.d. Bosna i Hercegovina (www.intesa-sanpaolobanka.ba) nakon usvajanja istog od strane Uprave i Nadzornog odbora Banke.

